

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Učinkovitost podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področjih športa, socialnega varstva, varstva okolja, ohranjanja narave in razvoja nevladnih organizacij

2023

POSLANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih razkritjih poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi uporabniki javnih sredstev izboljšajo svoje poslovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Učinkovitost podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področjih športa, socialnega varstva, varstva okolja, ohranjanja narave in razvoja nevladnih organizacij

Številka: 320-2/2022/37

Ljubljana, 12. septembra 2023

Povzetek

Računsko sodišče je revidiralo učinkovitost **Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport** (v nadaljevanju: MIZŠ), **Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti** (v nadaljevanju: MDDSZ), **Ministrstva za okolje in prostor** (v nadaljevanju: MOP) in **Ministrstva za javno upravo** (v nadaljevanju: MJU) pri podeljevanju statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področjih športa, socialnega varstva, varstva okolja, ohranjanja narave in razvoja nevladnih organizacij v obdobju od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2021.

Računsko sodišče je podalo mnenje, da je bilo **MIZŠ neučinkovito** pri podeljevanju statusa nevladne organizacije na področju športa. Za **MDDSZ** na področju socialnega varstva, za **MOP** na področjih varstva okolja in ohranjanja narave in za **MJU** na področju razvoja nevladnih organizacij pa je računsko sodišče podalo mnenje, da so bili **delno učinkoviti** pri podeljevanju statusa nevladne organizacije v javnem interesu.

Računsko sodišče je ugotovilo, da je javni interes na področju športa v predpisih in v dokumentih, sprejetih na podlagi teh predpisov, zelo široko opredeljen. Na vseh drugih področjih, ki so bila predmet revizije, pa javni interes ni enoznačno opredeljen, le na področju varstva okolja je MOP s pravilnikom opredelilo dejavnosti, za katere podeljuje status nevladne organizacije v javnem interesu, pri čemer se nekatere od teh dejavnosti vsebinsko prekrivajo s področjem ohranjanja narave. Vsa druga ministrstva so za presojo glede delovanja nevladnih organizacij v javnem interesu upoštevala področne predpise, strategije in druge dokumente, sprejete na podlagi predpisov.

Ob koncu obdobja, na katero se nanaša revizija, je imelo status nevladne organizacije v javnem interesu na področjih, ki so bila predmet revizije, skupno 1.931 nevladnih organizacij, od tega največ na področju športa, na katerem je imelo status v javnem interesu 1.759 nevladnih organizacij in kjer se je javni interes večinoma uresničeval z delovanjem športnih društev na lokalni ravni. Večina nevladnih organizacij je status v javnem interesu na teh področjih pridobila že pred uveljavitvijo Zakona o nevladnih organizacijah iz leta 2018, razen na področju razvoja nevladnih organizacij, kjer so vse 4 nevladne organizacije status pridobile po njegovi uveljavitvi.

Pogoji za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu so opredeljeni v Zakonu o nevladnih organizacijah. Na področjih socialnega varstva, varstva okolja in ohranjanja narave so morale nevladne organizacije za pridobitev statusa izpolnjevati še posebne pogoje, opredeljene v področnih zakonih. Za izpolnjevanje pogoja izkazovanja pomembnejših dosežkov nevladnih organizacij so ministrstva na podlagi Zakona o nevladnih organizacijah sprejela pravilnike, v katerih

so določila kriterije za njihovo izkazovanje. Za področje varstva okolja MOP takega pravilnika ni sprejelo in je uporabljalo pravilnik, ki ga je sprejelo v letu 2014 na podlagi Zakona o varstvu okolja.

Računsko sodišče je ugotovilo, da je večina kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov nevladnih organizacij na področjih, ki so bila predmet revizije, opredeljena v pravilnikih ministrstev na način, da se nanašajo na izkazovanje delovanja nevladnih organizacij na posameznih področjih in ne na pomembnejše dosežke nevladnih organizacij. MDDSZ in MJU v pravilnikih vseh kriterijev nista opredelila na način, ki bi omogočal objektivno preveritev izpolnjevanja. Nobeno od ministrstev v pravilnikih ali na drug način ni jasno opredelilo dokumentov oziroma podatkov, ki naj jih predložijo nevladne organizacije k vlogi za pridobitev statusa v javnem interesu kot dokaz za izpolnjevanje kriterijev za doseganje pomembnejših dosežkov.

Ministrstva so pri izvajanju postopkov podeljevanja ali odvzema statusa izhajala iz Zakona o nevladnih organizacijah in Zakona o splošnem upravnem postopku. MJU je še z internim postopkovnikom opredelilo svoje aktivnosti, ki jih izvaja v teh postopkih, ni pa opredelilo postopkov preverjanja izpolnjevanja obveznosti 2-letnega poročanja nevladnih organizacij. Ostala ministrstva internega postopkovnika niso pripravila.

Računsko sodišče je ugotovilo več pomanjkljivosti pri preverjanju izpolnjevanja pogojev in kriterijev za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področjih, ki so bila predmet revizije. MIZŠ, MDDSZ in MOP niso dokumentirali vseh izvedenih postopkov in s tem niso izkazali, da so v vseh obravnavanih primerih preverili izpolnjevanje vseh pogojev in kriterijev za podelitev statusa nevladnim organizacijam. MIZŠ, MDDSZ in MOP niso pridobivali podatkov iz uradnih evidenc, da bi na tej podlagi preverili ustreznost podatkov in dokazil, pridobljenih od nevladnih organizacij, in so se v več primerih zanašali na pisne izjave nevladne organizacije, priložene k vlogi za pridobitev statusa. MIZŠ in MOP (za področje varstva okolja) v vseh obravnavanih primerih tudi nista pozivala nevladnih organizacij k predložitvi manjkajoče dokumentacije oziroma k dopolnitvi vloge za pridobitev statusa. MJU je izkazalo, da je izpolnjevanje zahtevanih pogojev za podelitev statusa preverjalo.

Kadar so imele nevladne organizacije status na več področjih, je bilo potrebno sodelovanje med več ministrstvi. MDDSZ je pri tem v vseh obravnavanih primerih sledilo določbam Zakona o nevladnih organizacijah, MOP je prav tako pri večini obravnavanih primerov sledilo zakonskim določilom. MIZŠ je v več obravnavanih primerih namesto predhodnega soglasja izdalo odločbo nevladni organizaciji o podelitvi statusa, čeprav za to ni bilo pristojno, in tako ni sledilo zakonskih določbam. MJU v postopkih podeljevanja statusa nevladnim organizacijam v javnem interesu ni bilo treba sodelovati z drugimi ministrstvi, ker so imele vse 4 nevladne organizacije status v javnem interesu samo na področju iz pristojnosti MJU.

Odločbe o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu so vsa ministrstva po uveljavitvi Zakona o nevladnih organizacijah večinoma izdajala v predvidenih rokih, pri izdaji odločb po prehodnih določilih Zakona o nevladnih organizacijah je prihajalo do zamud pri MIZŠ in MDDSZ in pri MOP v nekaj primerih, ko je sodelovalo z drugimi ministrstvi. MIZŠ, MDDSZ in MOP niso ažurno vnašali podatkov v evidenco nevladnih organizacij (ENO) v primerih podelitve statusa nevladnim organizacijam v javnem interesu na podlagi prehodnih določil Zakona o nevladnih organizacijah, pri podelitvah po uveljavitvi Zakona o nevladnih organizacijah oziroma po letu 2019 pa je vpis v ENO potekal bolj ažurno.

Glede seznanjanja nevladnih organizacij z obveznostmi je računsko sodišče ugotovilo, da so MIZŠ, MDDSZ in MOP z objavami na svojih spletnih straneh seznanili nevladne organizacije z obveznostjo poročanja vsako drugo leto in z možnimi razlogi za odvzem statusa. MOP je na svoji spletni strani seznanilo nevladne organizacije tudi z obveznostjo iz Zakona o nevladnih organizacijah, da sporočajo ministrstvu določene spremembe. MJU pa v obdobju, na katero se nanaša revizija, teh informacij še ni imelo objavljenih na svoji spletni strani. MDDSZ in MOP sta nevladne organizacije seznanila z obveznostjo 2-letnega poročanja tudi v odločbah, izdanih nevladnim organizacijam o podelitvi statusa. Obveznosti, da mora nevladna organizacija sporočiti morebitne spremembe ministrstvu, MDDSZ ni vključilo v odločbe, izdane nevladnim organizacijam. MOP je to obveznost navedlo v odločbah na področju ohranjanja narave v vseh obravnavanih primerih, medtem ko na področju varstva okolja te obveznosti v vseh obravnavanih primerih v odločbe ni vključilo. MIZŠ v odločbe o podelitvi statusa ni vključilo določil glede obveznosti poročanja nevladnih organizacij, kot je to opredeljeno v Zakonu o športu. Obveznost sporočanja morebitnih sprememb ni navedlo ne na svoji spletni strani ne v izdanih odločbah o podelitvi statusa. MJU obveznosti 2-letnega poročanja ni vključilo v izdane odločbe o podelitvi statusa nevladnim organizacijam v javnem interesu, prav tako ni vključilo informacije glede sporočanja sprememb in možnih razlogov za odvzem statusa.

Računsko sodišče je ugotovilo, da MIZŠ v zvezi s preverjanjem pravočasnosti in popolnosti poročanja nevladnih organizacij po preteku 2 let od podelitve statusa v javnem interesu ni predložilo poročil nevladnih organizacij in ni izkazalo, da je nevladne organizacije k temu pozvalo. MDDSZ je izvedbo preveritev poročanja nevladnih organizacij dokumentiralo v 2 internih obrazcih, pripravljenih v ta namen, ki ne vključujeta podatkov o vseh izvedenih aktivnostih MDDSZ, v vseh primerih pa obrazca nista bila v celoti izpolnjena. MOP za področje varstva okolja v vseh obravnavanih primerih do konca obdobja, na katero se nanaša revizija, ni izvedlo pregleda poročil nevladnih organizacij in ni izkazalo, da je te preveritve izvedlo, ker tega ni dokumentiralo. Za področje ohranjanja narave je MOP dokumentiralo preveritve izpolnjevanja obveznosti poročanja nevladnih organizacij le v delu, ki se nanaša na kriterije za izkazovanje pomembnejših dosežkov, pri čemer ni izkazalo, da je od nevladnih organizacij pridobilo vsa dokazila. MJU je opravilo pregled poročil in po potrebi pozvalo nevladne organizacije k dopolnitvam. Izdelalo je tudi kontrolni list, v katerem je obrazložilo izpolnjevanje doseganja pomembnejših dosežkov delovanja v obdobju zadnjih 2 let in tako izkazalo, da je preverilo izpolnjevanje večine, ne pa vseh pogojev za ohranitev statusa, saj vseh preveritev ni dokumentiralo.

MIZŠ ni imelo pregleda nad izpolnjevanjem obveznosti poročanja nevladnih organizacij, ker ni vodilo evidence, na podlagi katere bi bilo mogoče ugotoviti, ali so poročila oddale vse nevladne organizacije, ki so to dolžne, in ali so ga oddale pravočasno. MDDSZ je takšno evidenco vzpostavilo in vodilo in si zagotovilo pregled nad poročanjem nevladnih organizacij. Za področje varstva okolja je MOP vodilo interni seznam nevladnih organizacij in na ta način spremljalo njihovo poročanje, za področje ohranjanja narave MOP takega seznama ni vodilo. MJU je imelo pregled nad izpolnjevanjem obveznosti poročanja nevladnih organizacij, ker je za preverjanje pravočasnosti in popolnosti poročanja nevladnih organizacij vodilo interno evidenco.

MIZŠ je zaznalo več težav v postopku podeljevanja statusa nevladnim organizacijam v javnem interesu na področju športa, vendar o njih ni seznanilo MJU. Izpostavilo je zlasti kadrovska podhranjenost, vendar ni sprejelo ukrepov, ki bi težavo rešili. Kadrovska podhranjenost je bila skupaj z velikim številom nevladnih organizacij s podeljenim statusom na področju športa in obsegom dela, ki ga določa Zakon o nevladnih organizacijah, po oceni računskega sodišča glavni razlog za odklone in zamude v postopkih na MIZŠ. MDDSZ je prav tako ugotovilo več težav pri izvajanju postopkov podeljevanja statusa, zlasti glede časovnih zamikov pri sodelovanju z drugimi ministrstvi in glede

neuporabe informacijskih rešitev pri izvajanju vseh postopkov, vendar za njihovo reševanje oziroma odpravo ni sprejelo nobenih ukrepov. O vseh zaznanih težavah MDDSZ ni seznanilo MJU in mu tudi ni predlagalo rešitev. Tudi MOP je na področju varstva okolja izpostavilo težavo kadrovske podhranjenosti, glede katere ni sprejelo nobenih ukrepov za odpravo, drugih težav, o katerih bi seznanilo MJU, pa MOP ni zaznalo. Na področju ohranjanja narave je MOP ugotovilo težave v postopkih, pri katerih sodeluje z drugimi ministrstvi, in z njimi seznanilo MJU. Za področje razvoja nevladnih organizacij MJU ni izkazalo, da bi imelo težave v postopkih podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu.

MJU je izkazalo, da je ministrstvom nudilo podporo pri izvajanju Zakona o nevladnih organizacijah, kadar so se ta obrnila nanj, saj jim je podajalo različna pojasnila, navodila in usmeritve. MJU do konca obdobja, na katero se nanaša revizija, še ni izvedlo analize izvajanja določb Zakona o nevladnih organizacijah v praksi.

Računsko sodišče je na podlagi izvedene revizije podalo skupne ugotovitve ter izpostavilo zaključke glede poteka podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu na obravnavanih področjih. Od MJU je računsko sodišče **zahtevalo predložitev odzivnega poročila** in za izboljšanje poslovanja **podalo več priporočil** ministrstvom, ki so pristojna za podeljevanje statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področjih športa, socialnega varstva, varstva okolja, ohranjanja narave in razvoja nevladnih organizacij.

Kazalo

1. Uvod	10
1.1 Opredelitev revizije	10
1.2 Predstavitev revidirancev	11
1.2.1 Ministrstvo za javno upravo	11
1.2.2 Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti	13
1.2.3 Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport	13
1.2.4 Ministrstvo za okolje in prostor	14
1.3 Področje revizije	15
1.3.1 Predstavitev nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu	15
1.3.2 Postopek podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu	23
1.3.3 Nadzor nad izpolnjevanjem obveznosti nevladne organizacije po pridobitvi statusa	27
1.4 Revizijski pristop in sodila	29
2. Ugotovitve	31
2.1 Skupne ugotovitve	31
2.2 Področje športa	35
2.2.1 Podlage za podeljevanje statusa v javnem interesu	35
2.2.2 Izvedba postopka podelitve statusa	39
2.2.3 Poročanje nevladnih organizacij in nadzor ministrstva	49
2.2.4 Ukrepanje za učinkovitejšo izvedbo postopka	50
2.3 Področje socialne varnosti	51
2.3.1 Podlage za podeljevanje statusa v javnem interesu	51
2.3.2 Izvedba postopka podelitve statusa	56
2.3.3 Poročanje nevladnih organizacij in nadzor ministrstva	64
2.3.4 Ukrepanje za učinkovitejšo izvedbo postopka	66
2.4 Področje varstva okolja	67
2.4.1 Podlage za podeljevanje statusa v javnem interesu	67
2.4.2 Izvedba postopka podelitve statusa	75
2.4.3 Poročanje nevladnih organizacij in nadzor ministrstva	80
2.4.4 Ukrepanje za učinkovitejšo izvedbo postopka	82
2.5 Področje ohranjanja narave	82
2.5.1 Podlage za podeljevanje statusa v javnem interesu	82

2.5.2	Izvedba postopka podelitve statusa	92
2.5.3	Poročanje nevladnih organizacij in nadzor ministrstva	97
2.5.4	Ukrepanje za učinkovitejšo izvedbo postopka	99
2.6	Področje razvoja nevladnih organizacij	100
2.6.1	Podlage za podeljevanje statusa v javnem interesu	100
2.6.2	Izvedba postopka podelitve statusa	104
2.6.3	Poročanje nevladnih organizacij in nadzor ministrstva	106
2.6.4	Ukrepanje za učinkovitejšo izvedbo postopka	107
2.6.5	Analiza obstoječega sistema podeljevanja statusa	108
3.	Mnenje	110
3.1	Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport	110
3.2	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti	112
3.3	Ministrstvo za okolje in prostor	113
3.3.1	Področje varstva okolja	114
3.3.2	Področje ohranjanja narave	115
3.4	Ministrstvo za javno upravo	117
4.	Zahteva za predložitev odzivnega poročila	119
5.	Priporočila	121

1. Uvod

Revizijo učinkovitosti podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področjih športa, socialnega varstva, varstva okolja, ohranjanja narave in razvoja nevladnih organizacij v obdobju od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2021 smo izvedli na podlagi Zakona o računskem sodišču¹ (v nadaljevanju: ZRacS-1) in Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije². Sklep o izvedbi revizije³ je bil izdan 14. 4. 2022.

Naša pristojnost je na podlagi izvedene revizije podati mnenje o učinkovitosti poslovanja Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport, Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstva za okolje in prostor in Ministrstva za javno upravo pri podeljevanju statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področjih športa, socialnega varstva, varstva okolja, ohranjanja narave in razvoja nevladnih organizacij v obdobju od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2021.

Revizijo smo načrtovali in izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij⁴, tako da smo pridobili zadostna in ustrezna zagotovila za izrek mnenja.

1.1 Opredelitev revizije

Revizija je opredeljena kot revizija smotrnosti poslovanja. Cilj revizije je izrek mnenja o učinkovitosti poslovanja ministrstev pri podeljevanju statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa, socialnega varstva, varstva okolja, ohranjanja narave in razvoja nevladnih organizacij v obdobju od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2021.

Predmet revizije je podeljevanje statusa nevladne organizacije v javnem interesu na navedenih področjih in v povezavi s tem presoja podlag za podelitev statusa na pristojnih ministrstvih, postopkov pri podeljevanju statusa nevladne organizacije v javnem interesu, izvajanja nadzora na pristojnih ministrstvih in presoja ukrepanja ob zaznanih težavah. Da bi lahko odgovorili na glavno revizijsko vprašanje, **ali so bila ministrstva učinkovita pri podeljevanju statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področjih športa, socialnega varstva, varstva okolja, ohranjanja narave in razvoja nevladnih organizacij**, smo pridobili odgovore na naslednja podvprašanja:

- ali so vzpostavljene ustrezne podlage za podeljevanje statusa nevladne organizacije v javnem interesu;
- ali so ministrstva o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu odločala na učinkovit način;

---

¹ Uradni list RS, št. 11/01 in 109/12.

² Uradni list RS, št. 91/01.

³ Št. 320-2/2022/5.

⁴ Uradni list RS, št. 122/22.

- ali so ministrstva izvajala nadzor nad izpolnjevanjem obveznosti, ki izhajajo iz podeljenega statusa nevladne organizacije v javnem interesu;
- ali so ministrstva analizirala/evalvirala sistem podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu.

Sodila za presojo učinkovitosti so predstavljena v točki 1.4.

1.2 Predstavitev revidirancev

1.2.1 Ministrstvo za javno upravo

MJU v skladu s 34.a členom Zakona o državni upravi⁵ (v nadaljevanju: ZDU-1) opravlja med drugim naloge na področju delovanja nevladnih organizacij. V letu 2018 je bil sprejet Zakon o nevladnih organizacijah⁶ (v nadaljevanju: ZNOrg), na podlagi katerega MJU izvaja naloge, ki jih izvajajo tudi vsa ostala ministrstva, in nekatere naloge, ki jih ostala ministrstva ne izvajajo. Naloge, ki jih izvaja MJU in vsa ostala ministrstva, ter naloge, ki jih izvaja samo MJU, ločeno prikazuje Tabela 1.

---

⁵ Uradni list RS, št. 113/05 – uradno prečiščeno besedilo, 89/07 – odl. US, 126/07 – ZUP-E, 48/09, 8/10 – ZUP-G, 8/12 – ZVRS-F, 21/12, 47/13, 12/14, 90/14, 51/16, 36/21, 82/21 in 189/21.

⁶ Uradni list RS, št. 21/18.

Tabela 1 Naloge MJU in drugih ministrstev

Naloge, ki jih izvajajo vsa ministrstva (tudi MJU)
Odloča o podelitvi in odvzemu statusa na področju, za katero je pristojno.
Podeljuje status oziroma izda soglasje k podelitvi statusa v primeru, ko nevladna organizacija zaprosi za podelitev statusa na več področjih, ki so v pristojnosti različnih ministrstev.
Podrobneje določi kriterije za izpolnjevanje pogoja glede izkazovanja pomembnejših dosežkov delovanja nevladne organizacije na področju, za katero je pristojno.
V postopku podelitve statusa v javnem interesu pridobiva podatke iz uradnih evidenc oziroma, kadar podatki niso dostopni v javnih evidencah, zanje zaprosi nevladno organizacijo.
Na podlagi dokumentacije nevladne organizacije (poročila z dokazili in programa dela) ali prejema teh vsebin in dokazil v okviru drugega poročanja in na podlagi podatkov iz uradnih evidenc in drugih podatkov, s katerimi razpolaga, preveri, ali nevladna organizacija izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa.
Če ima organizacija podeljen status v javnem interesu na podlagi drugega zakona, vsaki 2 leti od podelitve tega statusa na podlagi podatkov iz uradnih evidenc in podatkov, s katerimi razpolaga, po uradni dolžnosti preveri, ali nevladna organizacija v javnem interesu še vedno izpolnjuje pogoje za ohranitev statusa na določenem področju.
Če ima nevladna organizacija status na več področjih, mora pristojno ministrstvo pridobiti mnenja od drugih ministrstev o tem, ali nevladna organizacija še izpolnjuje pogoje za vsa tista področja, za katera ima nevladna organizacija status v javnem interesu in ki sodijo v pristojnost drugih ministrstev.
Če obstaja sum, da nevladna organizacija ne izpolnjuje več pogojev, ki so določeni zanjo, ali pogojev za pridobitev statusa v javnem interesu, ministrstvo to preveri po uradni dolžnosti in pri tem po potrebi sodeluje z drugimi ministri.
Odvzame status v javnem interesu, če nevladna organizacija ne izpolnjuje več pogojev za ohranitev statusa.
V primeru suma, da obstaja razlog za odvzem statusa nevladne organizacije v javnem interesu, o tem nemudoma obvesti ministrstvo, pristojno za odvzem statusa, in mu posreduje vse dokumente, ki jih ima v zvezi s tem.
Naloge, ki jih izvaja samo MJU
Odloča o podelitvi in odvzemu statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju, za katero ni pristojno nobeno ministrstvo.
Na podlagi zaprosila drugega ministrstva poda mnenje, ali je organizacija nevladna organizacija, in ga objavi na svoji spletni strani.
Na svoji spletni strani objavi vsebino izjave, s katero nevladna organizacija izjavi, da sta ustanovitveni akt in delovanje organizacije, ki je imela status v javnem interesu pred uveljavitvijo ZNOrg, usklajena s pogoji, ki veljajo za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu po ZNOrg.
Opravlja nadzor nad izvrševanjem določb ZNOrg glede uporabe poimenovanja nevladne organizacije v javnem interesu in glede prednosti pri javnih razpisih.
Na podlagi predlogov ministrstev sporoča pristojni organizaciji za javnopravne evidence in storitve nova področja, na katerih se nevladni organizaciji lahko podeli status v javnem interesu.
Pripravlja, izvaja in vrednoti politike, predpise in ukrepe, ki vplivajo na razvoj in delovanje nevladne organizacije.
Skrbi za koordinacijo določanja in izvajanja politik med ministri in vladnimi službami na področju razvoja in delovanja nevladnih organizacij.
Skrbi za razvoj podpornega okolja za nevladne organizacije in za izvrševanje ZNOrg.
Pripravlja in izvaja splošne ukrepe za sodelovanje države z nevladnimi organizacijami pri oblikovanju politik in predpisov.
Zbira in obdeluje podatke o financiranju nevladnih organizacij.
Zagotavlja administrativno-tehnično podporo delovanju Sveta Vlade Republike Slovenije za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij.

Naloge, ki jih izvaja samo MJU

Prek javnih razpisov financira projekte in programe horizontalnih mrež in regionalnih stičišč kot subjektov podpornega okolja, namenjenih spodbujanju razvoja nevladnih organizacij, in prek javnih razpisov financira druge projekte in programe nevladnih organizacij in drugih oseb, namenjenih izvajanju ukrepov za razvoj posameznih področij ter spodbujanju razvoja nevladnih organizacij in razvoju podpornega okolja za nevladne organizacije. Financiranje teh projektov se na MJU izvaja prek Sklada za razvoj nevladnih organizacij, s katerim upravlja MJU in tudi razpolaga z njegovimi sredstvi.

Najmanj 1-krat letno izbere prejemnike sredstev sklada na javnem razpisu.

V sodelovanju z ministrstvi, pristojnimi za področja, na katerih delujejo nevladne organizacije, in Svetom Vlade Republike Slovenije za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij pripravi strategijo za razvoj nevladnih organizacij.

V 6 mesecih po poteku vsakega 2-letnega obdobja izvajanja strategije predloži Vladi Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada) poročilo o izvajanju strategije z oceno rezultatov in mnenjem Sveta Vlade Republike Slovenije za spodbujanje razvoja prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij o izvajanju strategije.

Vir: ZNOrg.

V obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije so bile odgovorne osebe MJU:

- Rudi Medved, minister, od 13. 9. 2018 do 13. 3. 2020;
- Boštjan Koritnik, minister, od 13. 3. 2020 do 1. 6. 2022;
- Sanja Ajanović Hovnik, ministrica, od 1. 6. 2022.

1.2.2 Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

MDDSZ v skladu z 28. členom ZDU-1 opravlja naloge na področjih delovnih razmerij in pravic iz dela, zaposlovanja in poklicnega usposabljanja, enakih možnosti, družine, socialnih zadev in invalidskega varstva. Na podlagi ZNOrg izvaja enake naloge, ki jih izvajajo vsa ministrstva in ki jih prikazuje Tabela 1.

V obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije so bile odgovorne osebe MDDSZ:

- mag. Ksenija Klampfer, ministrica, od 13. 9. 2018 do 13. 3. 2020;
- Janez Cigler Kralj, minister, od 13. 3. 2020 do 1. 6. 2022;
- Luka Mesec, minister, od 1. 6. 2022.

1.2.3 Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

V obdobju, na katero se nanaša revizija, je MIZŠ v skladu z 39. členom ZDU-1 opravljal naloge na področjih predšolske vzgoje, osnovnega, srednjega, višjega in visokega šolstva, izobraževanja odraslih, znanosti, raziskovanja, športa in mladine.

Z novelo Zakona o spremembah Zakona o Vladi Republike Slovenije⁷ (v nadaljevanju: ZVRS-J) je prišlo pri revidirancu MIZŠ do spremembe v imenu in tudi do spremembe dela delovnega področja. Od dne, ko so prisegli ministri⁸, to je 24. 1. 2023:

- MIZŠ nadaljuje z delom s spremenjenim imenom kot Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje;
- del delovnega področja MIZŠ, ki se nanaša na delovno področje športa, preide v pristojnost Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport.

Na podlagi ZNOrg je MIZŠ izvajalo enake naloge, ki jih izvajajo vsa ministrstva in ki jih prikazuje Tabela 1. V obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije so bile odgovorne osebe MIZŠ in Ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport:

- dr. Jernej Pikalo, minister za izobraževanje, znanost in šport, od 13. 9. 2018 do 13. 3. 2020;
- dr. Simona Kustec, ministrica za izobraževanje, znanost in šport, od 13. 3. 2020 do 1. 6. 2022;
- dr. Igor Papič, minister za izobraževanje, znanost in šport, od 1. 6. 2022 do 24. 1. 2023;
- Matjaž Han, minister za gospodarstvo, turizem in šport, od 24. 1. 2023.

1.2.4 Ministrstvo za okolje in prostor

MOP v skladu z 38.a členom ZDU-1 opravlja naloge na področjih varovanja okolja, ohranjanja narave, upravljanja voda, podnebnih sprememb, ravnanja z odpadki in učinkovite rabe virov, celovite presoje vplivov na okolje, ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi, systemskega urejanja gospodarskih javnih služb, javnih služb varstva okolja, javnih služb ohranjanja narave, javnih služb urejanja voda, jedrske varnosti, varstva pred ionizirajočimi sevanji, opozarjanja in odprave posledic naravnih nesreč in investicij v okoljsko in vodno infrastrukturo in naloge na področju prostorskega in urbanega razvoja, spodbujanja in promocije urejanja prostora, zemljiške politike, državnega, regionalnega in občinskega prostorskega načrtovanja, graditve objektov ter stanovanjske politike. Na podlagi ZNOrg izvaja enake naloge kot vsa ostala ministrstva in jih prikazuje Tabela 1.

Z novelo ZVRS-J je prišlo pri revidirancu MOP do spremembe v imenu in tudi do spremembe dela delovnega področja. Z dnem, ko so prisegli ministri, to je 24. 1. 2023:

- MOP nadaljuje z delom s spremenjenim imenom kot Ministrstvo za naravne vire in prostor (v nadaljevanju: MNVP) z delovnim področjem MOP, kot ga določa 38.a člen Zakona o državni upravi, razen delovnega področja varovanja okolja, celovite presoje vplivov na okolje, upravnih postopkov na področju okolja, systemskega urejanja javnih služb varstva okolja, ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi, podnebnih sprememb, ravnanja z odpadki in učinkovite rabe virov ter stanovanjske politike;
- del delovnega področja MOP, ki se nanaša na delovno področje stanovanjske politike, preide v pristojnost Ministrstva za solidarno prihodnost;

---

⁷ Uradni list RS, št. 163/22.

⁸ Sklep o imenovanju ministric in ministrov (Uradni list, št. 10/23).

- del delovnega področja MOP, ki se nanaša na delovno področje varovanja okolja, celovite presoje vplivov na okolje, upravnih postopkov na področju okolja, systemskega urejanja javnih služb varstva okolja, ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi, podnebnih sprememb, ravnanja z odpadki in učinkovite rabe virov, preide v pristojnost Ministrstva za okolje, podnebje in energijo (v nadaljevanju: MOPE).

Na podlagi ZVRS-J se z dnem, ko so prisegli ministri, to je 24. 1. 2023, ustanovi in s tem dnem pridobi status proračunskega uporabnika MOPE, ki opravlja naloge z delovnega področja javnega potniškega prometa, trajnostne mobilnosti, prometne politike, energetike, oskrbe z naftnimi derivati, učinkovite rabe in obnovljivih virov energije, varovanja okolja, celovite presoje vplivov na okolje, upravnih postopkov na področju okolja, systemskega urejanja javnih služb varstva okolja, ravnanja z gensko spremenjenimi organizmi, podnebnih sprememb, ravnanja z odpadki in učinkovite rabe virov.

V obdobju, na katero se nanaša revizija, in med izvajanjem revizije so bile odgovorne osebe MOP, MNVP in MOPE:

- Jure Leben, minister za okolje in prostor, od 13. 9. 2018 do 27. 3. 2019;
- Simon Zajc, minister za okolje in prostor, od 27. 3. 2019 do 13. 3. 2020;
- mag. Andrej Vizjak, minister za okolje in prostor, od 13. 3. 2020 do 1. 6. 2022;
- Uroš Brežan, minister za okolje in prostor, od 1. 6. 2022 do 24. 1. 2024;
- Uroš Brežan, minister za naravne vire in prostor, od 24. 1. 2023;
- mag. Bojan Kumer, minister za okolje, podnebje in energijo, od 24. 1. 2023.

1.3 Področje revizije

1.3.1 Predstavitev nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu

1.3.1.1 Število in financiranje nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu

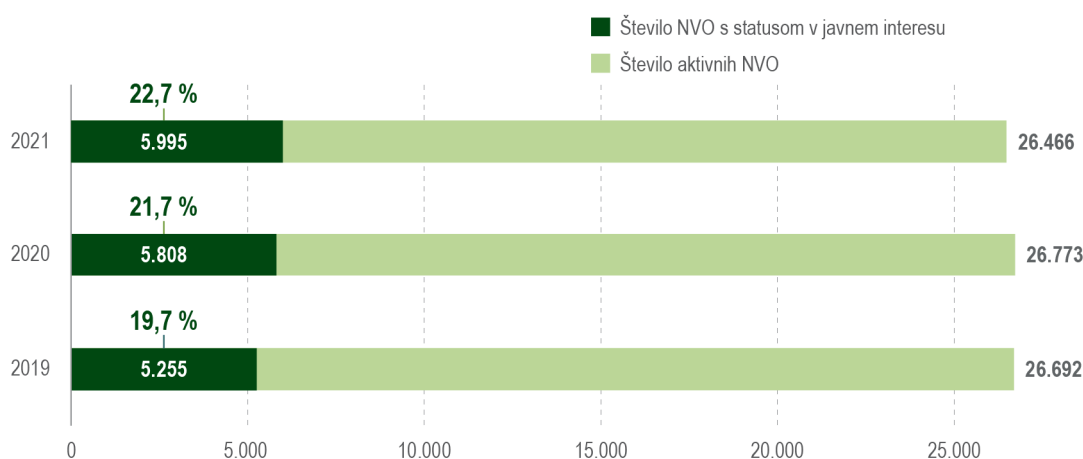
V Republiki Sloveniji je bilo v letu 2021 registriranih več kot 26.000 nevladnih organizacij, od tega jih je imelo skoraj 6.000 status v javnem interesu. Na podlagi določil ZNOrg⁹ se vodi evidenca nevladnih organizacij v javnem interesu (v nadaljevanju: ENO), ki je namenjena vpisu in javni objavi pravno pomembnih podatkov o nevladnih organizacijah v javnem interesu. V elektronski obliki jo vzpostavi in vodi pristojna organizacija za javnopravne evidence in storitve (v nadaljevanju: Ajpes). Podatke v ENO vnaša ministrstvo, ki nevladni organizaciji podeli status nevladne organizacije v javnem interesu. Z dnem dokončnosti odločbe o podelitvi statusa vpiše njene podatke v ENO oziroma v primeru odvzema nevladno organizacijo izbriše iz ENO.

---

⁹ 19., 20. in 21. člen ZNOrg.

Skupno število nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu v letih 2019, 2020 in 2021 in njihove deleže glede na skupno število vseh aktivnih nevladnih organizacij prikazuje Slika 1, iz katere je razvidno, da se je skupno število nevladnih organizacij zmanjšalo za 0,8 %. Število nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu se je v teh 3 letih povečalo za 14 %, glede na skupno število vseh nevladnih organizacij se je njihov delež povečal za 3 odstotne točke.

Slika 1 Skupno število nevladnih organizacij in število in delež nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu po letih

Opomba: NVO – nevladna organizacija.

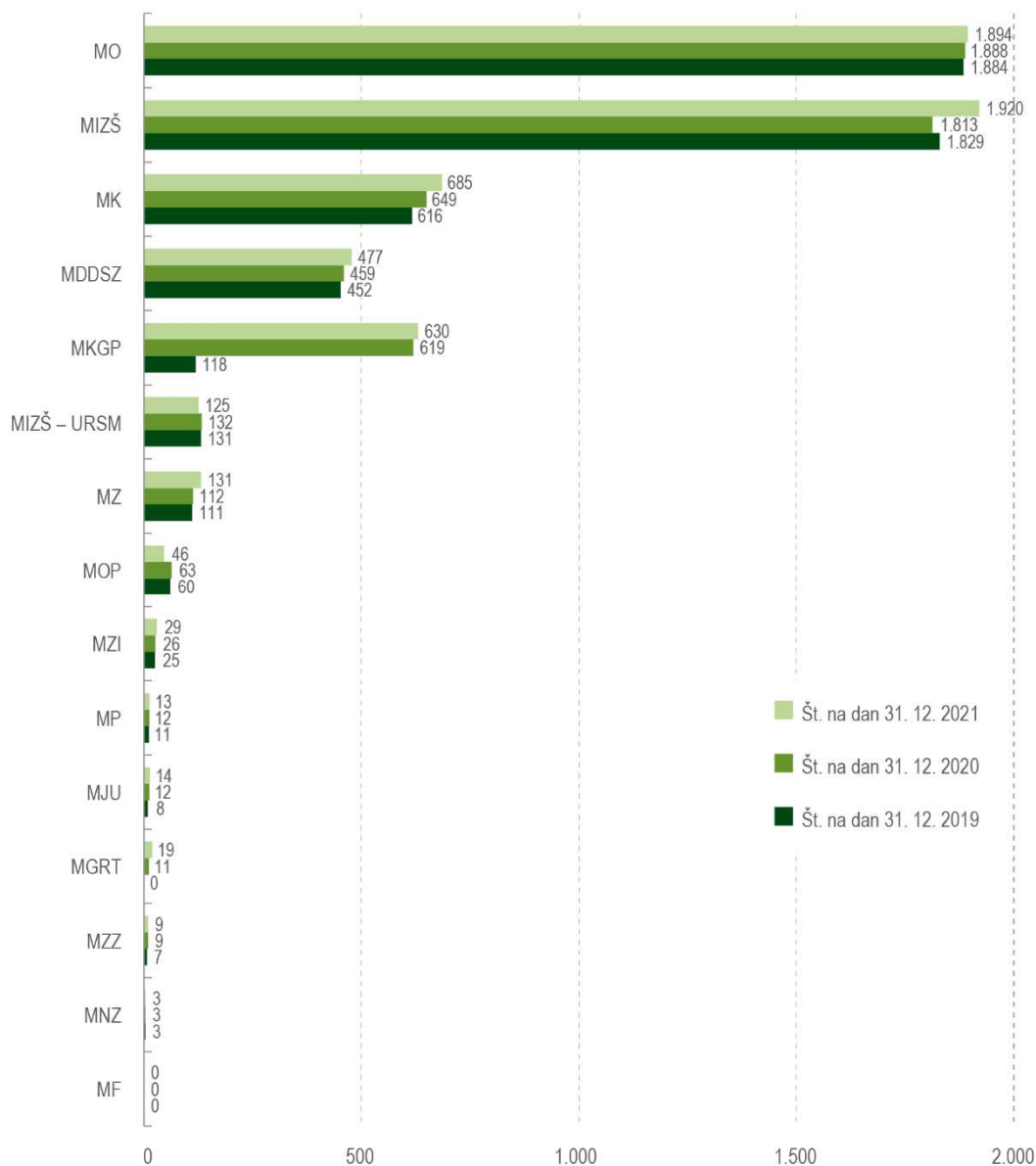
Vir: ENO in podatki Centra za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij¹⁰ (v nadaljevanju: Cnvos).

Število nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu po ministrstvih na zadnji dan leta 2019, 2020 in 2021 prikazuje Slika 2. Število nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu po področjih, ki so predmet revizije (na zadnji dan leta 2019, 2020 in 2021), prikazuje Slika 3.

¹⁰ [URL://<https://www.cnvos.si/nvo-sektor-dejstva-stevilke/stevilo-nvo/>], 8. 8. 2023.

Slika 2 Število nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu po ministrstvih na zadnji dan leta 2019, 2020 in 2021

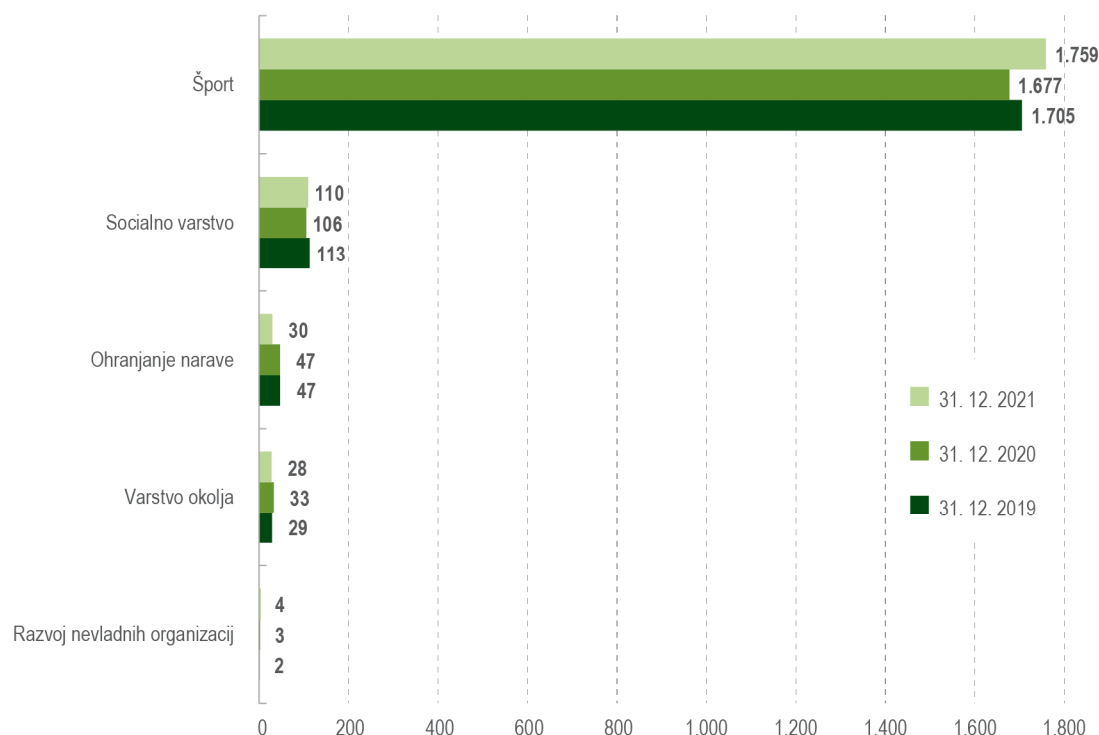
Opomba: MO – Ministrstvo za obrambo, MK – Ministrstvo za kulturo, MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, MIZŠ-URSM – Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šolstvo – Urad Republike Slovenije za mladino, MZ – Ministrstvo za zdravje, MZI – Ministrstvo za infrastrukturo, MP – Ministrstvo za pravosodje, MGRT – Ministrstvo za gospodarstvo, razvoj in tehnologijo, MZZ – Ministrstvo za zunanje zadeve, MNZ – Ministrstvo za notranje zadeve, MF – Ministrstvo za finance.

Vir: ENO.

Iz podatkov ENO izhaja, da je konec leta 2021 največji delež (81 %) nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu deloval na področjih varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami iz pristojnosti Ministrstva za obrambo (gasilska društva), športa iz pristojnosti MIZŠ, glasbene umetnosti iz pristojnosti Ministrstva za kulturo, na področjih iz pristojnosti MDDSZ (humanitarna

dejavnost – socialno varstvo, invalidsko in socialno varstvo) in na področjih lova in ribolova iz pristojnosti Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Slika 3 Število nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu na področjih, ki so predmet revizije

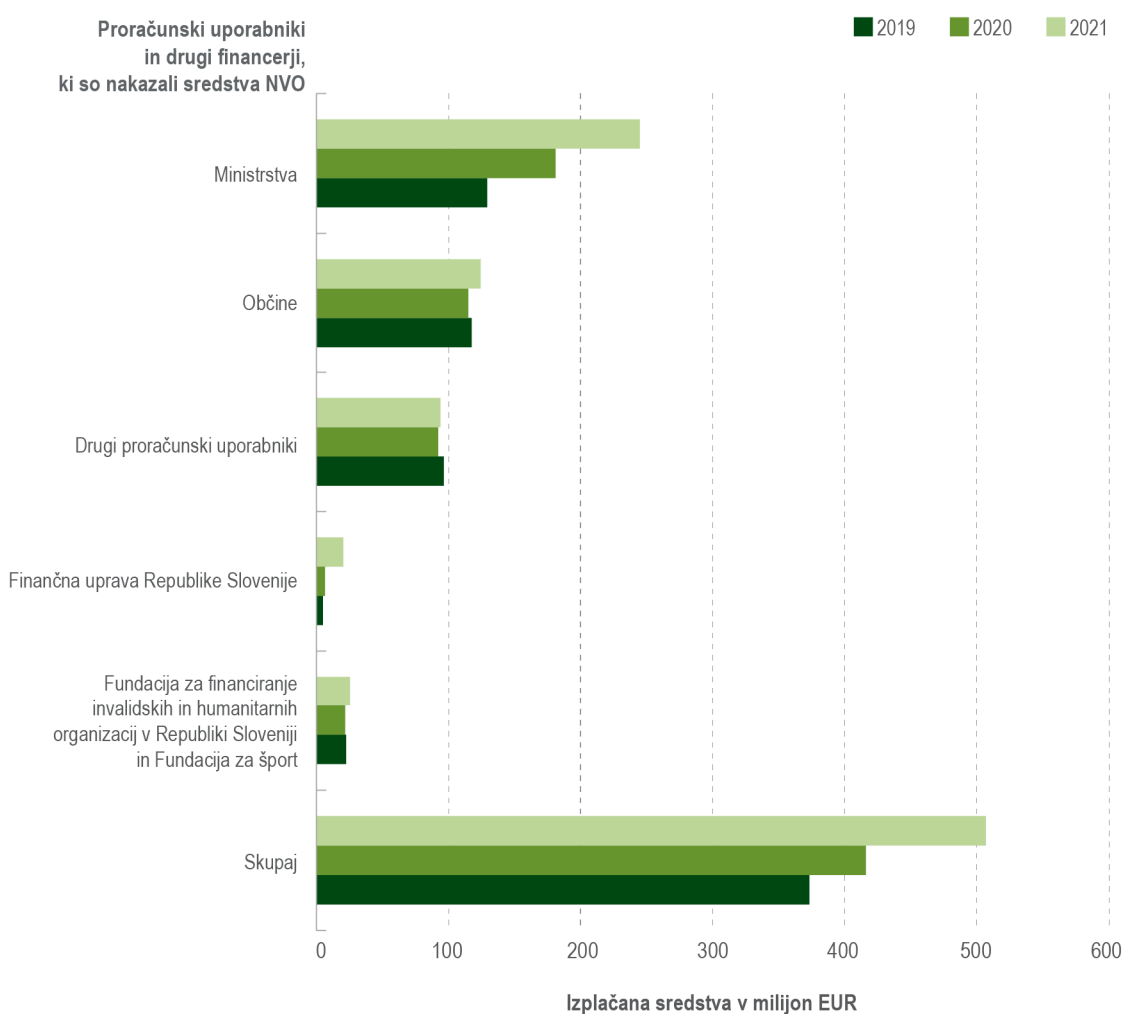
Vir: ENO (stanje na dan 5. 4. 2022).

Iz podatkov Cnvos¹¹ je razvidno, da so nevladne organizacije v letu 2021 prejele skupno 508 milijonov EUR javnih sredstev, od tega so največ (483 milijonov EUR) prejele od neposrednih in posrednih proračunskih uporabnikov (ministrstva, občine, Finančna uprava Republike Slovenije, javne agencije in zavodi), ostalo od Fundacije za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji in Fundacije za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji. Podatke o višini sredstev, izplačanih nevladnim organizacijam v letih 2019, 2020 in 2021, po proračunskih uporabnikih in drugih financerjih prikazuje Slika 4.

Med ministrstvi sta v letih 2019 in 2021 največ sredstev nevladnim organizacijam nakazala MDDSZ in MIZŠ. V letu 2019 so nevladne organizacije s statusom v javnem interesu prejele od ministrstev 82 % sredstev, ki so jih ministrstva nakazala vsem nevladnim organizacijam, v letu 2021 je bil delež teh sredstev nižji in je znašal 57 %. Čeprav nevladne organizacije s statusom v javnem interesu predstavljajo približno petino vseh nevladnih organizacij, so prejele več kot polovico vseh sredstev od ministrstev.

¹¹ [URL:// <https://www.cnvos.si/nvo-sektor-dejstva-stevilke/stevilo-nvo/>], 8. 8. 2023.

Slika 4 Skupna višina sredstev, izplačanih nevladnim organizacijam, po letih in virih

Opomba: NVO – nevladna organizacija.

Vir: podatki Cnvos¹².

Slika 4 prikazuje, da so nevladne organizacije pridobile več sredstev od ministrstev kot od občin, skupna višina dodeljenih sredstev vsem nevladnim organizacijam se je v letu 2021 povečala za 37 % glede na leto 2019. K skupnemu povečanju je največ prispevalo povečanje izplačanih sredstev nevladnim organizacijam s strani MDDSZ, ki je namenilo 108 milijonov EUR za izvajanje osebne asistencije na podlagi Zakona o osebni asistenci¹³, ki se je pričel uporabljati v letu 2019.

¹² [URL:// <https://www.cnvos.si/nvo-sektor-dejstva-stevilke/javno-financiranje-zbirni-podatki/>], 8. 8. 2023.

¹³ Uradni list RS, št. 10/17, 31/18 in 172/21.

1.3.1.2 Opredelitev in pomen statusa nevladne organizacije v javnem interesu

Na podlagi ZNOrg mora organizacija izpolnjevati naslednje pogoje, da je nevladna organizacija:

- je pravna oseba zasebnega prava s sedežem v Republiki Sloveniji;
- ustanovile so jo izključno domače ali tuje fizične ali pravne osebe zasebnega prava;
- je nepridobitna, kar pomeni, da ni bila ustanovljena z namenom opravljanja pridobitve dejavnosti ali z namenom pridobivanja dobička ali z namenom razvoja, olajševanja ali pospeševanja pridobitne dejavnosti svojih ustanoviteljev ali članov;
- je neprofitna, kar pomeni, da na podlagi zakona ali ustanovitvenega akta dobiček ali presežek prihodkov nad odhodki uporablja izključno za doseganje svojega namena in ciljev;
- je neodvisna od drugih subjektov, to pa je, če imajo predstavniki države, samoupravnih lokalnih skupnosti, drugih oseb javnega prava, nosilcev javnih pooblastil, mednarodnih medvladnih organizacij, političnih strank, sindikatov, zbornic in gospodarskih družb ter fizične osebe, ki na trgu samostojno opravljajo pridobitno dejavnost, ali predstavniki drugih oseb, ki niso nepridobitne, v njenem poslovnem organu, organu upravljanja ali organu nadzora skupaj manj kot četrtno glasov;
- ni organizirana kot politična stranka, cerkev ali druga verska skupnost, sindikat ali zbornica.

ZNOrg določa, da lahko nevladna organizacija, katere delovanje na določenem področju presega interese njenih ustanoviteljev oziroma njenih članov in je splošno koristno, pridobi status delovanja v javnem interesu. V Republiki Sloveniji nevladne organizacije delujejo v obliki društva, zavoda ali ustanove. Nevladna organizacija lahko pridobi status v javnem interesu na več področjih¹⁴. Društva lahko na podlagi Zakona o društvih¹⁵ pridobijo status v javnem interesu ne glede na področje delovanja, če njihovo delovanje presega interese njegovih članov in je splošno koristno. Zavodi in ustanove lahko pridobijo status delovanja v javnem interesu, če tako določajo področni zakoni. Dejavnosti nevladne organizacije v javnem interesu se lahko podrobneje opredeli z zakonom¹⁶.

Da nevladna organizacija lahko pridobi status v javnem interesu, mora izpolnjevati pogoje, določene v ZNOrg. ZNOrg določa tudi pogoje za tiste nevladne organizacije, ki jim je že priznано delovanje v javnem interesu na podlagi drugega zakona. Pogoje prikazuje Tabela 2.

---

¹⁴ Na podlagi ZNOrg lahko nevladna organizacija pridobi status v javnem interesu na področju kulture, vzgoje in izobraževanja, zdravstvenega varstva, socialnega varstva, družinske politike, razvoja demokracije, varstva pred diskriminacijo, varstva človekovih pravic, invalidskega varstva in opravljanja humanitarne dejavnosti, varstva enakih možnosti žensk in moških, varstva starejših, integritete v državi in civilni družbi, varstva potrošnikov, prehrane, promocije in organiziranja prostovoljstva, mladinskega sektorja, spodbujanja turizma, varstva kulturne dediščine, varstva okolja, ohranjanja narave, urejanja prostora, varstva in zaščite živali, kmetijstva, gozdarstva, razvoja podeželja, športa, obrambe, varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, prometne varnosti, mednarodnih odnosov, zunanjih zadev, mednarodnega razvojnega sodelovanja, mednarodne humanitarne pomoči, razvoja nevladnih organizacij, razvoja informacijske družbe, znanosti ali na ostalih področjih.

¹⁵ Uradni list RS, št. 64/11 – uradno prečiščeno besedilo in 21/18 – ZNOrg.

¹⁶ Področni zakoni in druge podlage, v katerih je opredeljen javni interes na področjih delovanja nevladnih organizacij, ki so predmet revizije, so predstavljeni v točkah 2.2.1, 2.3.1, 2.4.1, 2.5.1, 2.6.1.

Tabela 2 Pogoji za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na podlagi ZNOrg

Za nevladne organizacije, ki jim še ni priznано delovanje v javnem interesu	Za nevladne organizacije, ki jim je priznано delovanje v javnem interesu na podlagi drugega zakona
<ul style="list-style-type: none"> • člani nevladne organizacije, če gre za člansko organizacijo, niso pravne osebe javnega prava • ima dejavnost, ki je v javnem interesu, opredeljeno v ustanovitvenem aktu • deluje najmanj 2 leti pred vložitvijo vloge za podelitev statusa • lahko izkaže pomembnejše dosežke svojega delovanja na področjih, določenih v ZNOrg, v zadnjih 2 letih pred vložitvijo vloge • zadnji 2 leti pred vložitvijo vloge je nevladna organizacija sredstva pretežno uporabljala za opravljanje dejavnosti v javnem interesu na področjih, določenih v ZNOrg, in je redno izvajala programe, projekte ali druge aktivnosti za uresničevanje namena in ciljev, ki so v javnem interesu • ima izdelan najmanj 2-letni program bodočega delovanja na področjih, določenih v ZNOrg, ki vsebuje redno izvajanje dejavnosti v javnem interesu • ni bila pravnomočno izrečena sankcija globe za hujši davčni prekršek ali prekršek, katerega narava je posebno huda, in ni bila pravnomočno obsojena zaradi kaznivega dejanja • nad nevladno organizacijo ni začel stečajni postopek ali postopek likvidacije • drugi pogoje, če tako določa zakon 	<ul style="list-style-type: none"> • je nevladna organizacija • ima na podlagi drugega zakona najmanj 2 leti podeljen status delovanja v javnem interesu ali če zadnji 2 leti izvaja dejavnost, za katero drug zakon določa, da je v javnem interesu – ta pogoj ni izpolnjen, če drug zakon določa, da je organizacija ali njena dejavnost dobrodelna, splošnokoristna ali humanitarna • njeni člani, če gre za člansko organizacijo, niso pravne osebe javnega prava • ji ni bila pravnomočno izrečena sankcija globe za hujši davčni prekršek ali prekršek, katerega narava je posebno huda, in ni bila pravnomočno obsojena zaradi kaznivega dejanja • nad nevladno organizacijo ni bil začel stečajni postopek ali postopek likvidacije

Vir: ZNOrg.

Pogoje, ki jih morajo izpolnjevati posamezne nevladne organizacije za pridobitev statusa v javnem interesu, lahko določajo tudi posebni zakoni. Slika 9, Slika 10 in Slika 11 prikazujejo pogoje, ki so jih morale v obdobju, na katero se nanaša revizija, izpolnjevati nevladne organizacije, ki delujejo na področjih socialnega varstva, varstva okolja in ohranjanja narave.

Ministri, pristojni za področja, na katerih nevladne organizacije delujejo, podrobneje določijo kriterije za izkazovanje pomembnejših dosežkov nevladne organizacije na določenem področju, če kriteriji niso določeni z zakonom. Kriteriji, na podlagi katerih se šteje doseganje pomembnejših dosežkov na področjih športa, socialnega varstva, varstva okolja, ohranjanja narave in razvoja nevladnih organizacij, so opredeljeni v podzakonskih aktih, kot jih prikazujejo Slika 8, Slika 9, Slika 10, Slika 11 in Slika 12.

Status nevladne organizacije v javnem interesu prinaša nevladni organizaciji določene ugodnosti in pravice, kar prikazuje Tabela 3.

Tabela 3 Ugodnosti in pravice nevladnih organizacij na podlagi pridobljenega statusa v javnem interesu

Na podlagi ZNORG	Na podlagi drugih predpisov
V svojem imenu ali firmi lahko uporablja izraz "nevladna organizacija v javnem interesu".	Zavezanci za dohodnino so lahko v skladu z določili Zakona o dohodnini ¹⁾ namenili do 0,5 % oziroma od leta 2020 dalje do 1 % dohodnine ²⁾ za financiranje upravičencev do donacij, med katerimi so tudi nevladne organizacije s statusom nevladne organizacije v javnem interesu.
Pri javnih razpisih za pridobivanje sredstev iz državnega proračuna, namenjenih nevladnim organizacijam, se v merilih za izbor prejemnikov sredstev upošteva tudi status v javnem interesu na področju, ki mu je javni razpis namenjen, pri čemer upoštevanje takšnega statusa ne sme biti manjše od 5 % in ne sme presežati 20 % skupne vrednosti meril.	Država ali občina lahko na podlagi določil Zakona o stvarnem premoženju države in samoupravnih lokalnih skupnosti ³⁾ preda nevladni organizaciji v brezplačno uporabo svoje nepremično premoženje (poslovne prostore in podobno) za opravljanje dejavnosti, za katero je ustanovljena. Država ali občina lahko nevladni organizaciji odda v odplačni najem svoje nepremično premoženje (poslovni prostor in podobno) za opravljanje tistih dejavnosti, za katere ji je podeljen status v javnem interesu, neposredno na podlagi sklenjene pogodbe, brez javnega razpisa.
Z zakonom se lahko določijo tudi pravice nevladnih organizacij, da v upravnih ali sodnih postopkih zastopajo določene interese, da imajo pravico udeležbe v teh postopkih ali da se jih lahko pooblasti za zastopanje.	Veljajo višje kvote dovoljenih ur občasnega ali začasnega dela upokoencev na podlagi Zakona o urejanju trga dela ⁴⁾ .
	Na podlagi Zakona o spodbujanju razvoja turizma ⁵⁾ nevladna organizacija ne potrebuje posebne licence za organizacijo potovanj, izletov oziroma drugih turističnih paketov ter povezanih potovalnih aranžmajev, ki so ponujeni ali izvedeni občasno na nepridobitni podlagi samo za zaključene skupine potnikov in se javno ne oglašujejo, tudi če višina vplačanih zneskov za njihovo izvedbo presega 15.000 EUR.
	Na podlagi Zakona o davku na dodano vrednost ⁶⁾ in Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost ⁷⁾ je nevladna organizacija s statusom v javnem interesu oproščena davka na dodano vrednost in plačila upravne takse za dokumente in dejanja v zvezi z opravljanjem njenih dejavnosti, ki so v javnem interesu, na podlagi Zakona o upravnih taksah ⁸⁾ . Plačila upravnih taks so oproščene tudi vse ustanove ne glede na to, ali jim je pristojno ministrstvo izdalo posebno odločbo ali ne.

Opombe: ¹⁾ Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19 in 66/19.

²⁾ Na podlagi Zakona o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19 (ZIUPOPDVE; Uradni list RS, št. 203/20, 15/21 – ZDUOP, 82/21 – ZNB-C, 112/21 – ZNUPZ in 206/21 – ZDUPŠOP) je bil odstotek dvignjen na 1 %, in sicer od leta 2020 dalje.

³⁾ Uradni list RS, št. 11/18 in 79/18.

⁴⁾ Uradni list RS, št. 80/10, 40/12 – ZUJF, 21/13, 63/13, 100/13, 32/14 – ZPDZC-1, 47/15 – ZZSDT, 55/17, 75/19, 11/20 – odl. US, 189/20 – ZFRO, 54/21 in 172/21 – ZODPol-G.

⁵⁾ Uradni list RS, št. 13/18.

⁶⁾ Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 18/11, 78/11, 38/12, 83/12, 86/14, 90/15, 77/18, 59/19, 72/19 in 196/21 – ZDOsk.

⁷⁾ Uradni list RS, št. 141/06, 52/07, 120/07, 21/08, 123/08, 105/09, 27/10, 104/10, 110/10, 82/11, 106/11, 108/11, 102/12, 54/13, 85/14, 95/14, 39/16, 45/16, 86/16, 50/17, 84/18, 77/19, 58/21 in 205/21.

⁸⁾ Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš in 189/20 – ZFRO.

Vir: ZNORG in predpisi, navedeni v opombi tabele.

Na področjih, ki so predmet revizije, lahko nevladne organizacije pridobijo naslednje pravice:

- nevladna organizacija s statusom v javnem interesu na področju varstva okolja lahko na podlagi Zakona o varstvu okolja¹⁷ (v nadaljevanju: ZVO-1) sodeluje v postopkih in je zastopana v Strokovnem svetu za spodbujanje okolju prijaznih proizvodov in v drugih oblikah delovanja na področju varstva okolja, če je tako določeno v tem zakonu ali na njegovi podlagi izdanem izvršilnem predpisu; lahko sodeluje pri izvajanju nalog ministrstva na področju varstva okolja na način, da daje stališča o posameznih vprašanih varstva okolja, sodeluje pri delu posvetovalnih teles ministrstva in deluje skupaj s predstavniki ministrstva ali vlade na mednarodnih konferencah;
- nevladna organizacija, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave, ima na podlagi Zakona o ohranjanju narave¹⁸ (v nadaljevanju: ZON) pravico zastopati interese ohranjanja narave v upravnih postopkih in upravnih sporih na način, kot določa zakon.

1.3.2 Postopek podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu

O podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu na določenem področju odloči ministrstvo, pristojno za to področje. V postopek so lahko vključena tudi druga ministrstva. Pristojnost za podelitev statusa je odvisna od izhodišča, v katerem je nevladna organizacija, kadar zaproša za pridobitev statusa, kar prikazuje Tabela 4.

---

¹⁷ Uradni list RS, št. 39/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/06 – ZMetD, 66/06 – odl. US, 33/07 – ZPNačrt, 57/08 – ZFO-1A, 70/08, 108/09, 108/09 – ZPNačrt-A, 48/12, 57/12, 92/13, 56/15, 102/15, 30/16, 61/17 – GZ, 21/18 – ZNOrg, 84/18 – ZIURKOE in 158/20.

¹⁸ Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18 in 82/20.

Tabela 4 Pristojnost za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu

Izhodiščno stanje nevladne organizacije	Ministrstvo, ki je pristojno za podelitev statusa
Še nima statusa in želi pridobiti status na enem ali več področjih, ki so v pristojnosti enega ministrstva.	Ministrstvo, ki je pristojno za ta področja.
Še nima statusa in želi pridobiti status na več področjih, ki so v pristojnosti več ministrstev.	Ministrstvo, ki je pristojno za področje, na katerem nevladna organizacija pretežno deluje, po predhodnem soglasju ministrstev, pristojnih za ostala področja.
Že ima status na določenem področju in zaprosi za podelitev statusa še na drugem področju, ki je v pristojnosti drugega ministrstva.	Ministrstvo, ki je nevladni organizaciji že podelilo status v javnem interesu, po predhodnem soglasju ministrstva, pristojnega za drugo področje.
Še nima statusa in zaprosi za podelitev statusa na področju, za katero ni pristojno nobeno ministrstvo.	MJU
Na podlagi drugih zakonov je priznan poseben status, da deluje v javnem interesu ⁽¹⁾ , in nevladne organizacije, za katere poseben zakon določa, da je njihovo delovanje v javnem interesu ⁽²⁾ .	Ministrstvo, ki je pristojno za to področje.

Opomba: ¹⁾ Na primer invalidske in humanitarne organizacije.

²⁾ Na primer gasilske organizacije, ribiške družine, društva, ki organizirajo enote, službe in druge operativne sestave za opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči.

Vir: ZNOrg.

Podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu poteka na podlagi vloge, ki jo nevladna organizacija predloži pristojnem ministrstvu in h kateri mora priložiti:

- poročilo o delu v zadnjih 2 letih,
- dokazila o aktivnostih in pomembnejših dosežkih v zadnjih 2 letih,
- poročilo o porabi sredstev v zadnjih 2 letih,
- sprejet program bodočega delovanja za najmanj 2 leti.

Nevladna organizacija, ki ji je priznано delovanje v javnem interesu na podlagi drugega zakona, vloži tudi odločbo, s katero ji je na podlagi drugega zakona podeljen status delovanja v javnem interesu, oziroma v vlogi navede pravno podlago, ki določa, da je njena dejavnost v javnem interesu.

Sledi pregled izpolnjevanja pogojev za podelitev statusa, ki ga izvede pristojno ministrstvo. Pri tem ZNOrg predvideva, da določene podatke pridobi pristojno ministrstvo iz uradnih evidenc. Na podlagi ZNOrg pridobiva ministrstvo, pristojno za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu, v postopku podelitve tega statusa naslednje podatke iz uradnih evidenc:

- podatke o datumu registracije organizacije;
- podatke o ustanovitelju organizacije;
- kopijo veljavnega ustanovitvenega akta;
- podatke iz letnih poročil organizacije za zadnji 2 leti, za organizacijo, ki je na podlagi zakona zavezana k revidiranju računovodskih izkazov, pa tudi oceno revizorja;
- podatek, ali je bila organizaciji pravnomočno izrečena sankcija globe za hujši davčni prekršek ali prekršek, katerega narava je posebno huda, in ali je bila pravnomočno obsojena zaradi kaznivega dejanja;

- podatek, ali je nad organizacijo začel stečajni postopek ali postopek likvidacije.

Za nevladne organizacije, ki delujejo v javnem interesu, ker to določa poseben zakon ali je to presodil državni organ na podlagi posebnega zakona, pristojno ministrstvo ne presoja, ali organizacija deluje v javnem interesu, temveč organizaciji status podeli, če izpolnjuje druge pogoje¹⁹.

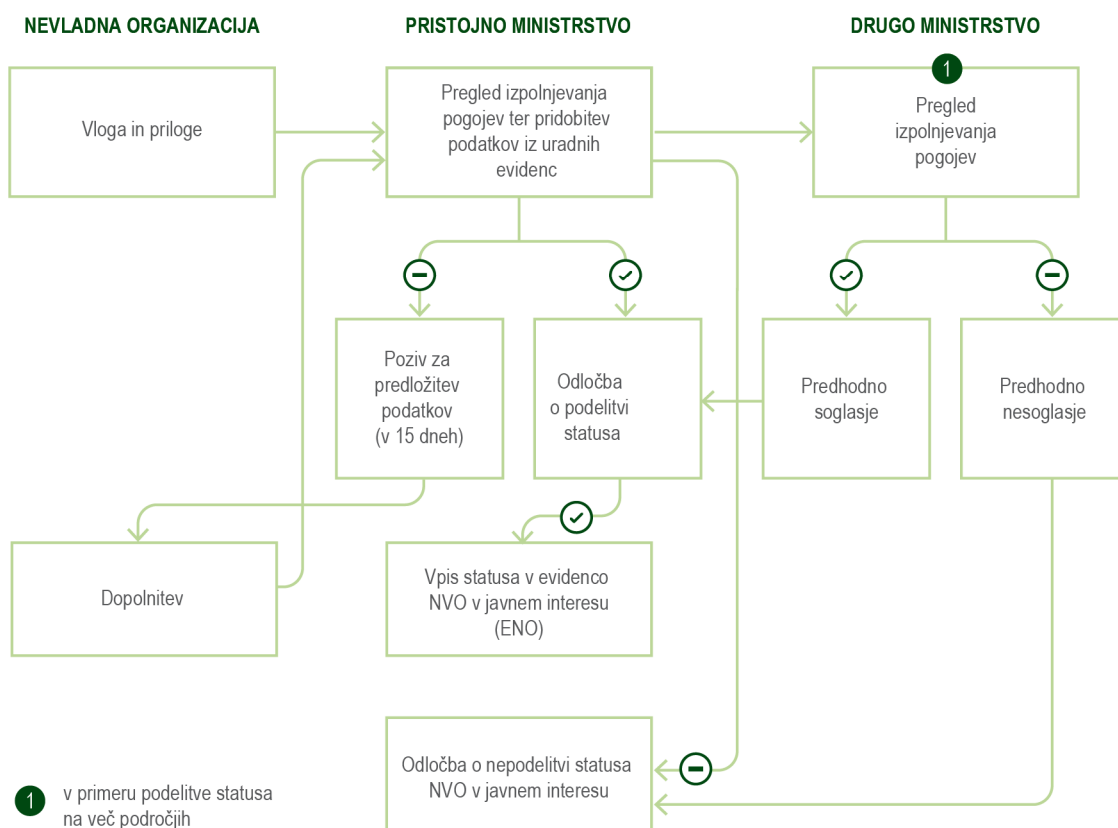
Če nevladna organizacija zaprosi za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na več področjih, ki so v pristojnosti več ministrstev, o podelitvi statusa odloči ministrstvo, pristojno za področje, na katerem nevladna organizacija pretežno deluje, po predhodnem soglasju ministrstev, pristojnih za ostala področja. Ministrstvo soglasje izda, če nevladna organizacija na področju, za katero je pristojno, izpolnjuje določene pogoje²⁰. Če se nevladna organizacija pritoži zoper odločbo ministrstva, o pritožbi odloči vlada. Postopek podelitve statusa nevladne organizacije v javnem interesu prikazuje Slika 5.

---

¹⁹ Da gre za nevladno organizacijo, da njeni člani niso osebe javnega prava, da ni v postopku stečaja ali likvidacije, da ima na podlagi drugega zakona najmanj 2 leti podeljen status delovanja v javnem interesu in ji ni bila pravnomočno izrečena sankcija globe za hujši prekršek in ni bila pravnomočno obsojena zaradi kaznivega dejanja.

²⁰ Pogoje iz druge, četrte in šeste alineje četrtega odstavka 6. člena ZNOrg (nevladna organizacija ima dejavnost, ki je v javnem interesu, opredeljeno v ustanovitvenem aktu; nevladna organizacija lahko izkaže pomembnejše dosežke svojega delovanja na področju v zadnjih 2 letih pred vložitvijo vloge; nevladna organizacija ima izdelan najmanj 2-letni program bodočega delovanja na področju, ki vsebuje redno izvajanje dejavnosti v javnem interesu).

Slika 5 Postopek podelitve statusa nevladne organizacije v javnem interesu

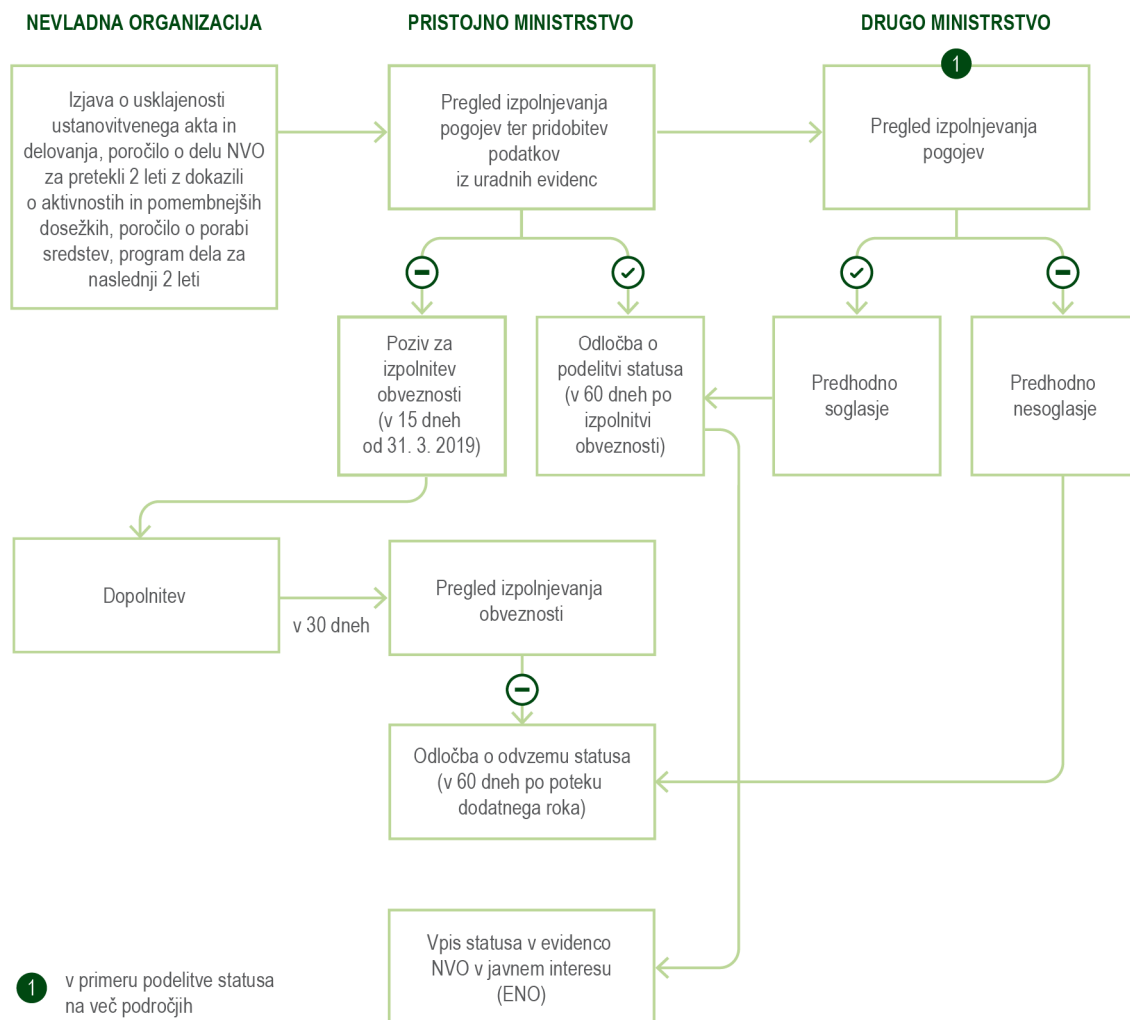

Opomba: NVO – nevladna organizacija.
Vir: ZNOrg.

Za nevladne organizacije, ki so jim pristojna ministrstva podelila status v javnem interesu pred uveljavitvijo ZNOrg²¹, je bilo določeno prehodno obdobje za uskladitev z zahtevami ZNOrg, če so želele status v javnem interesu ohraniti. Organizacije, ki so imele status društva v javnem interesu ali temu podoben status, so morale uskladiti svoje ustanovitvene akte in delovanje s pogoji, ki veljajo za podelitev statusa v javnem interesu po ZNOrg, in najkasneje do 31. 3. 2019 pristojnemu ministrstvu posredovati izjavo, da sta njihov ustanovitveni akt in delovanje usklajena s pogoji v ZNOrg. Nevladne organizacije so morale priložiti tudi poročilo o delovanju v javnem interesu za pretekli 2 leti vključno z ustreznimi dokazi in program bodočega delovanja za najmanj 2 koledarski leti. Pristojna ministrstva so preverila izpolnjevanje pogojev in v 60 dneh od izpolnitve obveznosti izdala novo odločbo o podelitvi statusa oziroma odločbo o odvzemu statusa v javnem interesu, če nevladne organizacije obveznosti niso izpolnjevale. Postopek podeljevanja statusa na podlagi prehodnih določil ZNOrg prikazuje Slika 6.

²¹ Gre za organizacije, ki so imele status društva v javnem interesu ali temu podoben status, organizacije s statusom invalidske ali humanitarne organizacije in organizacije, za katere drug zakon določa, da je njihova dejavnost v javnem interesu.

Slika 6 Postopek podelitve statusa nevladne organizacije v javnem interesu po prehodnih določilih ZNOrg

Opomba: NVO – nevladna organizacija.

Vir: ZNOrg.

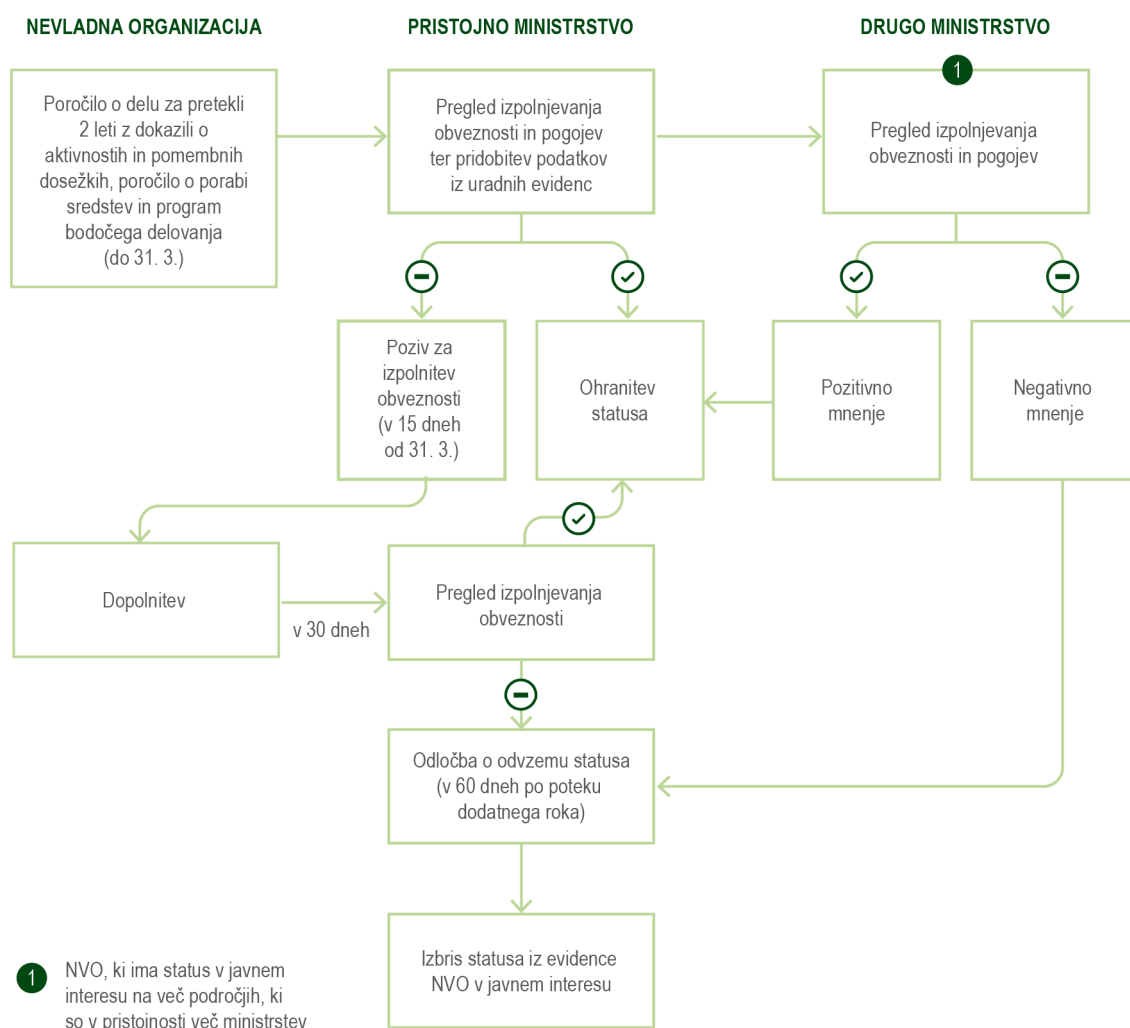
1.3.3 Nadzor nad izpolnjevanjem obveznosti nevladne organizacije po pridobitvi statusa

Pristojno ministrstvo preveri, ali nevladna organizacija v javnem interesu, ki ji je bil status v javnem interesu podeljen, še vedno izpolnjuje pogoje na podlagi podatkov iz uradnih evidenc in naslednjih dokumentov, ki jih morajo predložiti nevladne organizacije vsaki 2 leti od podelitve statusa dalje:

- poročilo o delu (iz katerega so razvidni programi, projekti ali druge aktivnosti, z navedbo pomembnejših dosežkov, ki jih je nevladna organizacija izvajala v javnem interesu);
- poročilo o porabi sredstev (za izvajanje aktivnosti na področju, ki je v javnem interesu) za pretekli 2 koledarski leti z dokazili o aktivnostih in pomembnejših dosežkih;
- program bodočega delovanja za najmanj 2 koledarski leti.

Če ima nevladna organizacija status v javnem interesu na več področjih, predloži poročilo in program tistemu ministrstvu, ki ji je podelilo status v javnem interesu. Tisto ministrstvo, ki je pristojno za področje, na katerem ima nevladna organizacija podeljen status na podlagi drugega zakona, na podlagi podatkov iz uradnih evidenc in podatkov, s katerimi razpolaga, preveri, ali nevladna organizacija v javnem interesu še vedno izpolnjuje pogoje, na podlagi katerih ji je bilo priznано delovanje v javnem interesu na podlagi drugega zakona. Postopek poročanja in preveritev izpolnjevanja pogojev za nevladne organizacije, ki imajo status delovanja v javnem interesu na enem področju, in za nevladne organizacije, ki imajo status delovanja v javnem interesu na več področjih ali so pridobile status na drugih podlagah, prikazuje Slika 7.

Slika 7 Postopek preveritve izpolnjevanja pogojev na ministrstvih za nevladne organizacije z enim ali z več statusi v javnem interesu na različnih področjih

Opomba: NVO – nevladna organizacija.

Vir: ZNOrg.

Če ima nevladna organizacija status v javnem interesu na več področjih, ki so v pristojnosti več ministrstev, ji status odvzame ministrstvo, pristojno za področje, na katerem pretežno deluje, za druga področja, za katera so pristojna druga ministrstva, pa pridobi mnenje ministrstva, pristojnega

za to področje. Ministrstvo lahko status nevladne organizacije v javnem interesu odvzame tudi v primeru, da nevladna organizacija ne opravlja več dejavnosti v javnem interesu.

Nevladna organizacija v javnem interesu mora v 30 dneh sporočiti ministrstvu, ki ji je podelilo status, naslednje spremembe, ki lahko vplivajo na izpolnjevanje pogojev:

- spremembo ustanovitelja;
- spremembo ustanovitvenega akta;
- spremembo sestave poslovnega organa.

1.4 Revizijski pristop in sodila

Pri izvedbi revizije smo uporabili naslednje metode dela in načine pridobivanja revizijskih dokazov:

- proučevanje pravnih in drugih podlag ter javno dostopnih podatkov s področja revizije;
- zbiranje, pregled in presoja dokumentacije revidirancev;
- intervjuji z revidiranci in pisna vprašanja;
- pregled dokumentacije in podatkov glede podeljevanja statusa in spremljanja izpolnjevanja obveznosti za izbrane primere nevladnih organizacij znotraj posameznega področja, ki je predmet revizije.

Pri prvem revizijskem podvprašanju smo za potrebe revizije najprej opredelili, da je delovanje nevladne organizacije splošno koristno, kadar je to v javnem interesu, zato nas je zanimalo, ali je javni interes na področjih, ki so predmet revizije, opredeljen in tako obstaja vsebinska podlaga, ki omogoča ministrstvu presojanje, ali je dejavnost, ki jo nevladna organizacija opravlja, splošno koristna. ZNOrg določa, da se nevladni organizaciji podeli status v javnem interesu na določenem področju, če njeno delovanje na tem področju presega interese njenih ustanoviteljev oziroma članov in če je splošno koristno. Zanimalo nas je, ali so pogoji in kriteriji, ki jih morajo izpolnjevati nevladne organizacije, preverljivi oziroma opredeljeni na način, da ministrstva, pristojna za področja, ki so predmet revizije, lahko na podlagi predloženih dokazil nevladnih organizacij preverijo njihovo izpolnjevanje. Prav tako nas je zanimalo, ali so ministrstva podrobneje opredelila način izvedbe postopkov in ali so ministrstva zagotovila dokumentiranje izvedenih postopkov.

Pri drugem revizijskem podvprašanju nas je zanimalo, ali so ministrstva vsebinsko preverjala izpolnjevanje pogojev za pridobitev statusa na podlagi dokazil, pridobljenih od nevladnih organizacij, ki so izkazovala izvajanje dejavnosti v javnem interesu, in dokazil o doseganju pomembnejših dosežkov na teh področjih; ali so ministrstva v razumnih časovnih okvirih (brez večjih zamud) izvedla postopek podelitve statusa; ali obstaja (ločena) evidenca nevladnih organizacij, ki imajo status v javnem interesu; ali ima ministrstvo pregled nad financiranjem teh organizacij; ali so ministrstva pri podeljevanju statusa po potrebi sodelovala med seboj, kar ni vplivalo na večje zaostanke.

Pri tretjem revizijskem podvprašanju nas je zanimalo, ali so si ministrstva zagotovila podlage za nadzor nad izvajanjem dejavnosti, zaradi katerih so posamezni nevladni organizaciji podelila status v javnem interesu, ali so v primeru kršitve predvidene sankcije in kako so ministrstva z njimi

seznanila nevladne organizacije, ali je ministrstvo preverjalo izpolnjevanje obveznosti in ali je te postopke izvajalo na sistematičen način in ažurno ter ali je v ta namen zagotovilo zadostne resurse.

Pri četrtem revizijskem podvprašanju nas je zanimalo, ali so ministrstva ugotavljala pomanjkljivosti obstoječega sistema podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu, ali so sprejemala ukrepe in ali so o ugotovitvah seznanila MJU.

Poslovanje posameznega ministrstva pri podeljevanju statusa nevladne organizacije v javnem interesu smo ocenili kot učinkovito, če je bilo v pretežnem delu skladno s sodili za presojo učinkovitosti. Poslovanje smo ocenili kot neučinkovito, če poslovanje ministrstva v pretežnem delu ni bilo skladno s sodili za presojo učinkovitosti. V ostalih primerih je bilo poslovanje ocenjeno kot delno učinkovito.

2. Ugotovitve

2.1 Skupne ugotovitve

V tej točki podajamo skupne ugotovitve in zaključke na podlagi pregleda poteka podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu na obravnavanih področjih.

2.1.1.a Glede podlag za podelitev statusa izpostavljamo:

- Kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov nevladnih organizacij so na področjih, ki so predmet revizije, praviloma določeni v pravilnikih ministrstev. Ministrstva so v sprejetih pravilnikih pomembnejše dosežke opredelila na način, da se večinoma nanašajo na izkazovanje delovanja oziroma aktivnosti nevladnih organizacij in ne na izkazovanje pomembnejših dosežkov na določenem področju. Po naši oceni tako določeni kriteriji po svoji vsebini večinoma predstavljajo pogoje delovanja nevladne organizacije na posameznih področjih, ki so jih za pridobitev statusa v javnem interesu opredelila ministrstva, pristojna za posamezna področja²². Ocenjujemo tudi, da je pri tem zahteva ZNOrg po izkazovanju pomembnejših dosežkov nesorazmerno strožja od pogoja, da se nevladni organizaciji status nevladne organizacije v javnem interesu na določenem področju podeli, če njeno delovanje na tem področju presega interese njenih ustanoviteljev oziroma njenih članov in če je splošno koristno²³. Glede na to, da javni interes na posameznih področjih ni enoznačno opredeljen, da je pomembnejše dosežke (v pravem pomenu besede) pri delovanju nevladnih organizacij težko opredeliti v takšnem obsegu, da bi lahko ministrstva določila več kriterijev za njihovo izpolnjevanje, in ker zahteva po izkazovanju pomembnejših dosežkov presega osnovni pogoj za pridobitev statusa (delovanje, ki je splošno koristno in ki presega interese članov oziroma ustanoviteljev), ocenjujemo, da bi bilo smiselno proučiti ustreznost ureditve iz ZNOrg, ki se nanaša na opredelitev kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja.
- Število kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov je med posameznimi področji različno. Posamezni kriteriji so obravnavani na različne načine (nevladne organizacije morajo izkazati različno število izvedenih aktivnosti), kljub temu da gre po vsebini za zelo podobne kriterije (na primer objave, aktivnosti promocije, svetovalne aktivnosti)²⁴. Po naši oceni bi bilo smiselno, da ministrstva v sodelovanju z MJU proučijo, ali so takšne razlike v obravnavi kriterijev med področji za pridobitev statusa v javnem interesu upravičene, in poskušajo obravnavo vsebinsko podobnih kriterijev čim bolj poenotiti.
- Po odvzemu statusa lahko nevladna organizacija takoj ponovno vloži vlogo za pridobitev statusa pri istem ministrstvu oziroma na istem področju²⁵, ker v ZNOrg ni omejitve za nevladne organizacije glede pridobitve statusa v javnem interesu na istem področju, za katero je pristojno

²² Več v točkah 2.2.1.2.a, 2.3.1.2.b, 2.4.1.2.d, 2.5.1.2.c in 2.6.1.2.a.

²³ Prvi odstavek 6. člena ZNOrg.

²⁴ Več prikazujejo Slika 8, Slika 9, Slika 10, Slika 11 in Slika 12.

²⁵ V posameznih primerih na področju športa so nevladne organizacije ponovno vložile vlogo za pridobitev statusa v javnem interesu. Več v točki 2.2.4.a.

ministrstvo pred kratkim odločilo o odvzemu. Pristojno ministrstvo mora (zaradi neodzivnosti nevladne organizacije pri dokazovanju izpolnjevanja obveznosti) zaradi ponovljene vloge nevladne organizacije izpeljati 2 postopka. V prvem postopku preveri izpolnjevanje pogojev in odloči o odvzemu statusa v javnem interesu. V drugem postopku ponovno preveri izpolnjevanje pogojev za pridobitev statusa ter odloči o podelitvi statusa v javnem interesu. Po naši oceni obstoječa ureditev v ZNOrg, ki nevladni organizaciji daje možnost, da ponovno zaprosi za status takoj, ko ji je bil odvzet, ni ustrezna oziroma smiselna in vpliva na nepotrebno upravno breme za pristojno ministrstvo.

2.1.1.b Glede sodelovanja med več ministrstvi izpostavljamo:

- Sodelovanje ni vedno potekalo po postopku, kot ga predvideva ZNOrg. Ugotovili smo odstopanja, kot na primer, da je ministrstvo nevladni organizaciji izdalo odločbo o podelitvi statusa v javnem interesu, namesto da bi izdalo predhodno soglasje²⁶, in da pristojno ministrstvo za podelitev oziroma odvzem statusa nevladne organizacije v javnem interesu pri podelitvi oziroma odvzemu statusa ni sledilo predhodni odločitvi (soglasju oziroma mnenju) drugega ministrstva, ki je pristojno za področje, za katero nevladna organizacija želi pridobiti status v javnem interesu. Pri tem smo v nekaj primerih ugotovili, da so nevladne organizacije posredovale vlogo za pridobitev statusa v javnem interesu na ministrstvo, ki za izdajo odločbe ni bilo pristojno. Čeprav ravnanje ministrstva v prvem primeru ne vpliva na upravičenost do podelitve statusa z vsebinskega vidika, pa lahko vpliva na način izvedbe postopka poročanja, ki je drugačen, kot določa ZNOrg, saj v primeru neizpolnjevanja obveznosti nevladne organizacije odločbo o odvzemu izda ministrstvo, ki ni pristojno. Kadar pa pristojno ministrstvo ne sledi odločitvi ministrstva, ki je pristojno za področje, na katerem se podeli oziroma odvzame status nevladne organizacije v javnem interesu, je posledica neustrezno urejen – (ne)odvzet oziroma (ne)podeljen status nevladne organizacije v javnem interesu.
- Prenos dokumentacije med ministrstvi je v obravnavanih primerih pri podeljevanju statusa in pri 2-letnem poročanju potekal v fizični in v elektronski obliki²⁷. Glede na to, da je v primeru, ko ima nevladna organizacija podeljen status na več področjih, zaradi obveznosti poročanja potrebno sodelovanje med ministrstvi vsaki 2 leti in da je pri tem potreben prenos večjega obsega dokumentacije (poročil o delu in o porabi sredstev, dokazil o pomembnejših dosežkih, programa bodočega delovanja), bi bilo po naši oceni smiselno, da MJU skupaj z ostalimi ministrstvi prouči možnosti za vzpostavitev informacijske rešitve, ki bo podprla proces sodelovanja med ministrstvi in druge procese v postopku podeljevanja statusa v javnem interesu.
- ZNOrg v primeru izdaje predhodnega soglasja ne ureja preveritve izpolnjevanja tudi drugih pogojev, ki so določeni s področnimi zakoni²⁸. Ocenjujemo, da bi jih moralo ministrstvo pred

---

²⁶ V primerih nevladnih organizacij na področju ohranjanja narave in varstva okolja, več v točkah 2.4.2.1.a in 2.5.2.1.a.

²⁷ Več v točkah 2.2.2.a, 2.3.2.a, 2.4.2.a, 2.5.2.a in 2.6.2.a.

²⁸ Drugi odstavek 7. člena ZNOrg določa, da ministrstvo, pristojno za drugo področje, predhodno soglasje izda, če nevladna organizacija na drugem področju izpolnjuje pogoje iz druge, četrte in šeste alineje četrtega odstavka 6. člena, in sicer: če ima dejavnost, ki je v javnem interesu, opredeljeno v ustanovitvenem aktu; če lahko izkaže pomembnejše dosežke svojega delovanja na zadevnem področju v zadnjih 2 letih pred vložitvijo vloge; če ima izdelan najmanj 2-letni program bodočega delovanja, ki vsebuje redno izvajanje dejavnosti v javnem interesu.

izdajo predhodnega soglasja prav tako preveriti, saj sodijo med pogoje, ki jih morajo na podlagi ZNOrg izpolnjevati nevladne organizacije, da se jim podeli status v javnem interesu.

2.1.1.c Glede izvedbe postopka podelitve statusa izpostavljam:

- Število nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu je zelo različno med področji, ki so predmet revizije²⁹, postopke po ZNOrg pa je razen na področju razvoja nevladnih organizacij na vseh obravnavanih področjih izvajal 1 javni uslužbenec. To sta bila po naši oceni ključna dejavnika, ki sta vplivala na razlike pri izvajanju posameznih določil ZNOrg med ministrstvi, predvsem pri preverjanju izpolnjevanja pogojev za podelitev oziroma ohranitev statusa v javnem interesu, ki na vseh ministrstvih ni bilo izvedeno v enaki meri natančno. Ministrstva večinoma ne dokumentirajo izvedenih pregledov izpolnjevanja pogojev za pridobitev in ohranitev statusa, zaradi česar ne morejo izkazati, da so preveritve izpolnjevanja vseh zahtevanih pogojev izvedla.
- Ministrstva se pri preverjanju izpolnjevanja pogojev zanašajo na pisne izjave nevladnih organizacij, zaradi česar izpolnjevanja vseh pogojev za podelitev ali ohranitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu ne preverjajo na podlagi dokazil. Vsa ministrstva v postopku podelitve statusa tudi ne pridobivajo podatkov iz uradnih evidenc, kot določa ZNOrg, da bi na njihovi podlagi preverila izpolnjevanje pogojev nevladne organizacije oziroma posamezne navedbe v izjavi nevladne organizacije³⁰.
- Ministrstva so kot dokazilo za izpolnjevanje pogoja, da je organizacija zadnji 2 leti pred vložitvijo vloge sredstva pretežno uporabljala za opravljanje dejavnosti v javnem interesu, upoštevala poročila, objavljena na Ajpes (izkaz poslovnega izida, bilanca stanja)³¹. Po naši oceni bi bila ta poročila ustrezen vir informacij v tistih primerih, kadar nevladne organizacije uresničujejo javni interes zgolj na enem področju, ne pa v primerih, kadar nevladne organizacije uresničujejo javni interes na več različnih področjih oziroma izvajajo tudi aktivnosti, ki niso v javnem interesu. Nekatera ministrstva so pripravila obrazce, v katere mora nevladna organizacija vnesti znesek sredstev, ki jih je namenila za izvajanje dejavnosti v javnem interesu na določenem področju, kar je po naši oceni lahko primerna rešitev ob hkratnem upoštevanju poročil, objavljenih na Ajpes.
- Odločbe o podelitvi statusa so se med ministrstvi pomembno vsebinsko razlikovale v izrekih in v obrazložitvah, čeprav je postopek podelitve statusa nevladne organizacije v javnem interesu na podlagi ZNOrg enak za vsa ministrstva na vseh področjih delovanja nevladnih organizacij.
- ZNOrg v povezavi s programom bodočega dela nevladnih organizacij ne ureja natančno, za katera leta te programe nevladna organizacija izdela – ali za prihodnji 2 koledarski leti, ki sledita letu predložitve vloge na pristojno ministrstvo, ali za 2 leti, od katerih se za prvo leto že šteje leto predložitve vloge na ministrstvo. Zaznali smo, da je bilo to pomembno v posameznih primerih, ko so nevladne organizacije vlogo na pristojno ministrstvo podale ob koncu koledarskega leta³². Pri nekaterih obravnavanih primerih smo zaznali, da so nevladne organizacije predlagale tudi poročila o delu za napačna leta. Pri opredelitvi obdobja, za katero

²⁹ Podrobneje prikazuje Slika 3.

³⁰ Več v točkah 2.2.2.f, 2.3.2.d, 2.4.2.a in 2.5.2.b.

³¹ Več v točkah 2.2.2.d, 2.4.2.c, 2.5.2.c

³² Več v točki 2.2.2.e.

morajo nevladne organizacije predložiti poročilo o delu, ZNOrg v 8. členu določa, da mora biti poročilo za zadnji 2 leti, v 11. členu pa določa, da mora nevladna organizacija predložiti poročilo za pretekli 2 koledarski leti. Po naši oceni bi bilo za enotno izvajanje določil ZNOrg, ki se nanašajo na vlogo nevladne organizacije za podelitev statusa, smiselno jasneje opredeliti, za katera leta morajo nevladne organizacije izdelati programe dela in poročila o delu.

- Ministrstva so praviloma sledila rokom za izdajo odločbe o podelitvi statusa, daljši so bili postopki v primerih, ko je bilo potrebno sodelovanje z drugim ministrstvom. Ministrstva niso bila vedno ažurna pri vnosu podatkov o podelitvi oziroma odvzemu statusa nevladne organizacije v javnem interesu v ENO, večje zamude so bile pri vnosu teh podatkov pri odločbah, izdanih na podlagi prehodnih določb ZNOrg³³. Neažurno vnašanje podatkov v ENO ima lahko različne posledice, med drugim, da ministrstva nimajo ustreznega pregleda nad področji, na katerih posamezna nevladna organizacija že ima status v javnem interesu, s čimer bi pravilno ugotovila pristojnost za odločanje oziroma izdajo ali pridobivanje predhodnih soglasij. Poleg tega lahko nosijo posledice tudi nevladne organizacije, saj to vpliva na možnost uveljavljanja različnih pravic, ki jim pripadajo iz naslova statusa v javnem interesu, oziroma na prenehanje teh pravic v primeru odvzema statusa³⁴.

2.1.1.d Glede poročanja in spremljanja izpolnjevanja obveznosti ter ukrepanja izpostavljam:

- Ministrstva niso vedno seznanila nevladnih organizacij glede vseh njihovih obveznosti (na podlagi ZNOrg) na ustrezen način, saj vseh teh obveznosti niso objavila na spletnih straneh ali navedla v odločbah o podelitvi statusa³⁵. Nekatera ministrstva so predhodno opomnila nevladne organizacije, da morajo izpolniti obveznosti 2-letnega poročanja, kadar pa nevladne organizacije obveznosti niso izpolnile, so jih vsa, razen MIZŠ, k temu pozvala, kot določa ZNOrg. Čim večja seznanjenost nevladnih organizacij z njihovimi obveznostmi po naši oceni zmanjšuje tveganje za dodatno delo ministrstev in nevladnih organizacij (na primer zaradi dodatnega pozivanja nevladnih organizacij k dopolnitvam dokumentacije in dodatne priprave dokumentacije pri nevladnih organizacijah).
- Pri preverjanju izpolnjevanja obveznosti v okviru 2-letnega poročanja ministrstva niso izkazala, da so preverila vse pogoje, opredeljene v 2. in 6. členu ZNOrg, saj vseh preveritev niso dokumentirala. Na posameznih področjih so praviloma izkazala le preveritve izpolnjevanja dodatnih pogojev, določenih s področnimi predpisi, ali preveritve izpolnjevanja kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov.
- Glede na določbe ZNOrg mora nevladna organizacija s statusom nevladne organizacije v javnem interesu poročati vsako drugo leto od podelitve statusa. Če ima nevladna organizacija status podeljen na več področjih, proces poročanja poteka na soroden način, kot ob vložitvi vloge za pridobitev statusa v javnem interesu. Nevladna organizacija predloži poročilo in program ministrstvu, ki je nevladni organizaciji podelilo status v javnem interesu in ki nato dokumentacijo odstopi v mnenje ministrstvu, ki vsebinsko pokriva področje, ki je predmet poročanja. Nevladne organizacije, ki imajo podeljen status na različnih področjih, tega običajno niso pridobile istočasno, kar v praksi pomeni, da nevladne organizacije lahko poročajo 1 leto za

---

³³ Več v točkah 2.2.2.i, 2.3.2.h, 2.4.2.e in 2.5.2.e.

³⁴ Več prikazuje Tabela 3.

³⁵ Več v točkah 2.2.3.a, 2.3.3.a, 2.4.3.a, 2.5.3.a in 2.6.3.a.

1 področje, naslednje leto pa za drugo področje. Takšen način poročanja povečuje upravno breme za pristojna ministrstva, ki so podelila status v javnem interesu, in tudi za nevladne organizacije. Prav tako je z vidika nadzora ministrstev nad izpolnjevanjem obveznosti nevladnih organizacij ta zahteven, še posebej zaradi dejstva, ker morajo nevladne organizacije poročati vsako drugo leto od podelitve statusa na posameznem področju.

2.2 Področje športa

2.2.1 Podlage za podeljevanje statusa v javnem interesu

2.2.1.1 Opredeljenost javnega interesa

Javni interes na področju športa opredeljuje Zakon o športu³⁶, ki določa, da javni interes v športu obsega naloge nacionalnega in lokalnega pomena, ki se določijo v nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji in so namenjene zagotavljanju pogojev, da se prebivalci Republike Slovenije več in bolj kakovostno ukvarjajo s športom in gibalnimi dejavnostmi za ohranjanje zdravja, in se uresničuje zlasti na področjih:

- športnih programov, in sicer prostočasna športna vzgoja otrok in mladine, športna vzgoja otrok in mladine s posebnimi potrebami, obštudijska športna dejavnost, športna vzgoja otrok in mladine, usmerjenih v kakovostni in vrhunski šport, kakovostni šport, vrhunski šport, šport invalidov, športna rekreacija in šport starejših;
- športnih objektov in površin za šport v naravi;
- razvojne dejavnosti v športu;
- organiziranosti v športu;
- športnih prireditev in promocije športa;
- družbene in okoljske odgovornosti v športu.

Javni interes v športu v lokalnih skupnostih se, kot določa Zakon o športu, določi z občinskimi letnimi programi športa, ki morajo biti v skladu z nacionalnim programom športa. Resolucija o Nacionalnem programu športa v Republiki Sloveniji za obdobje 2014–2023³⁷ (v nadaljevanju: nacionalni program športa), enako kot Zakon o športu, določa, da je javni interes Republike Slovenije, da se njeni prebivalci več in bolj kakovostno ukvarjajo s športom. V nacionalnem programu športa je opredeljenih več različnih sklopov ukrepov za kakovostno športno udejstvovanje³⁸. Pri nekaterih

---

³⁶ Uradni list RS, št. 29/17, 21/18 – ZNOrg in 82/20.

³⁷ Uradni list RS, št. 26/14.

³⁸ Navedeni so ukrepi za posamezne športne programe, ukrepi za športne objekte in površine za šport, ukrepi na področju razvojne dejavnosti v športu, ukrepi glede organiziranosti v športu, ukrepi na področju športnih prireditev in promocije športa, družbene in okoljske odgovornosti v športu in ukrepi za spodbudno družbeno okolje za razvoj športa in preprečevanje zlorab v športu.

ukrepah je javni interes še dodatno opredeljen³⁹. V nacionalnem programu športa je navedeno tudi, da bo javni interes dosežen na več načinov, med drugim s krepitvijo vloge in pomena predvsem tistih športnih društev, ki prebivalcem ponujajo kakovostne športne storitve, imajo značaj javne dobrine in so kot taka pomemben del civilne družbe, ki si s svojim pretežno prostovoljnim delovanjem prizadevajo tudi za dobrobit celotne skupnosti.

Pojasnilo MIZŠ

Vsebinsko so podlaga za podeljevanje statusa nevladne organizacije v javnem interesu nacionalni program, izvedbeni program in letni program športa, ki določajo obseg javnega interesa in so vsebinski okvir za določanje kriterijev pomembnejših dosežkov na področju športa.

Ugotovili smo, da je MIZŠ imelo na razpolago podlage, v katerih je opredeljen javni interes na področju športa in ki jih je MIZŠ lahko uporabilo pri presojanju, ali nevladna organizacija, ki poda vlogo za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu, s svojo dejavnostjo uresničuje javni interes na področju športa. Pri tem je po naši oceni javni interes na področju športa opredeljen zelo široko, zaradi česar že samo delovanje športne organizacije bodisi na lokalni bodisi na nacionalni ravni predstavlja uresničevanje javnega interesa.

2.2.1.2 Pogoji in kriteriji za podelitev statusa

2.2.1.2.a Nevladna organizacija status v javnem interesu na področju športa lahko pridobi, če izpolnjuje pogoje, določene z ZNOrg⁴⁰. Kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov na področju športa so bili opredeljeni v pravilniku MIZŠ⁴¹ že pred uveljavitvijo ZNOrg. V letu 2019 je MIZŠ sprejelo nov Pravilnik o določitvi kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja nevladnih organizacij za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področjih vzgoje in izobraževanja, znanosti, raziskovalne dejavnosti in športa⁴² (v nadaljevanju: pravilnik MIZŠ za pomembnejše dosežke). V obeh pravilnikih je MIZŠ določilo, da mora nevladna organizacija za pridobitev statusa v javnem interesu izpolnjevati najmanj 3 kriterije izmed kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov, ki jih prikazuje Slika 8.

---

³⁹ Kot javni interes so opredeljene tudi športne publikacije z razlagalno vlogo, razvoj izvirnih in prevedenih računalniških orodij, široka dostopnost digitalnih športnih vsebin in delovanje društev in njihovih zvez.

⁴⁰ Več v točki 1.3.1.

⁴¹ Pravilnik o določitvi kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja društva za podelitev statusa društva v javnem interesu na področju vzgoje in izobraževanja, raziskovalne dejavnosti, kulture in športa (Uradni list RS, št. 102/12).

⁴² Uradni list RS, št. 32/19.

Slika 8 Pogoji za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu in kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov na področju športa

2

2a

Kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja društva na področju športa od 22. 12. 2012 do 17. 5. 2019

Kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja nevladne organizacije na področju športa od 18. 5. 2019 dalje

1. V zadnjih 2 letih je prejelo priznanje, odlikovanje ali nagrado na lokalni, državni ali mednarodni ravni na področju športa.	1. V zadnjih 2 letih je prejela priznanje, odlikovanje ali nagrado na lokalni, državni ali mednarodni ravni na področju športa.
2. Vsako leto izvede najmanj 80-urni program, na katerem koli področju športa.	2. Prispeva k promociji in organiziranju prostovoljstva na področju športa tako, da v svoje delo vključuje prostovoljce in organizira dogodke, ki so namenjeni promociji prostovoljstva.
3. Razvija ali izvaja programe in projekte, ki prispevajo k športni osveščenosti posameznikov.	3. Prispeva k razvoju športa tako, da širi strokovna znanja z organiziranjem in izvajanjem posvetov, kongresov, seminarjev in drugih oblik strokovnih srečanj na državni ali mednarodni ravni.
4. Izvaja programe športa, ki so namenjeni ranljivim družbenim skupinam.	4. Je nosilec ali partner pri izvajanju projekta na področju športa, ki se sofinancira iz sredstev Evropske unije ali mednarodnih sredstev.
5. Omogoča pridobivanje dodatnih strokovnih znanj za posameznike, ki opravljajo strokovno delo v športu.	5. V zadnjih 2 letih je izdala strokovno ali poljudnoznanstveno revijo ali knjižno publikacijo ali je v zadnjih 2 letih izdajala strokovno oziroma poljudnoznanstveno periodiko na področju športa.
6. Izvaja programe, ki dopolnjujejo institucionalne oblike športa.	6. V zadnjih 2 letih je izvajala najmanj 3 športne programe na katerem koli področju športa v obsegu po najmanj 80 ur.
7. Je član nacionalne panožne športne zveze ali druge športne zveze.	7. V zadnjih 2 letih je izvajala vsaj en brezplačen program športa, namenjen izključno ranljivim družbenim skupinam, v obsegu najmanj 80 ur;
8. Deluje v javnem interesu tudi za nečlane društva in širšo javnost.	8. Je članica nacionalne panožne športne zveze ali druge športne zveze.
9. V zadnjem letu je izdalo strokovno oziroma poljudnoznanstveno revijo ali knjižno publikacijo oziroma je v zadnjem letu izdajalo strokovno oziroma poljudnoznanstveno periodiko.	9. Ima status nacionalne panožne športne zveze in je članica Olimpijskega komiteja Slovenije – Združenja športnih zvez.
10. V zadnjih 2 letih je bilo organizator, izvajalec ali udeleženelec tekmovanja v okviru uradnega tekmovalnega sistema nacionalne panožne športne zveze.	10. V zadnjih 2 letih je izvajala programe športa za vse starostne skupine v skladu s pravili nacionalne panožne športne zveze.
11. Vsako leto ima najmanj 1 objavo v tiskanem, elektronskem ali avdiovizualnem mediju o programu, projektu ali drugi dejavnosti, ki jih je izvedlo v javnem interesu na področju športa.	11. V zadnjih 2 letih je bila organizator, izvajalec ali udeleženelec tekmovanja v okviru uradnega tekmovalnega sistema nacionalne panožne športne zveze.

12. Vzpodbuja dejavnosti pristojnih organov in organizacij za čim uspešnejše reševanje vprašanj na področju športa.	12. V zadnjih 2 letih je za izvajanje svojih programov prejela javna sredstva na državni ali lokalni ravni ali od Fundacije za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji.
	13. Dodeljuje finančna sredstva za spodbujanje ukvarjanja posameznikov s športom v varnem in zdravem okolju, pri čemer je skupna letna višina dodeljenih sredstev najmanj enaka vsakokratni letni vrednosti denarne socialne pomoči, kot jo določa zakon, ki ureja socialnovarstvene prejemke.

Vir: pravilnika MIZŠ za izkazovanje pomembnejših dosežkov društva oziroma nevladne organizacije na področju športa.

Ugotovili smo, da:

- vsi kriteriji v prvem pravilniku niso bili določeni tako, da bi bilo zagotovljeno objektivno presojanje (6. in 12. kriterij), saj niso bili dovolj jasno opredeljeni; MIZŠ je v novem pravilniku to slabost odpravilo in določilo kriterije, ki so preverljivi in omogočajo objektivno presojo;
- nevladna organizacija s tem, ko sodeluje v projektu, sofinanciranem s sredstvi Evropske unije, hkrati zadosti 2 kriterijema iz novega pravilnika (4. in 12. kriterij); ocenjujemo, da možnost hkratnega izpolnjevanja 2 kriterijev na podlagi 1 izvedene aktivnosti ni ustrezna; v tem primeru namreč nevladna organizacija sicer formalno izpolni 2 kriterija iz pravilnika MIZŠ za pomembnejše dosežke, po naši oceni pa jih ne izpolni z vsebinskega vidika, saj z istim dokazilom izpolni zgolj vsebinsko enake oziroma zelo podobne kriterije in tako izpolni le 1 kriterij;
- pri kriterijih, vezanih na prejem sredstev (4. in 12. kriterij), je možno, da v primeru večletnih pogodb nevladna organizacija z isto pogodbo večkrat dokazuje izpolnjevanje kriterijev, kar po naši oceni ni ustrezno; poleg tega tudi ni nujno, da vse nevladne organizacije, ki prejmejo javna sredstva, delujejo v javnem interesu oziroma da tiste, ki javnih sredstev ne prejmejo, ne delujejo v javnem interesu;
- se več kriterijev (2., 3., 5., 6., 7., 10. in 13. kriterij) po svoji vsebini nanaša na izkazovanje delovanja oziroma aktivnosti nevladnih organizacij, ki omogočajo pridobitev statusa v javnem interesu na tem področju, nimajo pa narave pomembnejšega dosežka⁴³.

Po naši oceni ni ustrezna niti sama opredelitev pomembnejšega dosežka v pravilniku MIZŠ za pomembnejše dosežke, ki določa, da se za pomembnejši dosežek pri delovanju nevladne organizacije šteje delovanje, s katerim nevladna organizacija dviguje splošno raven zadovoljevanja določenih potreb v družbi, prispeva k razvoju področja, na katerem deluje, nadomešča ali dopolnjuje delovanje institucij javnega sektorja ali kako drugače bistveno prispeva k promociji vrednot in doseganju ciljev, opredeljenih v državnih strateških razvojnih dokumentih, in k razvoju vseh segmentov civilne družbe. Navedena opredelitev namreč pomeni, da je kot pomembnejši dosežek opredeljeno že samo delovanje na področju športa, ki je v javnem interesu, kar je razvidno tudi iz večine opredeljenih kriterijev.

⁴³ Več v točki 2.1.1.a.

2.2.1.3 Opredeljenost postopkov na Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport

2.2.1.3.a Postopek podelitve in odvzema statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa je potekal na Direktoratu za šport. Delo je opravljal 1 javni uslužbenec, javni uslužbenci so se v obdobju, na katero se nanaša revizija, menjavali. Število izdanih odločb o podelitvi in odvzemu statusa v obdobju od leta 2019 do konca leta 2021 prikazuje Tabela 5.

Tabela 5 Število izdanih odločb o statusu na področju športa po letih

Vrsta izdanih odločb/število	2019	2020	2021
Izdane pozitivne odločbe	1700	0	81
Izdane negativne odločbe	147	0	2
Izdane odločbe o odvzemu statusa	/	24	/
Skupaj izdane odločbe	1847	24	83

Vir: podatki MIZŠ

MIZŠ pri podeljevanju statusa in pri preverjanju izpolnjevanja pogojev (v okviru 2-letnega poročanja nevladnih organizacij) z vsebinskega in časovnega vidika izhaja iz postopkov, kot so določeni z ZNOrg in Zakonom o splošnem upravnem postopku⁴⁴ (v nadaljevanju: ZUP) in jih prikazujejo Slika 5, Slika 6 in Slika 7. MIZŠ ni izdelalo posebnega postopkovnika, vendar bi bilo po naši oceni koristno, da bi MIZŠ nekatere postopke podrobneje opredelilo, in sicer postopke preveritve vloge in 2-letnih poročil nevladnih organizacij ter ravnanje, kadar je potrebno sodelovanje z drugimi ministrstvi⁴⁵.

2.2.2 Izvedba postopka podelitve statusa

Po podatkih ENO je imelo 31. 12. 2021 status nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa 1.759 nevladnih organizacij, od katerih je 1.459 nevladnih organizacij ta status pridobilo že pred uveljavitvijo ZNOrg. Podelitve statusa nevladne organizacije na področju športa, ki jih je MIZŠ izvedlo v obdobju, na katero se nanaša revizija, so tako v pretežni meri posledica uskladitve z zahtevami ZNOrg.

Pojasnilo MIZŠ

Nevladne organizacije, organizirane kot panožne športne zveze, delujejo na državni ravni, ostale nevladne organizacije (športna društva in klubi), ki jih je približno 7.400, pa delujejo samo na lokalni ravni, razen redkih izjem (manj kot 10). Panožne športne zveze imajo skoraj vse (69) podeljen status delovanja v javnem interesu na področju športa in delujejo na državni ravni. Ostale nevladne organizacije (društva, klubi), ki imajo podeljen status delovanja v javnem interesu na področju športa in jih je približno 1.600, delujejo na lokalni ravni.

⁴⁴ Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13 in 175/20 – ZIUOPDVE.

⁴⁵ Več v točki 2.2.2.1.a.

2.2.2.a MIZŠ je na svoji spletni strani⁴⁶ objavilo informacije glede pridobitve statusa v javnem interesu na področju športa in dokumente, ki so jih morale kot vlogo za pridobitev statusa predložiti nevladne organizacije, ki so na novo zaprošale za podelitev statusa⁴⁷, ter dokumente, ki so jih morale predložiti nevladne organizacije, ki so status že pridobile pred uveljavitvijo ZNOrg⁴⁸. V letu 2020 je MIZŠ navodila za pridobitev statusa spremenilo⁴⁹ in spremembe objavilo na svoji spletni strani⁵⁰. MIZŠ je v objavi tudi navedlo, da nevladne organizacije vlogo predložijo v elektronski obliki, izjemoma pa lahko tudi po pošti na naslov ministrstva. Pri pregledanih primerih so nevladne organizacije vloge posredovale na oba načina.

Pri več pregledanih primerih, kot je razvidno v nadaljevanju⁵¹, smo ugotovili, da je MIZŠ status v javnem interesu nevladnim organizacijam podelilo oziroma jim ga ni odvzelo, čeprav predložena dokumentacija nevladnih organizacij ni bila popolna, MIZŠ pa k dopolnitvam nevladnih organizacij ni pozvalo.

2.2.2.b Za predložitev poročila o delu je MIZŠ pripravilo obrazec z naslovom Poročilo o delu za preteklo in predpreteklo leto. Obrazec je vseboval več različnih podatkov o programih, ki jih je izvajala nevladna organizacija⁵². Poleg tega je nevladna organizacija v obrazcu za 4 od 12 kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov, ki jih je določal takrat veljavni pravilnik MIZŠ za pomembnejše dosežke⁵³, navedla, ali jih je izpolnjevala.

---

⁴⁶ [URL://http://mizs.arhiv-spletisc.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_sport/nevladne_organizacije_v_javnem_interesu_na_podrocju_sporta/index.html], 11. 10. 2022.

⁴⁷ Predložiti so morale izjavo, obrazec Program dela za tekoče in naslednje koledarsko leto, obrazec Poročilo o delu za zadnji 2 koledarski leti in priloge: statut organizacije, dokazila, ki izkazujejo pomembnejše dosežke delovanja na področju športa, in program bodočega delovanja (najmanj 2-letni), ki vsebuje opis rednega izvajanje dejavnosti v javnem interesu.

⁴⁸ Predložiti so morale izjavo, da sta njihov ustanovitveni akt in delovanje usklajena s pogoji, ki jih določa ZNOrg, obrazec Program dela za tekoče in naslednje koledarsko leto, obrazec Poročilo o delu za zadnji 2 koledarski leti.

⁴⁹ Kot vlogo za pridobitev statusa morajo nevladne organizacije predložiti: obrazec za prijavo; obrazec Poročilo o delu za pretekli 2 leti; obrazec Program dela za tekoče in naslednje koledarsko leto; poročilo o porabi sredstev za izvajanje programov, projektov in drugih aktivnosti, ki jih je nevladna organizacija izvajala v javnem interesu na področju športa v zadnjih 2 letih (nevladna organizacija vsebinsko predstavi in razdela programe, za vsak program posebej predstavi njegova izhodišča in vsebino, namen in cilj, izvajalce, ciljno populacijo, kraj izvedbe, časovni obseg, število udeležencev ter porabo sredstev); kopijo programa dela za najmanj 2 leti (iz katerega je razvidno izvajanje dejavnosti v javnem interesu ter kdaj je bil program sprejet in kateri organ ga je sprejel); ustanovitveni akt (statut), v katerem mora biti opredeljena dejavnost v javnem interesu; dokazila o aktivnostih in pomembnejših dosežkih na področju športa; letno poročilo za preteklo leto in letno poročilo za predpreteklo leto (če ni dostopno na portalu Ajpes); morebitne druge priloge, ki izkazujejo delovanje v javnem interesu.

⁵⁰ [URL:https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-drustva-v-javnem-interesu-na-podrocju-sporta/], 12. 8. 2022.

⁵¹ Več v točkah 2.2.2.c, 2.2.2.d in 2.2.2.e.

⁵² Naslov programa/projekta, ki ga nevladna organizacija izvaja v javnem interesu, ciljna skupina in število udeležencev, obdobje izvajanja, kraj izvedbe, višina porabljenih sredstev z navedbo namenov porabe, število strokovnih delavcev, vključenih v izvedbo programa/projekta, sklenjene pogodbe o sofinanciranju programov in dejavnosti v javnem interesu na področju športa z lokalnimi skupnostmi, število članov v preteklem letu.

⁵³ Iz obrazca se je dalo ugotoviti izpolnjevanje kriterijev: izvajanje programov športa, ki so namenjeni ranljivim športnim skupinam; delovanje v javnem interesu tudi za nečlane društva in širšo javnost; da je društvo v zadnjih 2 letih prejelo priznanje, odlikovanje ali nagrado in da omogoča pridobivanje dodatnih strokovnih znanj za posameznike, ki opravljajo strokovno delo v športu.

V obdobju, na katero se nanaša revizija, je MIZŠ obrazec spremenilo in v letu 2020 pripravilo nov obrazec, v katerega je vključilo vse kriterije za izkazovanje pomembnejših dosežkov, ki jih določa novi pravilnik MIZŠ za pomembnejše dosežke, in še dodaten kriterij "strokovni kader, ki vodi v izvajanje programov".

Pojasnilo MIZŠ

Strokovni kader, ki vodi v izvajanje programov, ni kriterij po pravilniku, temveč pogoj za izvajanje športnih programov po Zakonu o športu. Strokovni delavec v športu je reguliran poklic in športna organizacija ne more izvajati programov, če nima ustreznih strokovnih delavcev. Med preverjanjem v preteklosti se je ugotovilo, da veliko športnih organizacij, ki imajo status delovanja v javnem interesu, izvaja programe, nimajo pa nobenega strokovnega delavca. Kriterij se ne upošteva kot dosežek v smislu pravilnika, ampak se ga lahko šteje bolj kot dokazilo, ki kaže na kontinuirano izvajanje dejavnosti v javnem interesu na področju športa.

Iz novega obrazca je MIZŠ izključilo podatke, ki se nanašajo na programe in aktivnosti nevladne organizacije, in določilo, da nevladna organizacija vsebinsko predstavi in razdela programe⁵⁴ v okviru Poročila o porabi sredstev za izvajanje programov projektov, ki ga predloži kot del vloge.

Pri pregledanih primerih smo ugotovili:

- vse razen 1 nevladne organizacije, ki so zaprosile za podelitev statusa po prehodnih določbah ZNOrg, so predložile poročila o preteklem delovanju na obrazcu, ki ga je pripravilo MIZŠ; pri tem smo ugotovili primere, ko nevladna organizacija ni predložila poročil za vsa leta ali pa je podala poročila za neustrezna leta, pri čemer pa v nobenem primeru MIZŠ ni pozvalo nevladne organizacije k dopolnitvi;
- v primerih, ko so nevladne organizacije podale poročilo na novem obrazcu, so k vlogam večinoma priložile tudi samostojno poročilo o delu; v 1 primeru poročilo ni bilo podano ne na obrazcu MIZŠ ne kot samostojen dokument, pri čemer jih MIZŠ ni pozvalo k predložitvi poročila.

Novi obrazec poročila o delu, ki ga uporablja MIZŠ, obsega samo podatke o doseženih kriterijih za izkazovanje pomembnejših dosežkov. Po naši oceni bi bilo smiselno, da MIZŠ spremeni naziv obrazca, da bo jasno, da se nanaša samo na izkazovanje kriterijev za pomembnejše dosežke, ali pa ohrani naziv obrazca, vendar ga v tem primeru razširi tudi z rubrikami, v katere bi nevladne organizacije vnašale zahtevane informacije glede programov, kot jih morajo sedaj navesti v posebej priloženem poročilu o porabi sredstev. Obstoječi obrazec namreč po vsebini ne predstavlja poročila o delu, kot ga določa ZNOrg. Enako velja tudi za postopek poročanja o izpolnjevanju obveznosti.

2.2.2.c Glede dokazil za izpolnjevanje pomembnejših dosežkov smo ugotovili, da je MIZŠ v objavah na spletni strani jasno navedlo, da mora nevladna organizacija vlogi za pridobitev statusa priložiti tudi dokazila o aktivnostih in pomembnejših dosežkih na področju športa. Enaka zahteva je bila vključena tudi v stari obrazec poročila o delu, medtem ko smo za novi obrazec poročila o delu ugotovili, da iz njega ne izhaja jasno, ali vlagatelj res mora predložiti dokazila za dokazovanje svojih

---

⁵⁴ Za vsak program posebej predstavi njegova izhodišča in vsebino, namen in cilj, izvajalce, ciljno populacijo, kraj izvedbe, časovni obseg, število udeležencev ter porabo sredstev.

navedb, saj je v obrazcu navedeno, da vlagatelj morebitna dokazila lahko predloži. V novem obrazcu poročila o delu je sicer dodatno pojasnjeno, kaj mora nevladna organizacija pri posameznih kriterijih navesti, ni pa navedeno, da mora vlagatelj predložiti tudi ustrezna dokazila.

Ugotovili smo, da pri večini pregledanih primerov dokazila o aktivnostih in pomembnejših dosežkih k vlogam za pridobitev statusa niso bila priložena. V nekaj primerih, ki so se nanašala na nove podelitve, so bila dokazila nepopolna in samo pri 1 primeru so bila predložena ustrezna in popolna dokazila o izvajanju pomembnejših dosežkov. MIZŠ v pregledanih primerih vlagateljev ni naknadno pozvalo k predložitvi dokazil o izpolnjevanju pomembnejših dosežkov.

Ugotovili smo tudi, da dokazila, s katerimi nevladna organizacija lahko izkaže izpolnjevanje posameznega kriterija, niso opredeljena v pravilniku MIZŠ za pomembnejše dosežke in da MIZŠ tudi na kakšen drugačen način, kot na primer z objavo na spletni strani ali z navedbo na obrazcih, ki jih je pripravilo kot del projektne vloge, ni navedlo primerov teh dokazil.

Odločanje MIZŠ je pri večini obravnavanih primerov potekalo na podlagi starega obrazca poročila o delu, saj se je večina pregledanih primerov nanašala na pridobitev statusa po prehodnih določbah ZNOrg. Na podlagi navedb na teh obrazcih, ker v obrazec niso vključeni vsi kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov in ker dokazila o pomembnejših dosežkih praviloma niso bila predložena, MIZŠ pa k njihovi predložitvi nevladnih organizacij ni pozivalo, in tudi ni dokumentiralo izvedbe pregleda⁵⁵, ocenjujemo, da MIZŠ pri obravnavanih primerih ni ustrezno preverjalo izpolnjevanje pogoja, da lahko nevladna organizacija izkaže pomembnejše dosežke svojega delovanja.

Ocenjujemo, da je MIZŠ s spremembami obrazca izboljšalo preglednost postopka ugotavljanja, katere 3 kriterije za izkazovanje pomembnejših dosežkov nevladna organizacija izpolnjuje, saj so vsi kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov vključeni v obrazec, v katerem mora nevladna organizacija jasno navesti, ali kriterije izpolnjuje. Pri tem bi bilo po naši oceni potrebno, da MIZŠ za vsak kriterij opredeli dokazila za njegovo izkazovanje in nevladne organizacije tudi poziva k predložitvi dokazil.

2.2.2.d Glede poročila o porabi sredstev za izvajanje programov, projektov ali drugih aktivnosti, ki jih je organizacija izvajala v javnem interesu na zadevnem področju v zadnjih 2 letih, smo ugotovili, da je MIZŠ od nevladnih organizacij pridobivalo le podatek o skupni višini porabljenih sredstev z navedbo namena porabe. Po letu 2020, ko je MIZŠ uvedlo spremembe te ureditve, mora nevladna organizacija k vlogi za podelitev statusa priložiti (posebno) poročilo o porabi sredstev.

Pri pregledanih primerih smo ugotovili, da so nevladne organizacije, ki so zaprosile za pridobitev statusa po prehodnih določbah ZNOrg, uporabile star obrazec in v njem navedle le skupen znesek porabljenih sredstev brez navedbe glede namena porabe. MIZŠ jih k pojasnitvi ni pozvalo. Nevladne organizacije, ki so podajale vloge po letu 2020, so predložile posebno poročilo, pri čemer smo za 1 primer ugotovili, da je nevladna organizacija predložila poročilo le za 1 leto, MIZŠ pa je k predložitvi manjkajočega poročila ni pozvalo.

---

⁵⁵ Več v točki 2.2.2.f.

Pojasnilo MIZŠ

Dejstvo je, da so finančni podatki (poslovno poročilo, bilanca stanja, pojasnila k izkazom, izkaz poslovnega izida), iz katerih je razvidna poraba finančnih sredstev za izvajanje športnih programov, praviloma javno dostopni v bazi Ajpes. V takšnih primerih je organ dolžan po uradni dolžnosti pridobiti podatke iz uradnih evidenc. MIZŠ naknadno od vlagatelja zahteva finančno poročilo, če to ni dostopno v bazi Ajpes.

Ocenjujemo, da MIZŠ predvsem za nevladne organizacije, ki jim je status podelilo po prehodnih določbah ZNOrg, ni moglo preveriti izpolnjevanja pogoja ZNOrg, da je organizacija zadnji 2 leti pred vložitvijo vloge sredstva pretežno uporabljala za opravljanje dejavnosti v javnem interesu. Iz letnih poročil nevladnih organizacij, objavljenih v bazi Ajpes, namreč nista razvidni višina porabljenih sredstev, namenjenih za izvajanje dejavnosti v javnem interesu, in višina sredstev, porabljenih za izvajanje drugih dejavnosti, nevladne organizacije pa so navajale le skupni znesek porabljenih sredstev in ne namena porabe. Kljub temu ocenjujemo, da je večina nevladnih organizacij glede na široko opredelitev javnega interesa ta pogoj izpolnjevala.

2.2.2.e Za program bodočega delovanja je MIZŠ pripravilo poseben obrazec Program dela za tekoče oziroma za prihodnje koledarsko leto in ga med obdobjem, na katero se nanaša revizija, tudi spremenilo:

- prvotni obrazec je vseboval podatke o posameznih programih in nevladne organizacije, ki so urejale status po prehodnih določbah, so predložile program dela samo na obrazcu, ki ga je pripravilo MIZŠ (prvotni obrazec); pri tem smo zaznali primere, ko je nevladna organizacija predložila obrazec samo za 1 leto ali pa je predložila programe za napačna leta, pri čemer jih MIZŠ ni pozvalo k dopolnitvi;
- novi obrazec (od leta 2020 dalje) vsebuje podatke o kriterijih za doseganje pomembnejših dosežkov in navedbo, da mora nevladna organizacija obvezno priložiti sprejeti program dela; pri tem smo zaznali primer, ko nevladna organizacija tega programa ni predložila in jo MIZŠ k temu tudi ni pozvalo.

Obrazca MIZŠ predvidevata predložitev programa dela za tekoče in za prihodnje koledarsko leto. Pri tem smo ugotovili, da ni dovolj jasno določeno, za katera leta⁵⁶ mora nevladna organizacija predložiti program dela in posledično je MIZŠ različno postopalo, kar ponazarjamo s spodnjim primerom.

Primer

Eno društvo je podalo vlogo 1. 11. 2021 in priložilo programa dela za leti 2021 in 2022. MIZŠ društva ni pozvalo k dopolnitvi vloge. Drugo društvo je vlogo vložilo decembra 2020 in predložilo program dela za leti 2020 in 2021, MIZŠ pa ga je pozvalo k dopolnitvi vloge s programom dela še za leto 2022.

⁵⁶ Več v točki 2.1.1.c.

2.2.2.f Glede izjave, da sta ustanovitveni akt in delovanje nevladne organizacije usklajena s pogoji, ki veljajo za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu po ZNOrg, smo ugotovili:

- nevladne organizacije, ki so po prehodnih določbah ZNOrg zaprosile za pridobitev statusa, so izjavo predložile, v nasprotnem primeru pa jih je MIZŠ k temu pozvalo; obrazec za izjavo je pripravilo MJU enotno za vsa ministrstva;
- za nevladne organizacije, ki so na novo zaprosile za status, je MIZŠ pripravilo prijavní obrazec, ki vsebuje izjavo, ki jo je morala podpisati odgovorna oseba nevladne organizacije.

Obe izjavi se nanašata predvsem na izpolnjevanje pogojev za pridobitev statusa v javnem interesu in s podpisom izjav so nevladne organizacije potrdile izpolnjevanje teh pogojev.

ZNOrg predvideva, da v postopku preveritve določena dokazila o izpolnjevanju pogojev⁵⁷ ministrstvo, pristojno za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu, pridobi iz uradnih evidenc oziroma, če to ni možno, zanje zaprosi nevladno organizacijo. Za obravnavane primere novih podelitev statusa v javnem interesu MIZŠ ni izkazalo, da je podatke pridobivalo od drugih organov, niti ni zanje zaprosilo nevladnih organizacij. Vendar pa so pri vseh teh primerih nevladne organizacije predložile kopijo ustanovitvenega akta oziroma jih je MIZŠ k temu pozvalo. Za obravnavane primere tako ne moremo potrditi, da je MIZŠ izpolnjevanje vseh pogojev, ki so določeni v 2. in 6. členu ZNOrg, preverjalo na podlagi dokazil oziroma da je preveritve opravilo samo z vpogledom v uradne evidence. Po naši oceni zgolj podpisana izjava ni zadostna podlaga za potrditev izpolnjevanja pogojev za podelitev statusa. MIZŠ bi moralo pogoje preveriti na podlagi dokazil in dokumentirati izvedene preveritve.

Ukrep MIZŠ

MIZŠ je za nekaj primerov postopkov podelitve statusa v letu 2022 izkazalo, da je zaprosilo pristojne organe za predložitev podatkov o tem, da nevladni organizaciji ni bila pravnomočno izrečena sankcija globe za hujši davčni prekršek ali prekršek, katerega narava je posebno huda, in da nevladna organizacija ni bila pravnomočno obsojena zaradi kaznivega dejanja.

Izvedeni ukrep predstavlja izboljšave v ravnanju MIZŠ. Pri tem bi bilo po naši oceni koristno zagotoviti kontrolni list za izvedbo pregleda, iz katerega bo mogoče razbrati, ali in na podlagi katerih dokazil MIZŠ preverja izpolnjevanje posameznega pogoja.

2.2.2.g MIZŠ v več pregledanih primerih ni predložilo popolne dokumentacije, povezane s podelitvijo ali z odvzemom statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa.

⁵⁷ Podatke o datumu registracije organizacije; podatke o ustanovitelju organizacije; kopijo veljavnega ustanovitvenega akta; podatke iz letnih poročil organizacije za zadnji 2 leti, za organizacijo, ki je na podlagi zakona zavezana k revidiranju računovodskih izkazov, pa tudi oceno revizorja; podatek, ali je bila organizaciji pravnomočno izrečena sankcija globe za hujši davčni prekršek ali prekršek, katerega narava je posebno huda, in ali je bila pravnomočno obsojena zaradi kaznivega dejanja; podatek, ali je nad organizacijo začel stečajni postopek ali postopek likvidacije.

Pojasnilo MIZŠ

Razlog za manjkajočo dokumentacijo je predvsem v kadrovsko nezadostni pokritosti delovnega področja, saj je bilo v obdobju, na katero se nanaša revizija, treba pregledati več kot 1.700 vlog za dodelitev statusa na področju športa. Vse vloge so bile vložene pri MIZŠ v kratkem obdobju, saj je bilo treba implementirati novo ureditev po spremenjenem ZNOrg do aprila 2019. Mnoge nevladne organizacije so to storile šele po poteku zakonskega roka. Na Direktoratu za šport je to delo opravljal samo en uradnik s pooblastilom. Takšno stanje je bilo v celotnem obdobju, na katero se nanaša revizija. Pri takem številu nevladnih organizacij je tudi nepredstavljivo veliko opravljenih telefonskih klicev in odgovarjanj na vprašanja nevladnih organizacij prek navadne službene elektronske pošte.

Opozarjamo, da neustrezno evidentiranje in hramba dokumentov ne zagotavljata sledi o upravičenosti podelitve ali odvzema statusa nevladne organizacije v javnem interesu in tudi ne do pravic in obveznosti, povezanih s tem statusom.

Po naši oceni ni ustrezno, da takšen obseg dela, ki ga določa ZNOrg za pridobitev in ohranitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu, ob dejstvih, da:

- je na področju športa več kot 1.700 nevladnih organizacij, ki imajo status v javnem interesu,
- večina nevladnih organizacij uresničuje javni interes na področju športa na lokalni ravni,
- je glavnina nevladnih organizacij status v javnem interesu pridobila že pred uveljavitvijo ZNOrg, zaradi česar je MIZŠ večino novih odločb o podelitvi statusa izdalo v 1 letu (2019), kar pomeni, da bo obseg prejetih poročil in preverjanj izpolnjevanja pogojev podoben še vsaki nadaljnji 2 leti,

opravlja zgolj 1 javni uslužbenec. Kadrovska podhranjenost na tem področju je skupaj z velikim številom nevladnih organizacij s podeljenim statusom po naši oceni glavni razlog za nastale odklone, povezane s preverjanjem izpolnjevanja pogojev za pridobitev in ohranitev statusa, ki smo jih opisali v predhodnih točkah. MIZŠ po naši oceni ni obvladovalo tveganja neupravičene podelitve oziroma ohranitve statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa.

MIZŠ je podelilo ali odvzelo status nevladne organizacije v javnem interesu z odločbo, pri čemer smo za obravnavane primere ugotovili, da njihova vsebina ni bila poenotena. Po naši oceni bi bilo poenotenje vsebine odločb smiselno, saj gre za vsebinsko enak postopek, za katerega veljajo iste pravne podlage, in za zagotavljanje enakega pristopa do vseh nevladnih organizacij.

Ukrep MIZŠ

V letu 2022 so bile odločbe o podelitvi oziroma odvzemu statusa glede izreka in glede obrazložitve poenotene.

2.2.2.h MIZŠ ni predložilo popolne dokumentacije, na podlagi katere bi bilo mogoče podrobneje ugotoviti časovni potek odločanja o podelitvi statusa pri obravnavanih primerih⁵⁸. Na podlagi razpoložljive dokumentacije in izdanih odločb smo v pregledanih primerih ugotovili:

- v primerih, ko so nevladne organizacije na novo zaprosile za podelitev statusa, je MIZŠ izvedlo postopek podelitve v roku 60 dni od prejema popolne vloge za podelitev statusa;
- pri izdajanju odločb po prehodnih določbah ZNOrg je MIZŠ pri manj kot polovici pregledanih primerov izdanih odločb (3 od 7 primerov) prekoračilo 60-dnevni rok za izdajo odločbe, za 3 od 10 primerov pa nismo mogli ugotoviti časovnega poteka odločanja o podelitvi statusa, saj MIZŠ ni predložilo popolne dokumentacije; po podatkih iz ENO je v letu 2019 pridobilo status po prehodnih določbah 1.273 nevladnih organizacij, v letu 2020 pa še 168 nevladnih organizacij; MIZŠ je glavnino odločb po prehodnih določbah izdalo v letu 2019;
- odločbe o odvzemu statusa po prehodnih določbah je MIZŠ izdalo v zakonskem roku, to je v 60 dneh po izteku 30-dnevnega roka od poziva nevladne organizacije k predložitvi dokumentov, pri čemer pa v nobenem pregledanem primeru poziva za izpolnitev obveznosti ni izdalo pravočasno, to je v roku 15 dni po poteku roka za izpolnitev obveznosti;
- v vseh 3 pregledanih primerih, ko je bilo za izdajo odločbe o podelitvi statusa pristojno drugo ministrstvo, je MIZŠ odločbo izdalo samo in ni sodelovalo s pristojnim ministrstvom.

Za pregledane primere lahko zaključimo, da je MIZŠ odločbe večinoma izdajalo v predvidenih rokih, do zamud je prihajalo pri podelitvah statusa po prehodnih določbah ZNOrg, vključno s pozivanjem nevladnih organizacij k izpolnitvi obveznosti. Zamude so nastajale zaradi dejstva, da je bilo treba v kratkem času obravnavati in odločiti o podelitvi statusa po prehodnih določbah za veliko število vlog nevladnih organizacij, pri čemer je postopke izvajala 1 oseba.

2.2.2.i Glede vnosa podatkov o podelitvi oziroma o odvzemu statusa v ENO smo ugotovili, da MIZŠ ni v vseh pregledanih primerih ažurno vnašalo podatkov v ENO, in sicer:

- do večjih zamud je prihajalo predvsem pri podelitvah po prehodnih določbah ZNOrg, kjer je pri pregledanih primerih MIZŠ vpisalo podatek najprej 5. dan po podelitvi statusa, v povprečju pa je za vpis v ENO potrebovalo več kot pol leta (201 dan);
- ob koncu obdobja, na katero se nanaša revizija, je bilo iz ENO še vedno razvidno, da imata 2 nevladni organizaciji podeljen status na področju športa, čeprav jima je MIZŠ status odvzelo v letu 2019; v 2 pregledanih primerih odvzema je MIZŠ vpis podatkov v ENO izvedlo bolj ažurno.

MIZŠ je vpis podelitve statusa za pregledane primere nevladnih organizacij, ki so pridobile status na področju športa na novo, razen v 1 primeru, izvedlo bolj ažurno.

Konec leta 2021 je bilo v ENO še dodatnih 14 nevladnih organizacij, ki jim je MIZŠ status podelilo pred uveljavitvijo ZNOrg in za katere ni jasno, ali jim je MIZŠ status odvzelo in so kljub temu še vedno zavedene v ENO ali pa jim je MIZŠ status podelilo, vendar podatka o tem (še) ni vneslo v ENO.

---

⁵⁸ Iz dokumentacije v večini primerov ni bilo razvidno, kdaj je MIZŠ prejelo vlogo in kdaj je prejelo morebitno dopolnitev.

Pojasnilo MIZŠ

Vnos podatkov v ENO po zaključenem postopku opravi pooblaščen oseba MIZŠ z uporabo aplikacije za vnos podatkov na spletnem portalu Ajpes. MIZŠ se srečuje s primeri, ko zaradi neizpolnjevanja obvez iz naslova poročanja nevladni organizaciji odvzame status nevladne organizacije v javnem interesu, vendar nevladna organizacija MIZŠ obvesti, da bo podala novo vlogo za podelitev statusa. V letu 2020 je bi 1 tak primer, v letu 2021 pa 4 primeri. MIZŠ v teh primerih ne usklajuje podatkov v ENO.

ENO, ki jo vodi Ajpes, je podlaga za določitev seznama upravičencev do donacij iz namenitve dela dohodnine, zato pravočasna vključenost v ENO oziroma izključenost iz ENO vpliva na začetek oziroma konec upravičenosti do prejema sredstev iz tega naslova⁵⁹. Znotraj pregledanih primerov odvzema statusa sta bili 2 nevladni organizaciji na seznamu upravičencev do donacij za leti 2020 in 2021⁶⁰, čeprav sta imeli podeljen status samo na področju športa⁶¹, ki pa jima ga je MIZŠ odvzelo v letu 2019. Donacij iz naslova namenitve dela dohodnine omenjeni nevladni organizaciji nista prejeli.

2.2.2.j Tabela 6 prikazuje skupen znesek izplačil MIZŠ nevladnim organizacijam na področju športa po posameznih letih v obdobju, na katero se nanaša revizija.

Tabela 6 Izplačila MIZŠ nevladnim organizacijam na področju športa

	2019	2020	2021	v EUR Skupaj
Izplačila iz državnega proračuna za sofinanciranje programov športa	10.264.354	10.587.617	11.704.340	32.556.311
Ostala izplačila	2.236.631	1.957.539	1.960.272	6.154.442
Skupna izplačila	12.500.985	12.545.156	13.664.612	38.710.753

Vir: podatki MIZŠ.

Glede pregleda nad financiranjem nevladnih organizacij na področju športa smo ugotovili, da MIZŠ razpolaga s podatkom, koliko sredstev je izplačalo nevladnim organizacijam za izvajanje programov športa, ne spremlja pa, koliko od teh ima status v javnem interesu. MIZŠ navedenih podatkov tudi ne pridobiva od občin in Fundacije za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji.

⁵⁹ V skladu z Uredbo o namenitvi dela dohodnine za donacije (Uradni list RS, št. 155/21 in 15/22) Ajpes, ki vodi ENO, Finančni upravi Republike Slovenije za namene priprave seznama upravičencev do donacij pošlje podatke o vseh nevladnih organizacijah, ki imajo na dan 31. 12. preteklega leta pridobljen status nevladne organizacije v javnem interesu in so vpisane v ENO do 30. 6. tekočega leta. Na podlagi predhodno veljavne Uredbe o namenitvi dela dohodnine za donacije (Uradni list RS, št. 78/19, 106/20, 203/20 in 155/21) so morale biti nevladne organizacije vpisane v ENO na presečni dan zajema podatkov za pošiljanje podatkov Finančni upravi Republike Slovenije, kasneje pa je bilo določeno, da morajo biti vpisane v ENO do 31. 7. tekočega leta. Pred 1. 1. 2020 je veljalo, da organi, pristojni za področja, na katerih delujejo upravičenci, najpozneje do 28. 2. ministrstvu, pristojnemu za finance, pošljejo podatke o upravičencih za leto, za katero se odmerja dohodnina (Uredba o namenitvi dela dohodnine za donacije; Uradni list RS, št. 30/07, 36/07, 37/10, 10/19 in 78/19).

⁶⁰ Sklep o določitvi upravičencev do donacij za leto 2020 (Uradni list RS, št. 140/20, 203/20 in 75/21), Sklep o določitvi upravičencev do donacij za leto 2021 (Uradni list RS, št. 158/21).

⁶¹ Nevladna organizacija je lahko upravičeno na seznamu upravičencev do dela dohodnine, če ji je bil status na področju športa odvzet, ima pa veljaven status v javnem interesu na drugem področju.

2.2.2.1 Sodelovanje med ministrstvi

V postopku podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu je v določenih primerih, kot prikazujeta Slika 5 in Slika 6, potrebno tudi sodelovanje več ministrstev.

2.2.2.1.a Na podlagi podatkov v ENO so imele konec leta 2021 status nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa 4 nevladne organizacije, pri katerih je bilo za podelitev statusa pristojno drugo ministrstvo. MIZŠ ni imelo primera, ko bi bilo za nevladno organizacijo pristojno MIZŠ zaradi področja športa in bi nevladna organizacija želela pridobiti status še na drugem področju, zaradi česar bi morale MIZŠ zaprositi drugo pristojno ministrstvo za soglasje za podelitev statusa v javnem interesu na drugem področju.

V 2 pregledanih primerih, ko so bila za podelitev statusa pristojna druga ministrstva, smo ugotovili, da so nevladne organizacije vlogo za pridobitev statusa posredovale neposredno na MIZŠ, ki je izdalo odločbe o podelitvi statusa, namesto da bi izdalo predhodno soglasje in izdajo odločb prepustilo pristojnim ministrstvom, kot izhaja iz 7. člena ZNOrg. Pri tem MIZŠ o izdanih odločbah ni obvestilo pristojnih ministrstev. V 1 primeru je MIZŠ z odločbo status v javnem interesu na področju športa odvzelo, čeprav bi tudi v tem primeru to morale storiti pristojno ministrstvo.

S tem, ko je MIZŠ izdajalo odločbe o podelitvi in odvzemu statusa namesto predhodnih soglasij in o izdanih odločbah ni obveščalo drugih ministrstev, je vplivalo na drugačno izvedbo nadaljnjih postopkov v okviru 2-letnega poročanja in vzdrževanja podatkov v ENO na področju športa, kot jih določa ZNOrg. Postopki vpisa in vzdrževanja podatkov v ENO niso mogli biti izvedeni s strani pristojnih ministrstev.

2.2.2.1.b Ugotovili smo tudi, da je MIZŠ v obrazec za prijavo, ki ga je objavilo na spletni strani in je del vloge za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu⁶², vključilo izjavo nevladne organizacije, da še nima statusa v javnem interesu, podeljenega od drugega ministrstva, hkrati pa mora nevladna organizacija navesti, na katerem področju je zaprosila za status v javnem interesu, ali pa ta status že ima. Zaznali smo primer, ko je nevladna organizacija na obrazcu navedla, da statusa v javnem interesu še nima, čeprav ga je po podatkih v ENO že imela na drugem področju. MIZŠ je na podlagi te izjave izdalo odločbo o podelitvi statusa in pred tem v ENO ni preverilo, ali je nevladni organizaciji morebiti že podeljen status nevladne organizacije v javnem interesu na drugem področju, in tudi ni preverilo, katero je pristojno ministrstvo. Po naši oceni ne zadostuje, da se MIZŠ zanaša na navedbe v izjavi, ki jo podpiše nevladna organizacija, temveč bi morale navedbe preveriti z vpogledom v ENO.

---

⁶² [URL:// <https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-drustva-v-javnem-interesu-na-podrocju-sporta/>], 4. 11. 2022.

2.2.3 Poročanje nevladnih organizacij in nadzor ministrstva

2.2.3.a V skladu z ZNOrg morajo nevladne organizacije, ki imajo status nevladne organizacije v javnem interesu, vsako drugo leto od podelitve tega statusa do 31. 3. predložiti MIZŠ poročila⁶³ in program, kar prikazuje Slika 7. ZNOrg je uvedel tudi spremembo Zakona o športu, ki določa, da športnim društvom in športnim zvezam, registriranim v Republiki Sloveniji, ki imajo status nevladne organizacije v javnem interesu v skladu z ZNOrg in so izbrani za izvajanje letnega programa športa na državni ali lokalni ravni ali letnega programa športa Fundacije za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji, ne glede na določbe ZNOrg ni treba MIZŠ poročati o opravljenem delu in programu prihodnjega delovanja.

MIZŠ je obveznost 2-letnega poročanja nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu na področju športa objavilo na svoji spletni strani. Navedlo je tudi dokumente, ki jih morajo predložiti nevladne organizacije, informacijo, da bo organizacijam, ki svoje obveznosti ne bodo izpolnile, status odvzet⁶⁴, in informacijo, da naj nevladne organizacije dokumentacijo na MIZŠ posredujejo v elektronski obliki. Pri tem pa MIZŠ na spletni strani tudi ni objavilo obveznosti, da mora nevladna organizacija v javnem interesu v 30 dneh sporočiti MIZŠ spremembe, ki lahko vplivajo na izpolnjevanje pogojev za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu. Pri obravnavanih primerih te obveznosti tudi ni vključilo v nobeno odločbo o podelitvi statusa, kot tudi ne informacije o tem, kdaj MIZŠ nevladni organizaciji status odvzame. Po naši oceni bi bilo koristno, da bi MIZŠ dopolnilo objavo na spletni strani ali te informacije vključilo v odločbe o podelitvi statusa.

V vseh obravnavanih primerih je MIZŠ obveznost 2-letnega poročanja vključilo v odločbe o podelitvi statusa. Samo v 1 odločbo pa je vključilo tudi določila iz Zakona o športu, da društvom ali zvezam društev, ki imajo status nevladne organizacije v javnem interesu in so izbrani za izvajanje letnega programa športa na državni ali lokalni ravni ali letnega programa športa Fundacije za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji, ni treba poročati o opravljenem delu in programu prihodnjega delovanja. To določilo Zakona o športu pomeni pomembno poenostavitev v postopku preverjanja izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij in posledično zmanjšanje upravnega bremena za MIZŠ in za nevladne organizacije, zato bi bilo po naši oceni smiselno, da so nevladne organizacije z njim seznanjene tudi prek odločb o podelitvi statusa.

2.2.3.b MIZŠ na spletni strani ni navedlo informacije, da lahko po uradni dolžnosti samo preveri izpolnjevanje pogojev, če sumi, da jih nevladna organizacija ne izpolnjuje, oziroma nevladnih organizacij pri obravnavanih primerih ni na kakšen drugačen način seznanilo s to možnostjo. Čeprav ima MIZŠ za izvedbo preverjanja podlago v ZNOrg, bi bila ta seznanitev po naši oceni koristna zaradi zagotavljanja obveščeniosti nevladnih organizacij.

---

⁶³ Prva alineja drugega odstavka 8. člena ZNOrg določa poročilo o delu, iz katerega so razvidni programi, projekti ali druge aktivnosti, z navedbo pomembnejših dosežkov, ki jih je organizacija izvajala v javnem interesu na področju športa v zadnjih 2 letih. Tretja alineja drugega odstavka 8. člena ZNOrg določa poročilo o porabi sredstev za izvajanje aktivnosti.

⁶⁴ [URL:// <https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-drustva-v-javnem-interesu-na-podrocju-sporta/>], 20. 10. 2022.

2.2.3.c MIZŠ za obravnavane primere nevladnih organizacij, ki jim je status podelilo v letu 2019, ni predložilo dokumentacije, ki se nanaša na poročanje v letu 2021⁶⁵. Glede na število izdanih odločb v letu 2019 bi morale v letu 2021 poročila na MIZŠ predložiti 1.700 nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu na področju športa, vendar ne moremo potrditi, da so to res storile, niti ne moremo potrditi, da jih je MIZŠ k izpolnjevanju obveznosti pozvalo.

2.2.3.d MIZŠ ni imelo pregleda nad izpolnjevanjem obveznosti poročanja, saj ne vodi seznama/evidence, na podlagi katere bi bilo mogoče ugotoviti, da MIZŠ spremlja, da so poročila in ostalo zahtevano dokumentacijo oddale vse tiste nevladne organizacije, ki so to dolžne, in da so jih oddale v predvidenih rokih.

Pojasnilo MIZŠ

Da so poročila in ostalo zahtevano dokumentacijo nevladne organizacije oddale, strokovni sodelavec na Direktoratu za šport vodi in evidentira v excelovi preglednici, v kateri so podatki: zaporedna številka, številka zadeve v SPIS, letnica pridobitve statusa, naziv, naslov, matična številka, davčna številka, kontakt nevladne organizacije. Glede na število vlog in nevladnih organizacij s statusom na področju športa je velika težava pomanjkanje digitalizirane podpore v vseh fazah postopka podeljevanja in odvzema statusa v javnem interesu in pri vodenju ustreznih evidenc.

Podatki, ki jih po pojasnilu spremlja MIZŠ, po naši oceni ne podajajo informacije o tem, ali so poročila in ostalo zahtevano dokumentacijo oddale vse tiste nevladne organizacije, ki so to dolžne, in ali so jih oddale v predvidenem roku. Glede na veliko število nevladnih organizacij s podeljenim statusom v javnem interesu na področju športa in ob predpostavki, da bo to število tudi v prihodnje tako visoko, bi bilo po naši oceni smiselno čim bolj digitalno podpreti proces spremljanja izpolnjevanja obveznosti. Obveznost poročanja imajo nevladne organizacije vsaki 2 leti, kar pomeni veliko obremenitev MIZŠ s poročili vsaki 2 leti, saj mora večina nevladnih organizacij s podeljenim statusom poročati isto leto. Pri tem postopek, tako kot v primeru obravnave novih vlog, izvaja 1 javni uslužbenec. Za pregled izpolnjevanja obveznosti MIZŠ ni izdelalo kontrolnih listov.

2.2.4 Ukrepanje za učinkovitejšo izvedbo postopka

2.2.4.a Med izvajanjem revizije je MIZŠ izpostavilo več težav, ki se pojavljajo v postopku podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa:

- veliko število prejetih vlog nevladnih organizacij za pridobitev statusa v javnem interesu na področju športa⁶⁶;
- neodzivnost nevladnih organizacij v primerih pozivanja MIZŠ k dopolnitvam podatkov (vlog ali poročil) in posledično težave z vročanjem ter odvzemu statusa;
- primeri obravnavanja ponovnih vlog nevladnih organizacij za pridobitev statusa v javnem interesu v zelo kratkem času po odvzemu tega statusa zaradi neizpolnjevanja obveznosti;

---

⁶⁵ Bodisi na novo bodisi po prehodnih določbah ZNOrg.

⁶⁶ Več v točki 2.2.2.g.

- pomanjkanje digitalizirane podpore postopkom podeljevanja in odvzema statusa v javnem interesu.

Ugotovili smo, da MIZŠ z zaznanimi težavami ni seznanilo MJU kot ministrstva, pristojnega za delovanje nevladnih organizacij v javnem interesu. Po naši oceni bi MIZŠ za zagotavljanje uspešne implementacije določb ZNOrg to moralo storiti. MIZŠ tudi ni izkazalo, da je sprejelo kakšne ukrepe v povezavi s kadrovske podhranjenostjo, ki jo je izpostavilo kot pomembno težavo na področju podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa.

2.3 Področje socialne varnosti

2.3.1 Podlage za podeljevanje statusa v javnem interesu

2.3.1.1 Opredeljenost javnega interesa

2.3.1.1.a MDDSZ je v postopkih odločanja glede podelitve statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva izhajalo iz naslednjih podlag:

- Zakona o socialnem varstvu⁶⁷ (v nadaljevanju: ZSV), ki v 1. členu določa, da socialnovarstvena dejavnost obsega preprečevanje in reševanje socialne problematike posameznikov, družin in skupin prebivalstva. Socialnovarstvene storitve, namenjene preprečevanju socialnih stisk in težav (socialna preventiva), obsegajo aktivnosti in pomoč za samopomoč posamezniku, družini in skupinam prebivalstva. Storitve, namenjene odpravljanju socialnih stisk in težav so: prva socialna pomoč, osebna pomoč, podpora žrtvam kaznivih dejanj, pomoč družini, institucionalno varstvo, vodenje in varstvo ter zaposlitev pod posebnimi pogoji in pomoč delavcem v podjetjih, zavodih ter pri drugih delodajalcih. Na podlagi ZSV socialnovarstvene storitve opravljajo strokovni delavci in strokovni sodelavci, njihovo usposabljanje izvaja Socialna zbornica Slovenije, ki vodi tudi evidenco javno verificiranih socialnovarstvenih programov in postopek strokovne verifikacije socialnovarstvenih programov.
- Resolucije o nacionalnem programu socialnega varstva za obdobje 2013–2020⁶⁸ (v nadaljevanju: ReNPSV13–20), ki opredeljuje socialnovarstvene programe, namenjene preprečevanju in reševanju socialnih stisk posameznih ranljivih skupin prebivalstva in so dopolnitev socialnovarstvenim storitvam in ukrepom. Mreže programov se na tej podlagi oblikujejo na področju preprečevanja nasilja, pomoči žrtvam nasilja in dela s povzročitelji nasilja, na področju zasvojenosti in duševnega zdravja, pomoči brezdomcem, otrokom in mladoletnikom, prikrajšanim za primerno družinsko življenje, ter mladoletnikom s težavami v odraščanju in na področju pomoči starejšim osebam (ki potrebujejo podporo v vsakodnevnem

⁶⁷ Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 23/07 – popr., 41/07 – popr., 61/10 – ZSVarPre, 62/10 – ZUPJS, 57/12, 39/16, 52/16 – ZPPreb-1, 15/17 – DZ, 29/17, 54/17, 21/18 – ZNOrg, 31/18 – ZOA-A, 28/19, 189/20 – ZFRO in 196/21 – ZDOsk.

⁶⁸ Uradni list RS, št. 39/13. ReNPSV13–20 opredeljuje tudi osnovna izhodišča za razvoj sistema, cilje in strategije razvoja socialnega varstva, mrežo javne službe socialnovarstvenih storitev in javnih socialnovarstvenih programov, način njihovega izvajanja in spremljanja ter odgovornost posameznih akterjev na različnih ravneh.

življenju), podpore za neodvisno življenje invalidov, psihosocialne pomoči otrokom, odraslim in družinam, socialnega vključevanja Romov, preprečevanja in odpravljanja socialnih stisk drugih ranljivih skupin.

Pojasnilo MDDSZ

Glede vsebine dejavnosti, ki jo izvajajo nevladne organizacije, MDDSZ izhaja iz ReNSP13-20, ki je tudi podlaga za javne razpise, ki se pripravljajo na MDDSZ.

MDDSZ je na teh podlagah pri odločanju o podelitvi statusa v javnem interesu na področju socialnega varstva preverilo, ali je nevladna organizacija:

- izvajala programe širšega javnega pomena, katerih namen je zagotavljati pomoč določenim skupinam prebivalstva ali preprečevati socialne stiske, in je za te namene porabljala sredstva;
- delovala na področju socialnega varstva, ki presega interese njenih ustanoviteljev, in je njeno delovanje splošno koristno.

V ZSV in v ReNSP13-20 javni interes na področju socialnega varstva ni enoznačno opredeljen. Ne glede na to ocenjujemo, da je MDDSZ imelo na razpolago ustrezne podlage za presojo, ali je dejavnost nevladne organizacije v javnem interesu in je splošno koristna, ker je v postopkih odločanja o podelitvi statusa nevladne organizacije na področju socialnega varstva pri presoji vsebine socialnih programov nevladnih organizacij upoštevalo ZSV in ReNSP13-20, ki podrobno opredeljujeta vsebino področij, vključenih v socialnovarstveno dejavnost.

2.3.1.2 Pogoji in kriteriji za podelitev statusa

2.3.1.2.a MDDSZ je na spletni strani poleg splošnih pogojev, ki jih morajo izpolnjevati nevladne organizacije na podlagi določil ZNOrg, objavilo posebne pogoje iz 79.a člena ZSV za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu⁶⁹, ki jih prikazuje Slika 9. MDDSZ je na spletni strani navedlo tudi seznam dokumentov, ki jih morajo predložiti nevladne organizacije, v okviru katerih je (poleg dokumentov, določenih z ZNOrg)⁷⁰ navedeno, da morajo predložiti tudi podpisano izjavo o spoštovanju kodeksa etičnih načel v socialnem varstvu in podatke o strokovnem vodji programa z referencami.

MDDSZ je na spletni strani objavilo še 2 obrazca⁷¹, ki ju izpolnijo nevladne organizacije, ki želijo pridobiti status v javnem interesu na področju socialnega varstva. Iz vsebine obrazcev in iz seznama prilog k obrazcema ne izhaja, da morajo nevladne organizacije vanju vključiti podatek o zagotavljanju strokovno usposobljenega kadra, kot določa 79.a člen ZSV, ampak zgolj podatek in dokazila o

---

⁶⁹ V veljavi od 18. 6. 2016 na podlagi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 39/16, ZSV-F)

⁷⁰ Več v točki 1.3.2.

⁷¹ Več o vsebini obrazcev v točki 2.3.2.a.

strokovnosti vodje programa, za ostale sodelavce pa nevladna organizacija v obrazcu navede zgolj osebne podatke.

2.3.1.2.b Do 19. 10. 2019 je bil v veljavi Pravilnik o določitvi kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja društva za podelitev statusa društva v javnem interesu na delovnem področju Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti⁷² (v nadaljevanju: prvotni pravilnik o določitvi kriterijev za MDDSZ), ki je določal vsebinsko enake kriterije kot Pravilnik o določitvi kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja nevladne organizacije za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju dela, družine, socialnih zadev in enakih možnosti⁷³ (v nadaljevanju: pravilnik o določitvi kriterijev za MDDSZ), ki je v veljavi od 19. 10. 2019. Odstopanja so bila pri 2 kriterijih (prvotni pravilnik o določitvi kriterijev za MDDSZ za 2. kriterij ni določal obsega ur v 1 letu, za 5. kriterij pa je določal, da velja le v zadnjih 2 letih pred vložitvijo vloge), kar prikazuje Slika 9. Društvo je moralo na podlagi prvotnega pravilnika o določitvi kriterijev za MDDSZ izkazati izpolnjevanje najmanj 3 kriterijev s poročilom, opredeljenim v Zakonu o društvih⁷⁴, ali z drugimi dokazili, ki izkazujejo izpolnjevanje posameznega kriterija po tem pravilniku in ne smejo biti starejša od 3 let.

Pravilnik o določitvi kriterijev za MDDSZ določa, da nevladna organizacija izkazuje pomembnejše dosežke svojega delovanja na področju socialnega varstva, če izpolnjuje vsaj 3 od 6 kriterijev, ki jih prikazuje Slika 9. Nevladna organizacija izpolnjevanje kriterijev izkazuje s poročilom o delu, iz katerega so razvidni programi, projekti ali druge aktivnosti, z navedbo pomembnejših dosežkov, ki jih je organizacija izvajala v javnem interesu na področju iz drugega odstavka 6. člena ZNOrg (poročilo iz prve alineje drugega odstavka 8. člena ZNOrg), ali z drugimi dokazili, ki izkazujejo izpolnjevanje posameznega kriterija po tem pravilniku.

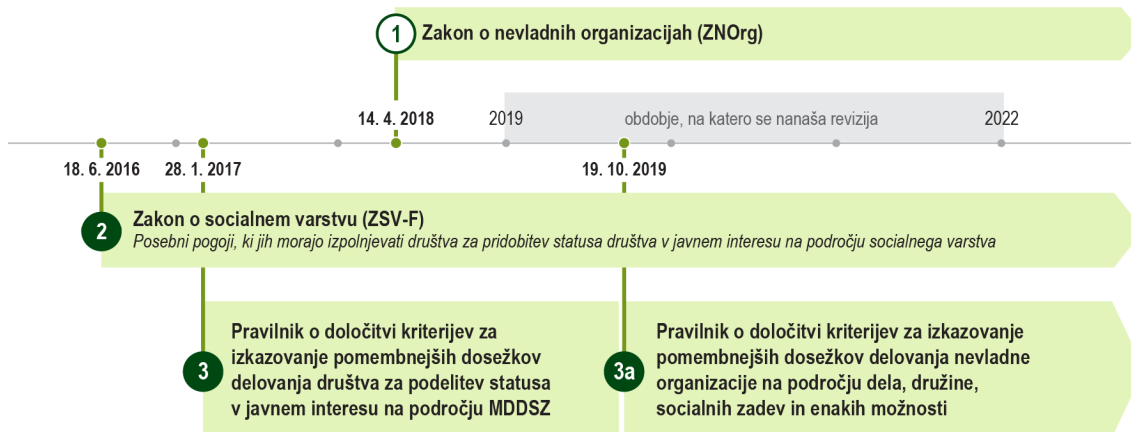
---

⁷² Uradni list RS, št. 2/17, 21/18 – ZNOrg in 59/19.

⁷³ Uradni list RS, št. 59/19.

⁷⁴ Uradni list RS, št. 64/11.

Slika 9 Pogoji za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu in kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov na področju socialne varnosti

2

Posebni pogoji, določeni v ZSV-F, ki jih mora izpolnjevati društvo za pridobitev statusa društva v javnem interesu na področju socialnega varstva

1. Ima sprejet program dela, iz katerega je razvidno, da deluje v javnem interesu na področju preprečevanja ali odpravljanja socialnih stisk in težav posameznikov, družin ali skupin prebivalstva in v skladu s kodeksom etičnih načel v socialnem varstvu.
2. Zagotavlja strokovno usposobljen kader po ZSV.

3

Pravilnik, veljaven do 19. 10. 2019

Kriteriji⁷⁵ za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja društva na področju socialnega varstva:

1. Prispevanje k razvoju področja socialnega varstva tako, da društvo širi strokovno znanje z organiziranjem in izvajanjem posvetov, kongresov, seminarjev in drugih oblik srečanj.
2. Izvajanje dejavnosti, ki je po kakovosti ali po namenu primerljiva z dejavnostjo javnih zavodov, oziroma dejavnosti, ki pomeni dopolnjevanje mreže javnih zavodov po vsebini dela ali po načinu delovanja ali ima pridobljeno verifikacijsko listino Socialne zbornice Slovenije.

3a

Pravilnik, veljaven od 19. 10. 2019 dalje

Nevladna organizacija izkazuje pomembnejše dosežke svojega delovanja na področju socialnega varstva, če izpolnjuje vsaj 3 od naslednjih kriterijev:

1. Izvaja dejavnost, ki je po kakovosti ali po namenu primerljiva z dejavnostjo javnih zavodov, oziroma dejavnost, ki pomeni dopolnjevanje mreže javnih zavodov po vsebini dela ali po načinu delovanja ali ima pridobljeno verifikacijsko listino Socialne zbornice Slovenije.
2. Prispeva k razvoju področja socialnega varstva tako, da nevladna organizacija osvešča, izvaja promocijo ali širi strokovno znanje z organiziranjem in soorganiziranjem izvajanja posvetov, kongresov, seminarjev, delavnic in drugih oblik srečanj in izobraževanj v obsegu najmanj 30 ur v 1 letu.

⁷⁵ Na podlagi 8. člena prvotnega pravilnika o določitvi kriterijev za MDDSZ je moralo društvo za podelitev statusa v javnem interesu izkazati izpolnjevanje najmanj 3 kriterijev, in sicer s poročilom iz druge alineje drugega odstavka 32. člena Zakona o društvih, ki je (do uveljavitve ZNOrg) določal, da mora društvo k vlogi za pridobitev statusa v javnem interesu, ki jo vložijo pri pristojnem ministrstvu, priložiti poročilo o delu, iz katerega mora biti razvidno izvajanje programov, projektov in drugih aktivnosti, ki jih je društvo izvajalo v javnem interesu v zadnjih 2 letih, in o porabi sredstev za njihovo doseganje, ali z drugimi dokazili, ki izkazujejo izpolnjevanje posameznega kriterija po tem pravilniku in ne smejo biti starejša od 3 let.

3. Periodično izdajanje ali objavljanje strokovnih člankov ali strokovnih publikacij, kot so glasila, zborniki in druge stalne oziroma periodične publikacije.	3. Periodično izdaja ali objavlja strokovne članke ali strokovne publikacije, kot so glasila, zborniki in druge stalne oziroma periodične publikacije.
4. Prejem priznanja ali nagrade na lokalni, državni ali mednarodni ravni za delo.	4. Prejela je priznanje ali nagrado na lokalni, državni ali mednarodni ravni.
5. Društvo je nosilec ali partner pri izvajanju projekta, ki se sofinancira iz sredstev Evropske unije ali mednarodnih sredstev, v zadnjih 2 letih pred vložitvijo vloge za pridobitev statusa.	5. Je nosilec ali partner pri izvajanju projekta, ki se sofinancira iz sredstev Evropske unije ali mednarodnih sredstev.
6. Društvo je sofinancirano na lokalni, državni ali mednarodni ravni.	6. Je sofinancirana na lokalni, državni ali mednarodni ravni.

Vir: ZSV, prvotni pravilnik o določitvi kriterijev za MDDSZ in pravilnik o določitvi kriterijev za MDDSZ.

Ocenjujemo, da se 2 kriterija (1. in 2. kriterij) po svoji vsebini nanašata na izkazovanje delovanja nevladne organizacije oziroma na izkazovanje aktivnosti nevladne organizacije na področju socialnega varstva in nimata narave pomembnejših dosežkov delovanja nevladne organizacije⁷⁶. Po naši oceni bi 1. kriterij lahko predstavljal pogoj za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva, saj se uresniči že s tem, ko nevladna organizacija izpolni pogoj iz prve alineje prvega odstavka 79.a člena ZSV in nato tudi deluje v skladu s sprejetim programom dela na tej podlagi.

Ugotovili smo, da 1. kriterij tudi ne omogoča objektivne preverljivosti izpolnitve oziroma to omogoča le v delu, ko nevladna organizacija lahko kot dokazilo predloži verifikacijsko listino Socialne zbornice Slovenije, če z njo razpolaga. Iz vsebine 6. kriterija, da je nevladna organizacija sofinancirana na lokalni, državni ali mednarodni ravni, ni razvidno, za kakšno obdobje se upošteva, glede na to, da se sofinanciranje na podlagi iste pogodbe lahko izvaja več let (ne samo za 2 leti) in nevladna organizacija lahko večkrat⁷⁷ dokazuje izpolnjevanje tega kriterija z isto pogodbo, kar ni ustrezno. Poleg tega tudi ni nujno, da vse nevladne organizacije, ki prejmejo javna sredstva, delujejo v javnem interesu oziroma da tiste, ki javnih sredstev ne prejmejo, ne delujejo v javnem interesu.

2.3.1.2.c MDDSZ je v postopku podeljevanja statusa nevladni organizaciji v javnem interesu na področju socialnega varstva pri naslednjih kriterijih upoštevalo, da je nevladna organizacija na podlagi istega dokazila izpolnila hkrati 2 kriterija iz pravilnika o določitvi kriterijev za MDDSZ:

- izbrana je bila na javnem razpisu, ki ga vsako leto objavi MDDSZ, in je sklenila pogodbo o sofinanciranju z MDDSZ; pri odločanju o podelitvi statusa je MDDSZ upoštevalo, da je nevladna organizacija izpolnila 2 kriterija, in sicer 5. kriterij in hkrati zadnji, 6. kriterij;
- sofinancirana je bila iz sredstev Evropske unije ali mednarodnih sredstev in je na tej podlagi sklenila pogodbo; MDDSZ je pri odločanju o podelitvi statusa upoštevalo, da je nevladna organizacija izpolnila 2 kriterija, in sicer 5. kriterij in 6. kriterij, oziroma tudi kriterij, da je sofinancirana na mednarodni ravni.

⁷⁶ Več v točki 2.1.1.a.

⁷⁷ Ob poročanju vsaki 2 leti, več v točki 1.3.3.

Ocenjujemo, da ni ustrezno, da nevladna organizacija z izvedbo 1 aktivnosti hkrati izpolni 2 kriterija. V takem primeru gre namreč za vsebinsko sorodna kriterija, saj jih nevladna organizacija lahko izpolni na podlagi istega dokazila.

2.3.1.3 Opredeljenost postopkov na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve

2.3.1.3.a Status nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva se na MDDSZ podeli ali odvzame na Direktoratu za socialne zadeve. Postopke podeljevanja in odvzema statusa ter postopke preverjanja izpolnjevanja pogojev za ohranitev statusa v javnem interesu je na MDDSZ vodila 1 oseba. Število izdanih odločb o podelitvi in odvzemu statusa v obdobju od leta 2019 do konca leta 2021 prikazuje Tabela 7.

Pojasnilo MDDSZ

Podeljevanje statusov na področju socialnega varstva pokriva 1 oseba poleg drugih rednih nalog, vendar ne za polni delovni čas (odvisno od števila vlog in poročil). Ob sprejemu ZNOrg je bilo treba prevzeti naloge po tem zakonu, ni pa bil zagotovljen ustrezen kader. Direktorat za socialne zadeve si prizadeva za pridobitev dodatnega kadra tudi na področju podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu, vendar doslej pri tem še ni bil uspešen. MDDSZ ni določilo časovnih rokov za pregled poročil, se pa trudi, da so poročila pregledana, da so morebitne odločbe o odvzemu statusa nevladne organizacije v javnem interesu izdane do konca tekočega leta in da se izbriše iz evidence Ajpes opraviljo do konca leta.

Tabela 7 Število izdanih odločb o statusu na področju socialnega varstva po letih

Vrsta izdanih odločb/število	2019	2020	2021
Izdane pozitivne odločbe	77	20	7
Izdane negativne odločbe	2	7	8
Izdane odločbe o odvzemu statusa	/	16	5
Skupaj izdane odločbe	79	43	20

Vir: podatki iz evidenc MDDSZ.

Po naši oceni bi bilo smiselno, da bi MDDSZ opredelilo potek aktivnosti, ki se nanašajo na podeljevanje ali odvzem statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva in preverjanja izpolnjevanja pogojev za ohranitev tega statusa v postopkovniku. Glede na to, da postopke na MDDSZ izvaja le 1 uslužbenka, bi bilo tudi smiselno, da izvede aktivnosti ali ukrepe za rešitev kadrovskega primanjkljaja in poišče s tem povezane rešitve.

2.3.2 Izvedba postopka podelitve statusa

Po podatkih iz ENO je imelo konec leta 2021 na področju socialne varnosti status nevladne organizacije v javnem interesu 110 nevladnih organizacij, od katerih jih je 93 ta status pridobilo že pred uvedbo ZNOrg.

2.3.2.a MDDSZ je po uveljavitvi ZNOrg na svoji spletni strani objavilo⁷⁸ informacije glede pridobitve statusa v javnem interesu na področju socialnega varstva za nevladne organizacije, ki so na novo zaprosile za pridobitev statusa, in informacije za nevladne organizacije, ki so status že imele pred uveljavitvijo ZNOrg. V letu 2020 je MDDSZ spremenilo objavo⁷⁹ in vključilo tudi 2 obrazca, ki ju izpolni nevladna organizacija in skupaj s prilogami priloži k vlogi za pridobitev statusa na področju socialnega varstva:

- obrazec z naslovom Predlog nevladne organizacije za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva s seznamom vseh dokumentov, ki jih morajo predložiti nevladne organizacije ob vlogi za pridobitev statusa v javnem interesu⁸⁰;
- obrazec z naslovom Vsebinsko in finančno poročilo o delu nevladne organizacije za preteklo in pred preteklo leto in sprejet plan bodočega delovanja za programe in projekte v javnem interesu na področju socialnega varstva⁸¹.

MDDSZ je objavilo tudi informacijo o načinu poročanja po pridobitvi statusa v javnem interesu in primere, v katerih bo status odvezlo nevladni organizaciji. V obeh objavah je MDDSZ navedlo, naj nevladne organizacije vlogo pošljejo po pošti na naslov MDDSZ ali jo oddajo osebno na MDDSZ v času uradnih ur. Iz objav ni razvidna možnost posredovanja vloge v elektronski obliki. V vseh obravnavanih primerih so nevladne organizacije posredovale vlogo s prilogami na MDDSZ (v papirni obliki) po pošti ali so jo oddale osebno na sedežu MDDSZ, zato bi bilo koristno dopolniti objavo z možnostjo predložitve dokumentov v elektronski obliki.

Na podlagi vsebinske primerjave obeh obrazcev smo ugotovili, da se naslednji podatki oziroma dokumenti (ki se na njuni podlagi zahtevajo od nevladnih organizacij) podvajajo:

- poročilo o izvedenih programih v javnem interesu za zadnji 2 leti;

---

⁷⁸ [URL:// http://mdsz.arhiv-spletisc.gov.si/si/delovna_podrocja/sociala/pridobitev_statusa_nevladne_organizacije_v_javnem_interesu_na_podrocju_socialnega_varstva/index.html], 11. 10. 2022.

⁷⁹ [URL://<https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-nevladne-organizacije-v-javnem-interesu-na-podrocju-socialnega-varstva/>], 12. 8. 2022.

⁸⁰ Obrazec vsebuje osnovne podatke o nevladni organizaciji (ime, naslov, matična in davčna številka, podatki o zakonitem zastopniku), akt o ustanovitvi (se priloži), podatke o ustanoviteljih (imena in priimki), naziv programa ter predstavitev programa v javnem interesu na področju socialnega varstva s programom bodočega izvajanja programa za vsak program posebej (kratek opis programa, izhodišča programa, ciljna populacija, namen in cilj programa, metode dela, časovni obseg programa), podatke o strokovnem vodji in izvajalcih programa (strokovni vodja s podatki o izobrazbi, nazivu in datumu diplome, strokovnem izpitu), reference strokovnega vodje programa, sodelavce pri izvajanju programa, sprejet plan bodočega delovanja za najmanj 2 leti (se priloži), vsebinsko poročilo o programih v javnem interesu za zadnji 2 leti (za vsak program posebej in za vsako leto posebej), finančno poročilo o programih v javnem interesu za zadnji 2 leti s poročilom o porabi sredstev za vsak program in leto posebej v obliki preglednice in v prilogi posebno poročilo o porabi sredstev za izvajanje dejavnosti v javnem interesu za vsako leto posebej, navedbe o dokazilih za kriterije iz pravilnika o določitvi kriterijev za MDDSZ ter izjave.

⁸¹ Obrazec vsebuje osnovne podatke o nevladni organizaciji (ime, naslov, matična in davčna številka in podatki o odgovorni osebi ter številki odločbe o podelitvi statusa v javnem interesu), kratko vsebinsko poročilo o delu za pretekli 2 leti, podatke o aktivnostih in pomembnejših dosežkih v preteklih letih in seznam dokazil, podatke o številu uporabnikov in porabi sredstev v preteklem letu po posameznih programih za preteklo in za predpreteklo leto, podatek o višini sredstev, pridobljenih od namenitve 0,5 % dela dohodnine v preteklem in predpreteklem letu, in podatek o namenu porabe teh sredstev, podatek in prilogo o sprejetju programa bodočega delovanja za najmanj 2 leti ter podatke o strokovnem vodji programa in v primeru novega strokovnega vodje programa tudi podatek in kopijo opravljenega strokovnega izpita.

- sprejet plan bodočega delovanja (ki se priloži k obrazcu);
- podatki o aktivnostih in pomembnejših dosežki v preteklih 2 letih ter navedba dokazil, ki se prilagajo;
- podatki o porabi sredstev po posameznih programih;
- podatek o strokovnem vodji programa s kopijo dokazila o opravljenem strokovnem izpitu.

Pridobivanje vsebinsko enakih podatkov v 2 obrazcih po naši oceni ni potrebno, poleg tega to povečuje obseg podatkov, ki ga mora predložiti nevladna organizacija in pregledati MDDSZ. Ne glede na to ocenjujemo, da je pridobivanje podatkov od nevladne organizacije na podlagi vnaprej pripravljenih in objavljenih obrazcev na spletni strani MDDSZ primerno, saj glede na večje število nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu na področju socialnega varstva zagotavlja bolj pregledno, sistematično in enotno izvajanje postopkov.

2.3.2.b MDDSZ je v obrazcu z naslovom Predlog za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva navedlo, da lahko izkaže pomembnejše dosežke svojega delovanja s predložitvijo nekaterih vrst dokazil, ki se nanašajo na delovanje oziroma aktivnosti nevladne organizacije.

MDDSZ ni opredelilo podrobnejšega seznama dokumentov oziroma podatkov, ki naj jih nevladna organizacija predloži kot dokazilo o izpolnjevanju posameznega kriterija oziroma za izkazovanje posameznega pomembnejšega dosežka iz pravilnika o določitvi kriterijev za MDDSZ. V več obravnavanih primerih podeljevanja statusa je MDDSZ pozivalo nevladne organizacije k predložitvi dodatnih dokazil o izpolnjevanju posameznega kriterija oziroma o izkazovanju pomembnejših dosežkov.

Ukrep MDDSZ

Dne 8. 3. 2022 je MDDSZ z elektronskim sporočilom posredovalo poziv 25 nevladnim organizacijam, s katerim je opozorilo na rok za predložitev poročila o delu, programa bodočega delovanja in dokazil o izvajanju pomembnejših dosežkov, in v pozivu navedlo podrobnejši seznam vseh dokazil za vsakega od kriterijev, ki jih opredeljuje pravilnik o določitvi kriterijev za MDDSZ.

Ocenjujemo, da bi MDDSZ s podrobnejšo opredelitvijo dokumentov in podatkov, ki se upoštevajo kot ustrezna dokazila o izpolnjevanju posameznega kriterija iz pravilnika o določitvi kriterijev za MDDSZ, omogočilo, da bi nevladna organizacija že k vlogi priložila ustrezna dokazila brez dodatnega poziva MDDSZ, kar bi vplivalo na manjši obseg dela in krajše postopke.

2.3.2.c MDDSZ je v postopkih odločanja o podelitvi statusa v nekaj primerih vlog nevladnih organizacij izhajalo zgolj iz njihovih navedb glede vsebine programa dela v obrazcu Predlog za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialne varnosti. MDDSZ v nekaj obravnavanih primerih vlog nevladnih organizacij ni pridobilo programov dela za prihodnji 2 leti, ki so jih sprejeli ustrezni organi nevladnih organizacij⁸², iz katerih bi bilo razvidno, da nevladna

---

⁸² Kot določa 79.a člen ZSV v povezavi z 8. členom ZNOrg.

organizacija deluje na področju preprečevanja ali odpravljanja socialnih stisk in težav posameznikov, družin ali skupin prebivalstva in v skladu s kodeksom etičnih načel v socialnem varstvu.

Pojasnilo MDDSZ

Razlog za predložitev takšnih programov dela nevladne organizacije na MDDSZ, ki jih pristojni organi nevladne organizacije še niso sprejeli ali potrdili, je tudi v tem, da se roki iz ZNOrg ne ujemajo z roki, ki so opredeljeni v aktih glede delovanja organov nevladne organizacije, zaradi česar potem ne predložijo ustreznih programov, kot so predvideni v ZNOrg in ZSV.

Ne glede na to, da MDDSZ v navedenih 3 primerih ni pridobilo dokazil o izpolnjevanju vseh pogojev, določenih v ZSV, in s tem tudi pogojev, določenih v ZNOrg, je vsem 3 nevladnim organizacijam podelilo status nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva.

2.3.2.d MDDSZ je na spletni strani objavilo, naj nevladna organizacija k vlogi za pridobitev statusa v javnem interesu na področju socialnega varstva predloži pisno izjavo z vsebino, ki jo prikazuje Tabela 8. Iz obrazca (Predlog za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva) je razvidno, da je pisna izjava nevladne organizacije sestavina tega obrazca.

Tabela 8 Vsebina pisne izjave nevladne organizacije

Vsebina pisne izjave nevladne organizacije, ki je vključena v obrazec Predlog za pridobitev statusa v javnem interesu na področju socialnega varstva

- med člani nevladne organizacije ni nobene pravne osebe javnega prava
- ima dejavnost, ki je v javnem interesu opredeljena v ustanovitvenem aktu
- sredstva pretežno uporablja za opravljanje dejavnosti v javnem interesu na področju socialnega varstva
- izvaja programe, projekte ali druge aktivnosti za uresničevanje namena in ciljev, ki so v javnem interesu na področju socialnega varstva, programi pa se izvajajo za člane in nečlane
- ima izdelan najmanj 2-letni program bodočega delovanja na področju socialnega varstva, ki vsebuje redno izvajanje dejavnosti v javnem interesu
- ji ni bila pravnomočno izrečena sankcija globe za hujši davčni prekršek ali prekršek, katerega narava je posebno huda
- ni bila pravnomočno obsojena zaradi kaznivega dejanja
- nad nevladno organizacijo ni začel stečajni postopek ali postopek likvidacije
- še nima statusa nevladne organizacije v javnem interesu, podeljenega od drugega ministrstva
- je zaprosila še drugo ministrstvo za podelitev statusa nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju, ki je v njegovi pristojnosti
- nevladna organizacije izjavlja, da so podatki resnični

Vir: podatki s spletne strani MDDSZ, [URL://<https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-nevladne-organizacije-v-javnem-interesu-na-podrocju-socialnega-varstva/>], 27. 7. 2022.

V nobenem od obravnavanih primerov ni razvidno, da bi MDDSZ preverilo podatke, navedene v izjavi nevladne organizacije, na podlagi podatkov pridobljenih iz uradnih evidenc⁸³.

⁸³ ZNOrg v tretjem odstavku 8. člena določa, da pristojno ministrstvo pridobiva določene podatke iz uradnih evidenc. Več v točki 1.3.2.

Pojasnilo MDDSZ

Na obrazcu je informativno navedeno, kaj vsebuje popolna vloga. Upoštevajo se tako dokazila, ki jih predložijo organizacije, kot tudi izjave na obrazcu. Dokazil, ki jih organizacija ne predloži in jih mora skladno z ZNOrg pridobiti ministrstvo, pridobi MDDSZ iz svojih evidenc, seznamov ali druge dokumentacije. MDDSZ vedno pridobi in preveri te podatke in vloge zaradi nepredložitve teh podatkov od nevladne organizacije zato ni štelo za nepopolno. Če nevladna organizacija ne posreduje teh dokumentov, pridobi MDDSZ dokazila oziroma podatke o ustanovitvenem aktu večinoma iz lastne dokumentacije in letna poročila iz baze Ajpes. Za ostalo dokumentacijo, če bi jo MDDSZ zahtevalo iz uradnih evidenc, bi bili v spisu dopisi za predložitev. Zadnje zaprosilo upravni enoti za pridobitev ustanovitvenega akta je bilo posredovano v letu 2018.

Ugotovili smo, da ni dokazil, da bi MDDSZ v obravnavanih primerih vsebino v izjavah nevladnih organizacij preverjalo oziroma primerjalo s podatki, pridobljenimi iz uradnih evidenc, ker preveritev ni dokumentiralo. Zato izvajanja teh aktivnosti MDDSZ ni mogoče potrditi.

2.3.2.e Za nevladno organizacijo, ki je pridobila status na podlagi prehodnih določil ZNOrg, je MDDSZ pripravilo in ročno izpolnjevalo interni obrazec Ocenjevali list – ureditev položaja organizacij, ki imajo status društva v javnem interesu ali temu podoben status⁸⁴. V obravnavanih primerih nevladnih organizacij iz internih obrazcev niso bili razvidni podatki, ki bi izkazovali izvedbo naslednjih aktivnosti MDDSZ:

- datum izvedenega pregleda dokumentacije, prejete od nevladne organizacije, na MDDSZ;
- pozivi MDDSZ k dopolnitvam podatkov;
- dopolnitve podatkov oziroma dodatno prejetih dokumentov od nevladne organizacije (na podlagi poziva MDDSZ), s katerimi nevladna organizacija dokazuje, da izpolnjuje pogoje za ohranitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu, in preveritev teh dopolnitev na MDDSZ.

2.3.2.f Izvajanje aktivnosti MDDSZ v postopku preveritve izpolnjevanja pogojev in kriterijev posamezne vloge nevladne organizacije, ki je na novo želela pridobiti status v javnem interesu, ni bilo dokumentirano, zato ni razvidno, katere aktivnosti je MDDSZ izvedlo med postopkom. Načini, na katere je MDDSZ pozivalo nevladne organizacije k dopolnitvam vlog, so bili različni (pisni ali telefonski), v pisnih pozivih pa MDDSZ ni navedlo roka, v katerem naj nevladne organizacije dopolnitve predložijo MDDSZ.

---

⁸⁴ Interni obrazec vsebuje podatke o datumu izpolnitve, številko spisa, ime organizacije, podatek o tem, ali je posredovala izjavo, da sta njihov ustanovitveni akt in delovanje usklajena s pogoji, ki veljajo za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu po ZNOrg, podatek o tem, ali je nevladna organizacija predložila poročilo o delu, iz katerega so razvidni programi, projekti ali druge aktivnosti, z navedbo pomembnejših dosežkov, ki jih je nevladna organizacija izvajala v javnem interesu na področju socialnega varstva v zadnjih 2 letih, seznam pomembnejših dosežkov, podatek o tem, ali je bilo predloženo poročilo o porabi sredstev za izvajanje dejavnosti v javnem interesu na področju socialnega varstva in ali je bil sprejet program bodočega delovanja za najmanj 2 leti delovanja, podatek o strokovnem delavcu in opravljenem strokovnem izpitu ter podatek o skupnem znesku sredstev iz naslova 0,5 % dohodnine za posamezno leto.

Pojasnilo MDDSZ

Poziv k dopolnitvi vloge oziroma k predložitvi dodatnih dokazil je bil v obravnavanem primeru društva izveden telefonsko.

V primeru, ko je bila nevladna organizacija k dopolnitvi vloge pozvana telefonsko, poziv ni bil evidentiran ali zabeležen. Iz datuma predložitve dopolnjene vloge izhaja, da je bila posredovana na MDDSZ več kot mesec dni od prvotne vloge (priložene k zaprosilu MIZŠ za izdajo predhodnega soglasja od MDDSZ).

Ugotovili smo, da MDDSZ za postopek pregleda novih vlog nevladnih organizacij za pridobitev statusa v javnem interesu na področju socialnega varstva ni pripravilo in izpolnilo nobenega internega oziroma kontrolnega obrazca. V 2 obravnavanih primerih postopkov pregleda vlog nevladnih organizacij je MDDSZ pripravilo zabeležko oziroma seznam pridobljenih dokumentov in podatkov.

Po naši oceni bi bilo smiselno, da MDDSZ pripravi kontrolni list za izvedbo postopka podeljevanja statusa, ki bo omogočal dokumentiranje vseh izvedenih postopkov na MDDSZ, iz katerega bo razvidno, katere preveritve so bile izvedene, na kakšnih podlagah in v kakšnem časovnem okviru je bila sprejeta odločitev v posameznem primeru.

2.3.2.g MDDSZ v 4 obravnavanih primerih vlog nevladnih organizacij ni izdalo odločbe o podelitvi statusa v javnem interesu pravočasno oziroma v roku 60 dni, medtem ko v 2 primerih ni pravočasno oziroma v roku 15 dni od poteka roka pozvalo nevladnih organizacij k izpolnitvi obveznosti, kot določa ZNOrg.

Pojasnilo MDDSZ

MDDSZ se trudi postopke izpeljati znotraj rokov po ZUP oziroma v obdobju, da se organizacija v primeru podelitve statusa lahko vpiše v Ajpes do konca tekočega leta. Odločanje o podelitvi vloge je odvisno od popolnosti vloge in je lahko izpeljano v okviru zakonskih rokov.

2.3.2.h Ugotovili smo, da MDDSZ ni ažurno vnašalo podatkov o podelitvi ali odvzemu statusa nevladne organizacije v javnem interesu v ENO. V 2 obravnavanih primerih, ko je odločilo o podelitvi statusa na podlagi prehodnih določb ZNOrg, je vpis v ENO izvedlo več kot pol leta od dneva podelitve in v 1 primeru po več kot 140 dneh. V obravnavanih primerih novih podelitev statusa v javnem interesu je MDDSZ vpisovalo podelitev oziroma odvzem statusa v ENO bolj ažurno, večji časovni zamik je razviden v primerih, ko so bila za vpis v ENO zadolžena druga ministrstva, ki so bila v teh primerih za to pristojna.

2.3.2.i Skupen znesek sredstev, ki jih je MDDSZ izplačalo nevladnim organizacijam s statusom v javnem interesu na področju socialne varnosti po letih, vključno s sredstvi, dodeljenimi na podlagi večletnih javnih razpisov za sofinanciranje socialnovarstvenih programov, ki so bili objavljeni pred letom 2019 in na podlagi katerih so se sredstva izplačevala tudi v obdobju od leta 2019 do konca leta 2021, prikazuje Tabela 9. V tem obdobju je MDDSZ vsako leto objavilo javni razpis za sofinanciranje socialnih programov na področju, ki predstavlja dopolnitev dejavnosti iz mreže javnih

zavodov⁸⁵, oziroma vsebin, ki so namenjene preprečevanju in reševanju socialnih stisk posameznih ranljivih skupin prebivalstva⁸⁶.

Tabela 9 Izplačila MDDSZ nevladnim organizacijam na področju socialnega varstva

	v EUR		
	2019	2020	2021
Izplačila nevladnim organizacijam s statusom v javnem interesu	8.562.547	8.946.127	9.372.654
Skupaj vsa izplačila MDDSZ nevladnim organizacijam na področju socialnega varstva	13.196.244	13.192.457	13.954.048

Vir: podatki iz evidenc MDDSZ.

Ugotovili smo, da MDDSZ vodi evidenco nevladnih organizacij, ki imajo status v javnem interesu, na področju socialnega varstva in razpolaga tudi s podatkom o višini izplačanih sredstev tem nevladnim organizacijam po posameznih letih, ker spremlja oziroma vodi evidenco teh izplačil.

2.3.2.1 Sodelovanje med ministrstvi

ZNOrg določa, da o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu na določenem področju odloči ministrstvo, pristojno za to področje. Ker imajo nevladne organizacije lahko status v javnem interesu na več področjih, je v takih primerih v postopek podeljevanja statusa vključenih več ministrstev⁸⁷.

2.3.2.1.a MDDSZ je po podatkih iz ENO moralo izdati predhodna soglasja za 5 vlog nevladnih organizacij, ki so bile sicer v pristojnosti drugih ministrstev. Po podatkih MDDSZ je od leta 2019 dalje za 20 vlog nevladnih organizacij moralo pridobiti predhodna soglasja od drugih pristojnih ministrstev.

MDDSZ je v primerih, kadar se je vloga (ali poročilo) deloma ali v celoti nanašala na področje, ki je bilo v pristojnosti drugega ministrstva, posredovalo celotno ali del dokumentacije, pridobljene od nevladne organizacije, na pristojno ministrstvo v papirni oziroma fizični obliki za pridobitev predhodnega soglasja (v primeru vloge) ali mnenja (v primeru poročanja).

⁸⁵ Javni razpis za sofinanciranje socialnovarstvenih programov za leto 2019 (Uradni list RS, št. 81/18), Javni razpis za sofinanciranje socialnovarstvenih programov za leto 2020 (Uradni list RS, št. 76/19) in Javni razpis za sofinanciranje socialnovarstvenih programov za leto 2021 (Uradni list RS, št. 173/20).

⁸⁶ Na področju preprečevanja nasilja, zasvojenosti, duševnega zdravja, brezdomstva, otrok in mladostnikov, prikrajšanih za primerno družinsko življenje, in mladostnikov s težavami v odraščanju, starejših, ki jim grozi socialna izključenost ali potrebujejo podporo in pomoč v vsakodnevem življenju, na področju podpornega bivanja invalidov in mreže drugih programov za organizacijo in spodbujanje samostojnega življenja invalidov, socialnega vključevanja Romov, na področju specialistične podpore žrtvam kaznivih dejanj in na drugih področjih, ki so namenjena odpravljanju socialnih stisk ljudi.

⁸⁷ Več v točki 1.3.2.

Pojasnilo MDDSZ

MDDSZ v elektronski obliki hrani izpolnjene obrazce od nevladnih organizacij⁸⁸ in ne vseh priloženih dokumentov oziroma dokazil glede izpolnjevanja posameznega pogoja ali kriterija. Po posredovanju dokumentacije nevladne organizacije v papirni obliki pristojnemu ministrstvu v reševanje MDDSZ s to dokumentacijo več ne razpolaga.

Ugotovili smo, da je v 1 primeru izdaje predhodnega soglasja MDDSZ posredovalo na MIZŠ predhodno soglasje (za podelitev statusa v javnem interesu na področju socialnega varstva) po 2 mesecih od prejema zaprosila od MIZŠ za predhodno soglasje oziroma po tem, ko ga je MIZŠ ponovno pozvalo. MIZŠ je na podlagi predhodnega soglasja odločbo izdalo (v letu 2019) tudi za področje socialnega varstva iz pristojnosti MDDSZ, vendar statusa nevladne organizacije v javnem interesu ni vpisalo v Ajpes. Posledično po 2 letih od podelitve statusa (v letu 2021) MDDSZ od MIZŠ ni pridobilo dokumentacije od nevladne organizacije, iz katere bi izhajalo, da še vedno izpolnjuje pogoje za ohranitev statusa v javnem interesu, zato MDDSZ mnenja glede izpolnjevanja pogojev za področje socialne varnosti za to nevladno organizacijo ni pripravilo.

V 1 primeru je MDDSZ za pridobitev predhodnega soglasja odstopilo dokumentacijo nevladne organizacije Ministrstvu za kulturo in MIZŠ. Po preteku 1 leta od prevzema te dokumentacije MIZŠ še ni izdalo predhodnega soglasja, zato ga je MDDSZ na to opomnilo, vendar ga MIZŠ kljub temu ni izdalo. Pol leta kasneje je nevladna organizacija podala prošnjo po ukinitvi statusa na področju socialne varnosti (in za ohranitev statusa zgolj na področju mladinskega sektorja, ki je v pristojnosti MIZŠ). MIZŠ je šele 7 mesecev od prejema te prošnje izdalo odločbo o odvzemu statusa v javnem interesu na področju socialne varnosti. Glede na to, da je nevladna organizacija posredovala prošnjo za ukinitvev statusa na področju socialne varnosti na MDDSZ, ki je bilo tudi pristojno ministrstvo za podelitev statusa, ugotavljamo, da bi moralo MDDSZ izdati odločbo o ukinitvi oziroma odvzemu statusa na področju socialnega varstva.

Pojasnilo MDDSZ

MDDSZ ocenjuje, da je sodelovanje z drugimi ministrstvi ustrezno in da težave nastopijo v primeru potrebe po pridobitvi večjega števila soglasij od drugih ministrstev (kot je bil primer pri ureditvi statusov nevladnih organizacij v letu 2019 po prehodnih določilih ZNOrg, ko je MDDSZ na nekatera soglasja čakalo tudi po leto dni). Kasneje, ob rednih vlogah, pa večjih težav ni bilo.

Iz obravnavanih primerov je razvidno, da sodelovanje med ministrstvi v primerih odločanja o podelitvi statusa nevladnim organizacijam v javnem interesu po prehodnih določbah ZNOrg ni bilo ažurno oziroma je potekalo v časovnih zamikih. V obravnavanih primerih, ko je MDDSZ sodelovalo z drugimi ministrstvi zaradi novih podelitev statusa v javnem interesu, smo ugotovili, da je bilo sodelovanje bolj ažurno.

---

⁸⁸ Izpolnjen obrazec z naslovom Predlog za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva.

2.3.2.1.b V nekaj obravnavanih primerih iz izdanih predhodnih soglasij o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva niso razvidni vsebinsko enaki podatki kot v odločbi, ki jo je izdalo MDDSZ v primerih, ko je bilo pristojno za področje delovanja nevladne organizacije. Iz vsebine predhodnega soglasja ni razvidno, da je MDDSZ preverilo izpolnjevanje pogojev, določenih v ZSV, in kriterijev iz pravilnika o določitvi kriterijev za MDDSZ. Poleg tega tudi ni razvidno, ali je MDDSZ pridobilo podatke iz uradnih evidenc, kot določa ZNOrg⁸⁹.

2.3.3 Poročanje nevladnih organizacij in nadzor ministrstva

2.3.3.a Na spletni strani je MDDSZ objavilo⁹⁰, da mora nevladna organizacija, ki ima status v javnem interesu na področju socialnega varstva, vsako drugo leto od podelitve statusa do 31. 3. predložiti ministrstvu, ki ji je podelilo status v javnem interesu, poročila in programe, ki jih določa ZNOrg⁹¹. MDDSZ je v objavi navedlo tudi dokumente, ki jih morajo predložiti nevladne organizacije ob poročanju, obveznost sporočanja sprememb, ki lahko vplivajo na izpolnjevanje pogojev za podelitev statusa v javnem interesu, in informacijo, da bo organizacijam, ki svoje obveznosti ne bodo izpolnile, status odvzet, ter informacijo, naj dokumentacijo o poročanju posredujejo po pošti na naslov MDDSZ. Vsebina objave se nanaša samo na nevladne organizacije, ki so status pridobile na novo po uvedbi ZNOrg, in ne tudi na tiste, ki so status pridobile na podlagi prehodnih določil ZNOrg oziroma so imele status (kot društvo) že pred uvedbo ZNOrg.

Za pripravo poročila nevladne organizacije je MDDSZ objavilo enak obrazec kot v primeru vloge za pridobitev statusa v javnem interesu na področju socialnega varstva z naslovom Vsebinsko in finančno poročilo o delu nevladne organizacije za preteklo leto in predpreteklo leto in sprejet plan bodočega delovanja za programe in projekte v javnem interesu na področju socialnega varstva⁹². Na spletni strani je MDDSZ navedlo tudi primere, v katerih z odločbo odvzame status na podlagi ZNOrg.

Na navedeni spletni strani MDDSZ ali v obravnavanih primerih odločb o podelitvi statusa MDDSZ ni navedlo obveznosti nevladne organizacije, da mora ministrstvu sporočati glede določenih morebitnih sprememb, opredeljenih v prvem odstavku 12. člena ZNOrg. Na spletni strani tudi ni navedlo informacije, da lahko po uradni dolžnosti samo preveri izpolnjevanje pogojev, če sumi, da jih nevladna organizacija ne izpolnjuje, oziroma nevladnih organizacij pri obravnavanih primerih ni na kakšen drugačen način seznanilo s to možnostjo. Čeprav ima MDDSZ za izvedbo tega preverjanja podlago v ZNOrg, bi bila ta seznanitev po naši oceni koristna zaradi zagotavljanja obveščenosti nevladnih organizacij. MDDSZ za obravnavane primere ni predložilo podatkov ali dokumentacije, iz katere bi bilo razvidno, da je pri kateri od nevladnih organizacij, ki imajo status v javnem interesu na področju socialne varnosti, izvedlo preveritve zaradi suma, da nevladna organizacija ne izpolnjuje pogojev, kot predvideva ZNOrg⁹³. V obravnavanih primerih odločb je MDDSZ navedlo obveznost

---

⁸⁹ Več v točki 1.3.2.

⁹⁰ [URL:./https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-nevladne-organizacije-v-javnem-interesu-na-podrocju-socialnega-varstva/], 12. 8. 2022.

⁹¹ Več v točki 1.3.3.

⁹² Več o vsebini obrazca v točki 2.3.2.a.

⁹³ Več v točki 1.3.3.

nevladne organizacije glede poročanja vsaki 2 leti in obveznost glede predložitve dokazil, medtem ko z obveznostjo glede sporočanja morebitnih sprememb nevladnih organizacij v odločbah ni seznanjalo.

2.3.3.b MDDSZ vodi evidenco nevladnih organizacij, ki morajo predložiti poročila, v katero vpisuje podatke o nevladnih organizacijah, ki so predložile poročila in druge dokumente. Iz evidence je razvidno, katere nevladne organizacije in kdaj morajo poročila še predložiti ter v kateri fazi je postopek pregleda poročil na MDDSZ. Ocenjujemo, da je s tem MDDSZ zagotovilo podlago za sistematično spremljanje pravočasnosti in popolnosti poročanja nevladnih organizacij.

Glede izvajanja preveritev poročanja na MDDSZ smo ugotovili, da v 2 obravnavanih primerih ni izdalo odločbe o odvzemu statusa v javnem interesu na področju socialnega varstva v predvidenem roku 60 dni ampak šele pol leta po prejemu poročila od nevladne organizacije.

Pojasnilo MDDSZ

MDDSZ ni določilo časovnih rokov za pregled poročil. Trudi se, da so poročila nevladnih organizacij pregledana in da so morebitne odločbe o odvzemu statusa izdane do konca tekočega leta oziroma da se izbrisi iz Ajpes opravijo do konca leta. Pregledovanje poročil je zamudno in je odvisno od posameznega leta. Lahko se zgodi, da je v posameznem letu veliko število poročil, kar predstavlja obsežen proces, ki ga v prihodnjih letih verjetno ne bo mogoče izpeljati do konca tekočega leta. Za spremljanje poročanja MDDSZ ne uporablja informacijskih rešitev.

MDDSZ je za izvedbo pregleda pripravilo in ročno izpolnjevalo interni obrazec z naslovom "Obrazec – poročanje status nevladne organizacije v letu 2021"⁹⁴. Obrazec v obravnavanih primerih ni bil popolno izpolnjen, ker ni vseboval podatkov o tem, kdaj je MDDSZ postopek pregleda izvedlo, in tudi ni vseboval naslednjih podatkov oziroma informacij:

- stališča MDDSZ glede ustreznosti predloženega programa dela nevladne organizacije,
- datuma in razloga za pozivanje nevladne organizacije k posredovanju dodatnih dokumentov na MDDSZ in seznama predloženih dokumentov nevladne organizacije na podlagi poziva,
- odločitve MDDSZ,
- podatkov o morebitni pritožbi nevladne organizacije v primeru odločbe o odvzemu statusa na tej podlagi.

O zaključkih izvedenih pregledov MDDSZ ne seznanja nevladnih organizacij.

Pojasnilo MDDSZ

Razlog, da MDDSZ po zaključenem postopku preverjanja poročil nevladnih organizacij ne obvešča o ugotovitvah, razen v primeru izdaje odločb o odvzemu statusa, če ugotovi, da organizacija ne izpolnjuje več pogojev za pridobitev statusa, je predvsem kadrovske narave ter veliko število poročil in ker obveščanje ni zakonsko predvideno.

---

⁹⁴ Vsebuje podatke o nazivu nevladne organizacije, številu uporabnikov, skupnem znesku porabe sredstev iz finančnega poročila nevladne organizacije, seznam o izvedenih pomembnejših dosežkih nevladne organizacije, navedbo glede priprave plana dela (in možnost dopisa morebitnih drugih podatkov) ter datum izpolnitve.

Ugotovili smo, da je MDDSZ ravnalo ustrezno, ker je pripravilo in izpolnjevalo interni obrazec za izvedbo pregleda poročil nevladnih organizacij. Ocenjujemo, da ga je smiselno dopolniti tako, da bo vseboval vse podatke o izvedenih aktivnostih MDDSZ v postopku pregledovanja izpolnjevanja pogojev za ohranitev statusa nevladne organizacije na področju socialne varnosti, kar bi zagotovilo dokumentiranje in popolno kontrolo nad vsemi izvedenimi aktivnostmi.

2.3.4 Ukrepanje za učinkovitejšo izvedbo postopka

2.3.4.a Med izvajanjem revizije je MDDSZ izpostavilo več težav, ki se pojavljajo v postopku podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialne varnosti:

- veliki časovni zamiki pri sodelovanju z drugimi ministrstvi v postopkih pri podelitvi statusa nevladnim organizacijam v javnem interesu na podlagi prehodnih določil ZNOrg⁹⁵;
- neažurno izdajanje odločb in vpisovanje podatkov v evidenco ENO v primerih, ko MDDSZ ni pristojno ministrstvo in ne izda odločbe (izda zgolj predhodno soglasje in ga posreduje pristojnemu ministrstvu)⁹⁶; v teh primerih MDDSZ tudi nima vpliva na vsebino odločb in na datum njene izdaje;
- kadrovske pomanjkanje in pomanjkanje zaposlenih z ustreznimi pravnimi znanji za področje socialne varnosti;
- neuporaba informacijskih rešitev za izvajanje vseh postopkov po ZNOrg.

Pojasnilo MDDSZ

MDDSZ se je glede izvajanja ZNOrg zgolj neformalno pogovarjalo z MJU in ga je zaprosilo predvsem za mnenje oziroma stališče glede določenih konkretnih primerov nevladnih organizacij. MDDSZ ni sprejelo nobenih ukrepov in ni podajalo predlogov na MJU glede odprave morebitnih težav. MDDSZ tudi ni ugotavljalo posebnih pomanjkljivosti pri spremljanju izpolnjevanja obveznosti, ki jih imajo nevladne organizacije, in v zvezi s tem tudi ni sprejelo ukrepov ali o tem obveščalo MJU. Direktorat za socialne zadeve na MDDSZ si prizadeva za pridobitev dodatnega kadra na področju podeljevanja statusa nevladnim organizacijam, a doslej še ni bilo uspešno.

MDDSZ za odpravo ugotovljenih težav pri podeljevanju statusa nevladnim organizacijam na področju socialne varnosti ni sprejelo nobenih ukrepov. Ocenjujemo, da je MDDSZ ravnalo ustrezno, ker je v primeru nastanka težave ali dileme v posameznem postopku zaprosilo za mnenje MJU. Ne glede na to bi MDDSZ moralo o vseh izpostavljenih ali morebitnih drugih težavah seznanjati MJU in tudi predlagati rešitve, da jih bo MJU upoštevalo pri oblikovanju morebitnih sprememb sistema.

---

⁹⁵ Več v točki 2.3.2.1.a.

⁹⁶ Več v točki 2.3.2.h.

2.4 Področje varstva okolja

2.4.1 Podlage za podeljevanje statusa v javnem interesu

2.4.1.1 Opredeljenost javnega interesa

2.4.1.1.a Javni interes na področju varstva okolja ni posebej opredeljen v smislu enotne definicije. Javni interes je posredno določen z nameni, cilji in ukrepi varstva okolja, ki so bili določeni v ZVO-1 (Tabela 10) ter v nacionalnih programih varstva okolja (Tabela 11).

Tabela 10 Namen, cilji in ukrepi varstva okolja, kot jih določa ZVO-1

Področje	Cilji
Namen varstva okolja	<ul style="list-style-type: none"> • spodbujanje in usmerjanje takšnega družbenega razvoja, ki omogoča dolgoročne pogoje za človekovo zdravje, počutje in kakovost njegovega življenja ter ohranjanje biotske raznovrstnosti
Cilji varstva okolja	<ul style="list-style-type: none"> • preprečitev in zmanjšanje obremenjevanja okolja • ohranjanje in izboljševanje kakovosti okolja • trajnostna raba naravnih virov • zmanjšanje rabe energije in večja uporaba obnovljivih virov energije • odpravljanje posledic obremenjevanja okolja, izboljšanje porušenega naravnega ravnovesja in ponovno vzpostavljanje njegovih regeneracijskih sposobnosti • povečevanje snovne učinkovitosti proizvodnje in potrošnje • opuščanje in nadomeščanje uporabe nevarnih snovi
Kakovost življenja	<ul style="list-style-type: none"> • prispevati k visoki ravni kakovosti življenja in socialni blaginji državljanov z zagotavljanjem okolja, v katerem raven onesnaženosti ne učinkuje škodljivo na zdravje ljudi in okolje, in z vzpodbujanjem trajnostnega razvoja v mestih ter še posebej zagotoviti ukrepe za vzpostavitev dobrega stanja površinskih in podzemnih voda ter za trajnostno ravnanje in upravljanje z vodami, kar vključuje skrb za vodne bilance in za smotrno uporabo vode kot naravnega vira
Ukrepi za doseganje ciljev	<ul style="list-style-type: none"> • spodbujanje proizvodnje in potrošnje, ki prispeva k zmanjšanju obremenjevanja okolja • spodbujanje razvoja in uporabe tehnologij, ki preprečujejo, odpravljajo ali zmanjšujejo obremenjevanje okolja • plačevanje onesnaževanja in rabe naravnih virov

Vir: ZVO-1.

Nacionalni program varstva okolja 2005–2012⁹⁷ je določal, da je osnovna usmeritev politike varstva okolja usmerjena v zagotavljanje trajnostnega razvoja, to je razvoja, ki omogoča preživetje in zagotavljanje potreb tudi bodočim generacijam in poleg tega skrbi za preprečevanje in zmanjševanje onesnaževanja na viru ter poudarja tudi manjšo in bolj smotrno rabo naravnih virov ter ohranjanje biotske raznovrstnosti⁹⁸. Cilji in ukrepi so bili opredeljeni na 4 področjih, kar prikazuje Tabela 11.

⁹⁷ Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 (Uradni list RS, št. 2/06 in 44/22 – ZVO-2).

⁹⁸ Na okoljskem področju trajnostni razvoj pomeni organizacijo gospodarstva, infrastrukture, poselitve in načina življenja v okviru nosilne sposobnosti okolja in naravnih virov.

Tabela 11 Cilji in ukrepi po posameznih področjih Nacionalnega programa varstva okolja 2005–2012

Področje	Cilji
Podnebne spremembe	<ul style="list-style-type: none"> poudariti podnebne spremembe kot pomemben izziv v naslednjih letih in zmanjšati emisije toplogrednih plinov ter tako prispevati k dolgoročnemu cilju stabiliziranja koncentracij toplogrednih plinov v ozračju, kakor tudi zmanjšati emisije snovi, ki povzročajo tanjšanje ozonskega plašča
Narava in biotska raznovrstnost	<ul style="list-style-type: none"> zaščititi in ohraniti naravne sisteme, habitate, prostoživeče živalske in rastlinske vrste, s ciljem ustaviti izgubo biotske raznovrstnosti, genske pestrosti in nadaljnje degradacije tal
Kakovost življenja	<ul style="list-style-type: none"> prispevati k visoki ravni kakovosti življenja in socialni blaginji državljanov z zagotavljanjem okolja, v katerem raven onesnaženosti ne učinkuje škodljivo na zdravje ljudi in okolje, in z vzpodbujanjem trajnostnega razvoja v mestih ter še posebej zagotoviti ukrepe za vzpostavitev dobrega stanja površinskih in podzemnih voda ter za trajnostno ravnanje in upravljanje z vodami, kar vključuje skrb za vodne bilance in za smotrno uporabo vode kot naravnega vira
Odpadki in industrijsko onesnaževanje	<ul style="list-style-type: none"> ravnanje z odpadki in poraba obnovljivih in neobnovljivih naravnih virov, ki omogočajo trajnostno proizvodnjo in potrošnjo, pripomorejo k zmanjšanju onesnaženja okolja in porabe energije tako, da ne preseže nosilne zmogljivosti okolja

Vir: Nacionalni program varstva okolja 2005–2012.

V Nacionalnem programu varstva okolja 2020–2030⁹⁹ je zapisana okoljska vizija¹⁰⁰ in so določene 3 strateške usmeritve ter cilji, ki naj bi se jih doseglo z izvajanjem ukrepov pri teh strateških usmeritvah, kar prikazuje Tabela 12.

⁹⁹ Resolucija o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030 (Uradni list RS, št. 31/20), ki velja od 20. 3. 2020 dalje.

¹⁰⁰ Ohranjena narava in zdravo okolje v Sloveniji in zunaj nje omogočata kakovostno življenje zdajšnjim in prihodnjim generacijam.

Tabela 12 Cilji strateških usmeritev Nacionalnega programa varstva okolja 2020–2030.

Strateške usmeritve	Cilji
Varovati, ohranjati in izboljševati naravni kapital Slovenije	<ul style="list-style-type: none"> • ohranjena visoka stopnja biotske raznovrstnosti in varovane bodo naravne vrednote • izboljšana kakovost tal • zmanjšana neto rast površine pozidanih zemljišč • izboljšana kakovost zraka do ravni brez čezmernih koncentracij onesnaževal • za vse površinske vode doseženo dobro kemijsko in ekološko stanje • za vse podzemne vode doseženo dobro kemijsko in količinsko stanje • ohranjeno morsko okolje
Zagotoviti prehod v nizkoogljično družbo, ki učinkovito ravna z viri, preprečuje odpadke in z nastalimi odpadki učinkovito ravna	<ul style="list-style-type: none"> • dosežen napredek pri preprečevanju odpadkov, nastali odpadki pa bodo prednostno pripravljene za ponovno rabo, reciklirani ali predelani • zmanjšana raba virov ter povečana snovna in energetska učinkovitost
Varovati prebivalce pred okoljskimi tveganji	<ul style="list-style-type: none"> • saniran del območij, ki so bila v preteklosti čezmerno onesnažena • ohranjen vzorec zmanjševanja števila prebivalcev, izpostavljenih čezmernemu hrupu v okolju • ohranjena varna raba biotehnologije in njenih produktov • zmanjšana prisotnost nevarnih kemikalij v okolju • izboljšano obvladovanje obremenitev zaradi virov elektromagnetnega polja in svetlobnega onesnaževanja • zmanjšana izpostavljenost vplivom podnebnih sprememb ter občutljivost in ranljivost nanje s povečano odpornostjo in prilagoditveno sposobnostjo družbe

Vir: Nacionalni program varstva okolja 2020–2030.

Vsebinski pogoj za pridobitev statusa v javnem interesu določa tudi ZVO-1, in sicer mora biti nevladna organizacija ustanovljena zaradi delovanja na področju varstva okolja. MOP je pogoj podrobneje opredelilo v Pravilniku o podrobnejših pogojih in merilih za pridobitev statusa nevladne organizacije na področju varstva okolja, ki deluje v javnem interesu¹⁰¹ (v nadaljevanju: pravilnik MOP o pogojih in merilih), ki določa, da mora delovanje na področju varstva okolja izhajati iz ustanovitvenega akta, iz delovnega programa in dejavnosti nevladne organizacije pa mora biti razvidno, da se aktivno zavzema za varstvo okolja. To vključuje zlasti prizadevanje za: trajnostni razvoj, varstvo in trajnostno rabo naravnih dobrin, zmanjševanje onesnaževanja in obremenjevanja okolja z emisijami, odpadki in nevarnimi snovmi, varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti, zmanjševanje možnih vplivov na okolje z gensko spremenjenimi organizmi, vključevanje okoljskih politik v ostale sektorje ali snovno učinkovitost.

Pojasnilo MOP

MOP kot dejavnosti v javnem interesu na področju varstva okolja šteje dejavnosti iz 4. člena pravilnika MOP o pogojih in merilih. Pri tem MOP šteje, da iz dikcije "zlasti prizadevanje" izhaja, da ni obvezno, da vsebuje vseh 7 prizadevanj, pač pa več kot polovico.

Ugotovili smo, da je MOP imelo na razpolago podlage, iz katerih izhaja javni interes na področju varstva okolja in jih je lahko uporabilo pri presojanju, ali nevladna organizacija s svojo dejavnostjo uresničuje javni interes oziroma opravlja splošno koristno dejavnost na področju varstva okolja.

¹⁰¹ Uradni list RS, št. 34/14.

Javni interes ni enoznačno opredeljen, je pa določen s cilji in ukrepi v teh podlagah. Da je MOP izvajanje dejavnosti nevladne organizacije, za katere podeli status v javnem interesu na področju varstva okolja, podrobneje opredelilo v pravilniku MOP o pogojih in merilih, ocenjujemo kot pozitivno aktivnost pri zagotavljanju preglednosti nad dejavnostmi, ki omogočajo pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja. Pri tem smo ugotovili, da se nekatere dejavnosti varstva okolja iz pravilnika MOP o pogojih in merilih po vsebini (delno) prekrivajo s področjem ohranjanja narave¹⁰², kar otežuje presojo, ali naj se nevladni organizaciji podeli status v javnem interesu na področju varstva okolja ali na področju ohranjanja narave ali na obeh področjih hkrati. Od 24. 1. 2023 dalje področji ohranjanja narave in varstvo okolja nista več v pristojnosti enega ministrstva, pač pa dveh, zaradi česar je še toliko bolj pomembna jasna razmejitev dejavnosti, za katere se podeli status v javnem interesu na področju varstva okolja, od dejavnosti, za katere se podeli status na področju ohranjanja narave.

2.4.1.2 Pogoji in kriteriji za podelitev statusa

Status nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja je v obdobju, na katero se nanaša revizija, lahko pridobila nevladna organizacija, ki je izpolnjevala pogoje, določene z ZNOrg¹⁰³, in dodatne pogoje, ki jih je določal ZVO-1 in na njegovi podlagi sprejeti pravilnik MOP o pogojih in merilih, kar prikazuje Slika 10. ZVO-1 je v obdobju, na katero se nanaša revizija, določal¹⁰⁴, da status nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja lahko pridobi nevladna organizacija, ki izpolnjuje pogoje po ZNOrg in:

- je ustanovljena zaradi delovanja na področju varstva okolja,
- aktivno deluje na področju varstva okolja najmanj 3 leta.

ZVO-1 je nadalje določal, da minister predpiše podrobnejše pogoje in merila za ugotavljanje njihovega izpolnjevanja. Ta določba je veljala vseskozi od uveljavitve ZVO-1 v letu 2004, pogoji za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu, ki so bili določeni v ZVO-1, pa so se večkrat spreminjali. MOP je na podlagi ZVO-1 sprejelo pravilnik MOP o pogojih in merilih v letu 2014 in ga do konca obdobja, na katero se nanaša revizija, ni spreminjalo.

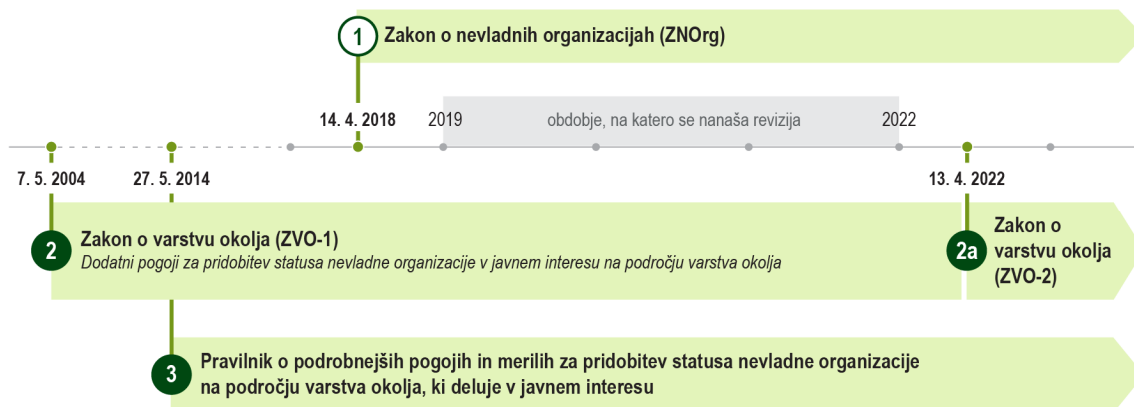
---

¹⁰² Na primer varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti.

¹⁰³ Več v točki 1.3.1.2.

¹⁰⁴ 152. člen ZVO-1. Od uveljavitve ZVO-1 do začetka obdobja, na katero se nanaša revizija, se je 152. člen ZVO-1 večkrat spremenil.

Slika 10 Pogoji za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja

2	2a
Status nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja lahko pridobi nevladna organizacija, ki izpolnjuje pogoje po ZNOrg in:	Status nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja lahko pridobi nevladna organizacija, ki izpolnjuje pogoje po ZNOrg in:

- je ustanovljena zaradi delovanja na področju varstva okolja; - aktivno deluje na področju varstva okolja najmanj 3 leta.	- je ustanovljena zaradi delovanja na področju varstva okolja; - aktivno deluje na področju varstva okolja najmanj 2 leti.

3
Oseba lahko pridobi status nevladne organizacije, če njen ustanovitelj ni država, občina, druga oseba javnega prava ali politična stranka in izpolnjuje naslednje pogoje:

- Ima zadostno število članov, če gre za društvo, ali zaposlenih, če gre za zavod, ali zadosti premoženja, če gre za ustanovo, pri čemer:
  - ima društvo zadostno število članov v skladu z zakonom, ki ureja društva;
  - ima zavod najmanj 1 strokovnega delavca, ki opravlja delo na podlagi pogodbe o zaposlitvi ali druge pogodbe civilnega prava;
  - ustanovitveno premoženje ustanove znaša najmanj 400 EUR.
- Je ustanovljena zaradi delovanja na področju varstva okolja, pri čemer:
  - mora iz njenega ustanovitvenega akta izhajati, da je namen ustanovitve delovanje na področju varstva okolja, iz njenega delovnega programa in dejavnosti pa mora biti razvidno, da se aktivno zavzema za varstvo okolja; to vključuje zlasti prizadevanje za: trajnostni razvoj, varstvo in trajnostno rabo naravnih dobrin, zmanjševanje onesnaževanja in obremenjevanja okolja z emisijami, odpadki in nevarnimi snovmi, varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti, zmanjševanje možnih vplivov na okolje z gensko spremenjenimi organizmi, vključevanje okoljskih politik v ostale sektorje ali snovno učinkovitost;
- Deluje neodvisno od organov oblasti in političnih strank.
- Aktivno deluje na področju varstva okolja najmanj 3 leta, kar pomeni, da izvaja različne aktivnosti s ciljem ozaveščanja javnosti o problematiki varstva okolja, pri čemer:
  - organizira, izvaja ali sodeluje pri akcijah na področju varstva okolja z namenom zmanjševanja obremenjevanja okolja in njegovih delov;
  - izdaja periodične publikacije, zbornike, strokovno literaturo ali druge publikacije, povezane s tematiko varstva okolja, ali na kakršenkoli drug način skrbi za razširjanje okoljskih podatkov in informacij v javnih medijih;
  - s svojo dejavnostjo spodbuja dialog in sodelovanje med različnimi partnerji varstva okolja, zlasti med nevladnimi organizacijami, gospodarskimi družbami in občinami;

-
- sodeluje pri delu zakonodajne in izvršilne veje oblasti z dajanjem mnenj in pripomb na splošne pravne akte in programe;
  - spremlja stanje na področju varstva okolja in daje organom zakonodajne in izvršilne veje oblasti mnenja, priporočila in pobude v zvezi z izvajanjem predpisov ali politik varstva okolja.
-

Opomba: Zakon o varstvu okolja (v nadaljevanju: ZVO-2; Uradni list RS, št. 44/22).

Vir: ZVO-1, ZVO-2 in pravilnik MOP o pogojih in merilih.

2.4.1.2.a ZVO-1 in pravilnik MOP o pogojih in merilih sta za nevladno organizacijo, ki je želela pridobiti status v javnem interesu na področju varstva okolja, določala strožje pogoje od pogojev, določenih v ZNOrg. Ti pogoji so se nanašali na število zahtevanih strokovnih delavcev v primeru zavodov, na velikost premoženja v primeru ustanov in na čas aktivnega delovanja, ki je bil določen za 3 leta, medtem ko je ZNOrg določal 2 leti. MOP je pri preverjanju poročanja nevladnih organizacij upoštevalo obdobje 2 let.

V letu 2022, to je po obdobju, na katero se nanaša revizija, je pričel veljati ZVO-2, ki prav tako določa, da minister podrobneje predpiše pogoje, ki jih mora izpolnjevati nevladna organizacija na področju varstva okolja, in da mora nevladna organizacija aktivno delovati na področju varstva okolja najmanj 2 leti in ne več 3 leta, kot je določal ZVO-1. Pri tem pogoju pa še vedno obstaja neskladnost pravilnika MOP o pogojih in merilih z ZVO-2, ker določa aktivno delovanje na področju varstva okolja 3 leta in ne 2 leti, kot to določata ZVO-2 in ZNOrg.

2.4.1.2.b MOP je pogoje za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja objavilo na spletni strani¹⁰⁵. Pri tem smo ugotovili, da so bili objavljeni zgolj pogoji, ki jih določa ZNOrg, ne pa tudi pogoji, določeni z ZVO-1 in pravilnikom MOP o pogojih in merilih. Glede na to, da so bili s pravilnikom MOP o pogojih in merilih in z ZVO-1 določeni dodatni pogoji za pridobitev statusa na področju varstva okolja, je za zagotavljanje obveščenosti nevladnih organizacij priporočljivo, da MOP tudi te pogoje navede na spletni strani.

2.4.1.2.c MOP je v pravilniku MOP o pogojih in merilih opredelilo, s katerimi dokazili se izkazuje izpolnjevanje posameznih pogojev za pridobitev statusa oziroma kdaj se šteje, da je posamezni pogoj izpolnjen, s čimer je pozitivno prispevalo k transparentnosti in hitrosti izvedbe postopka ter objektivnosti v postopku ocenjevanja izpolnjevanja pogojev.

2.4.1.2.d Kot določa ZNOrg, so morali pristojni ministri v 1 letu po njegovi uveljavitvi (do aprila 2019) podrobneje določiti kriterije za izpolnjevanje pogoja, da nevladna organizacija lahko izkaže pomembnejše dosežke svojega delovanja na zadevnem področju v zadnjih 2 letih pred vložitvijo vloge.

Ugotovili smo, da MOP do konca obdobja, na katero se nanaša revizija, ni sprejelo pravilnika o določitvi kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja nevladnih organizacij na področju varstva okolja na podlagi ZNOrg, ampak so morale nevladne organizacije za pridobitev statusa v javnem interesu na področju varstva okolja izkazati svoje aktivno delovanje na podlagi pravilnika MOP o pogojih in merilih. Ta določa nabor aktivnosti, s katerimi se izkaže izpolnjevanje pogoja aktivnega delovanja, in tudi način točkovanja posameznih aktivnosti, kar prikazuje Tabela 13.

---

¹⁰⁵ [URL://<https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-nevladne-organizacije-v-javnem-interesu-na-podrocju-varstva-okolja/>], 24. 10. 2022.

Določeno je, da mora nevladna organizacija v zadnjih 3 letih pred vložitvijo vloge za pridobitev statusa nevladne organizacije pridobiti najmanj 7 točk po načinu točkovanja, ki ga prav tako določa pravilnik MOP o pogojih in merilih, pri čemer mora nevladna organizacija pridobiti najmanj 3 točke pri izvajanju aktivnosti pod 1. in 2. točko.

Tabela 13 Izpolnjevanje pogojev o aktivnem delovanju na področju varstva okolja

Aktivnost, ki jo izvaja nevladna organizacija	Pravila točkovanja
1. Izvaja različne aktivnosti s ciljem ozaveščanja javnosti o problematiki varstva okolja.	Vsaka aktivnost prinese 0,1 točke, v primeru, da je pri taki aktivnosti dokazano sodelovalo več kot 100 ljudi, pa vsaka 0,3 točke, pri čemer se lahko na ta način pridobijo največ 3 točke.
2. Organizira, izvaja ali sodeluje pri akcijah na področju varstva okolja z namenom zmanjševanja obremenjevanja okolja in njegovih delov.	Vsaka konkretna akcija prinese 0,1 točke, pri čemer se lahko na ta način pridobita največ 2 točki.
3. izdaja periodične publikacije, zbornike, strokovno literaturo ali druge publikacije, povezane s tematiko varstva okolja, ali na kakršenkoli drug način skrbi za razširjanje okoljskih podatkov in informacij v javnih medijih.	Izdaja periodične strokovne publikacije prinese 1 točko, vsaka posamična izdaja strokovne publikacije z naklado najmanj 300 izvodov prinese 0,2 točke, pri čemer se lahko na ta način pridobi največ 1 točka, objava vsakega strokovnega članka v medijih pa prinese 0,1 točke, pri čemer se lahko na ta način pridobi največ 1 točka.
4. S svojo dejavnostjo spodbuja dialog in sodelovanje med različnimi partnerji varstva okolja, zlasti med nevladnimi organizacijami, gospodarskimi družbami in občinami.	
5. Sodeluje pri delu zakonodajne in izvršilne veje oblasti z dajanjem mnenj in pripomb na splošne pravne akte in programe.	Vsako sodelovanje pri delu zakonodajne in izvršilne veje oblasti, izkazano z dajanjem obrazloženih pisnih mnenj in pripomb na splošne pravne akte ali programe, in aktivno sodelovanje v javnih razpravah prinese 0,1 točke, pri čemer se lahko na ta način pridobi največ 1 točka.
6. Spremlja stanje na področju varstva okolja in daje organom zakonodajne in izvršilne veje oblasti mnenja, priporočila in pobude v zvezi z izvajanjem predpisov ali politik varstva okolja.	
	Za vsako drugo aktivnost, ki ni navedena v 1. do 4. točki ter ima viden in konkreten rezultat na področju varstva okolja, se prizna 0.1 točke, pri čemer se na ta način lahko pridobi največ 1 točka.
	Vsaka aktivnost, navedena v 1. do 5. točki, ki se izvaja v drugih državah, prinese 0.1 točke za vsako državo, v kateri se izvaja, pri čemer se na ta način lahko pridobi največ 1 točko.

Vir: pravilnik MOP o pogojih in merilih.

V pravilniku MOP o pogojih in merilih so navedeni tudi primeri dokazil, s katerimi nevladna organizacija izkazuje izvedbo aktivnosti, ki jih prikazuje Tabela 13, in sicer: programi izobraževanja, naročila o svetovanju, izkazana s pisno korespondenco, končna poročila o opravljenih raziskavah, končna poročila o poteku in uspehu akcij, slikovna gradiva, kopije objavljenih publikacij in kopije člankov, izdanih v javnih medijih, pobude in priporočila pristojnim organom in reference, zato je po naši oceni zagotovljeno, da je možno preveriti in objektivno presoditi izvedene aktivnosti.

Izkazovanje aktivnega delovanja na področju varstva okolja je po naši oceni veliko bolj zahtevno, kot je izpolnjevanje kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov, ki so jih ministrstva določila na

drugih obravnavanih področjih¹⁰⁶. Za razliko od teh področij so posamezne aktivnosti na področju varstva okolja namreč točkovane od 0,1 do največ 0,3 točke, omejeno je tudi število točk pri posameznem sklopu aktivnosti. Poleg tega mora nevladna organizacija pri določenih sklopih prejeti določeno število točk in mora skupaj zbrati najmanj 7 točk.

2.4.1.3 Opredeljenost postopkov na Ministrstvu za okolje in prostor

2.4.1.3.a Postopek podelitve ali odvzema statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja je potekal na Direktoratu za okolje, do 1. 9. 2021 je potekal v Sektorju za okolje po tem datumu pa v Sektorju za pravno sistemske in upravne zadeve. Delo je opravljal 1 javni uslužbenec. Število izdanih odločb o podelitvi in odvzemu statusa v obdobju od leta 2019 do konca leta 2021 prikazuje Tabela 14.

Tabela 14 Število izdanih odločb o statusu na področju varstva okolja po letih

Vrsta izdanih odločb/število	2019	2020	2021
Izdane pozitivne odločbe	29	3	0
Izdane negativne odločbe	3	0	6
Izdane odločbe o odvzemu statusa	3	2 ¹⁾	4
Skupaj izdane odločbe	25	3	10

Opomba: ¹⁾ Prenehanje statusa je posledica izbrisa iz Poslovnega registra Slovenije.

Vir: podatki MOP.

Po navedbah MOP se s področjem podeljevanja in odvzema statusa ter pregledom poročil nevladnih organizacij na področju varstva okolja ukvarja 1 zaposlena javna uslužbenka, vendar le v času prispelih novih vlog ter pregleda poročil in odvzema statusa, sicer je ta javna uslužbenka polno zaposlena z drugimi pravnosistemskimi vsebinami s področja Direktorata za okolje. MOP tudi ocenjuje, da bi bilo smiselno, da bi se ta zaposlena aktivno ukvarjala le s področjem nevladnih organizacij, vendar zaradi kadrovskega pomanjkanja in velikega obsega dela v navedenem direktoratu to ob obstoječi kadrovske zasedbi ni mogoče. Navedlo je tudi, da kljub velikemu kadrovskemu primanjkljaju zagotavlja izvajanje nujnih nalog v času odsotnosti, v primeru prenehanja delovnega razmerja pa izvede postopek za nadomestno zaposlitev, vsako leto ob pripravi proračuna ali rebalansa pa tudi izkaže potrebo po dodatnih zaposlitvah, vendar zaradi omejitev pri sprejemanju skupnega kadrovskega načrta dodatnih zaposlitev ni možno realizirati. MOP ni sprejelo internih aktov, v katerih bi opredelilo postopek podeljevanja/odvzema statusa, saj meni, da je materialna in procesna zakonodaja s tega področja jasna in natančna.

Ugotovili smo, da MOP ni sprejelo internega akta ali postopkovnika, v katerem bi opredelilo postopke v zvezi s podelitvijo statusa nevladne organizacije v javnem interesu. Po naši oceni bi bilo koristno, da bi MOP postopke preveritve vloge in poročil nevladnih organizacij podrobneje opredelilo in izdelalo postopkovnik s popisom aktivnosti, ki jih je treba izvesti. S tem bi zagotovilo enoten in celovit

¹⁰⁶ Področje športa, socialne varnosti, ohranjanja narave in razvoja nevladnih organizacij.

pristop pri vseh postopkih ter zmanjšalo tveganje za zastoj dela v primeru, kadar delo opravlja le 1 uslužbenec, ki iz več razlogov prekine ali preneha opravljati delo (bolniška odsotnost, upokožitev ali drugi razlogi). Slednje je bilo po pojasnilu MOP tudi razlog, da v obdobju, na katero se nanaša revizija, še niso bila pregledana vsa poročila v okviru 2-letnega poročanja¹⁰⁷.

2.4.2 Izvedba postopka podelitve statusa

Po podatkih ENO je imelo konec leta 2021 na področju varstva okolja status nevladne organizacije v javnem interesu 28 nevladnih organizacij. Pred uveljavitvijo ZNOrg je ta status pridobilo 26 nevladnih organizacij¹⁰⁸. Podelitve statusa nevladne organizacije na področju varstva okolja, ki jih je ministrstvo izvedlo v obdobju, na katero se nanaša revizija, so se v pretežni meri nanašale na uskladitve z zahtevami ZNOrg po prehodnih določbah in ne na nove podelitve statusa.

2.4.2.a MOP je v letu 2019 pozvalo nevladne organizacije, ki so že imele status društva v javnem interesu na področju varstva okolja, k predložitvi dokumentacije zaradi uskladitve z določbami ZNOrg¹⁰⁹ in v pozivu navedlo, da morajo nevladne organizacije najkasneje do 31. 3. 2019 posredovati:

- predpisano izjavo, da sta njihov ustanovitveni akt in delovanje usklajena s pogoji, ki veljajo za podelitev statusa, da nevladna organizacija deluje v javnem interesu po ZNOrg, ter
- poročilo in program iz prvega odstavka 11. člena ZNOrg, pri čemer poročilo in program natančneje obsegata:
  - poročilo o delu z dokazili, iz katerih so razvidni realizirani projekti, naloge, programi in druge aktivnosti, ki jih je organizacija izvajala v javnem interesu na področju varstva okolja v preteklih 2 koledarskih letih;
  - poročilo o porabi sredstev za izvajanje aktivnosti za pretekli 2 koledarski leti in
  - sprejet program bodočega delovanja za najmanj 2 koledarski leti (za tekoče in naslednje koledarsko leto).

Poleg tega je MOP v pozivu določilo, da morajo nevladne organizacije v poročilu izkazati pogoje in merila za ohranjanje statusa v skladu s pravilnikom MOP o pogojih in merilih.

V pozivu je MOP navedlo tudi, da je treba dokumentacijo poslati na naslov ministrstva, pri čemer pa ni navedlo tudi možnosti pošiljanja dokumentacije v elektronski obliki. V kasnejši objavi na spletni strani je MOP poleg pošiljanja dokumentacije po pošti navedlo tudi možnost, da nevladna organizacija vlogo in prilogo natisne, podpiše, žigosa in skenira ter pošlje po elektronski pošti ministrstvu. Pri pregledanih primerih so nevladne organizacije dokumentacijo pošiljale MOP na oba načina.

---

¹⁰⁷ Več v točki 2.4.3.d.

¹⁰⁸ 23 nevladnim organizacijam je bil status ponovno podeljen, 3 nevladnim organizacijam je bil status odvzet.

¹⁰⁹ [URL:http://mop.arhiv-spletisc.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/8732/index.html], 12. 10. 2022.

MOP je v nekaj pregledanih primerih, kot je razvidno v nadaljevanju, podelilo status nevladne organizacije v javnem interesu oziroma ga ni odvzelo, čeprav dokumentacija ni bila popolna, MOP pa k dopolnitvam nevladnih organizacij ni pozvalo¹¹⁰.

Glede predložitve izjave, ki jo je vnaprej pripravilo MJU, smo ugotovili, da so pri vseh obravnavanih primerih podelitve statusa v javnem interesu po prehodnih določbah nevladne organizacije to izjavo predložile. Za primere novih podelitev pa smo ugotovili, da je MOP pripravilo in objavilo na spletni strani prijavitni obrazec, s podpisom katerega je prijavitelj potrdil, da izpolnjuje iste pogoje, ki so bili vsebovani v izjavi, ki jo je pripravilo MJU. Novi prijavitelj je moral k vlogi priložiti statut nevladne organizacije, drugih dokazil, ki bi potrjevala navedbe v izjavi in s tem izpolnjevanje teh pogojev, pa MOP od prijaviteljev ni zahtevalo. MOP v 1 obravnavanem primeru nove podelitve statusa v javnem interesu, za katerega je bilo pristojno, ni izkazalo pridobitve podatkov iz uradnih evidenc oziroma od drugih organov in zanje tudi ni zaprosilo nevladne organizacije, kot določa ZNOrg¹¹¹.

Pojasnilo MOP

Nevladna organizacija s podpisom obrazca vloge jamči za pravilnost podatkov, da člani organizacije, če gre za člansko organizacijo, niso pravne osebe javnega prava, da organizacija deluje najmanj 2 leti pred vložitvijo vloge za podelitev statusa, da organizaciji ni bila pravnomočno izrečena sankcija globe za hujši davčni prekršek ali prekršek, katerega narava je posebno huda, da organizacija ni bila pravnomočno obsojena zaradi kaznivega dejanja in da nad organizacijo ni začet stečajni postopek ali postopek likvidacije. Ministrstvo preveri podatke v Poslovnem registru Slovenije na spletni strani Ajpes, iz katerega so razvidni podatki o datumu registracije in kjer so objavljena letna poročila, iz izkaza poslovnega izida pa so razvidni stroški blaga, materiala in storitev, med uradnimi objavami na spletni strani Ajpes pa se objavljajo podatki v postopkih zaradi insolventnosti.

Pri pregledanih primerih MOP ni moglo izkazati, da je izvedlo pregled izpolnjevanja vseh pogojev za podelitev statusa v javnem interesu na področju varstva okolja, kot jih določajo ZNOrg, ZVO-1 in pravilnik MOP o pogojih in merilih, ker preveritev ni dokumentiralo. Iz izdanih odločb o podelitvi oziroma odvzemu statusa je razvidno, da je MOP izvedlo točkovanje, s čimer je preverilo izpolnjevanje pogoja aktivnega delovanja na področju varstva okolja. Tudi iz pozivov k dopolnitvam vlog in iz izdanega predhodnega soglasja izhaja, da je določen pregled opravilo, ni pa razvidno, da bi MOP preverilo izpolnjevanje pogojev na podlagi podatkov, ki bi jih pridobilo iz uradnih evidenc. Prav tako tudi ni razvidno, da bi MOP preverilo izpolnjevanje preostalih 3 pogojev¹¹², ki jih določa pravilnik MOP o pogojih in merilih. Pravilnik MOP o pogojih in merilih določa, da mora izpolnjevanje

---

¹¹⁰ Več v nadaljevanju te točke in v točkah 2.4.2.b in 2.4.2.c.

¹¹¹ ZNOrg določa, da ministrstvo, pristojno za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu, v postopku podelitve tega statusa iz uradnih evidenc pridobi podatke o datumu registracije organizacije, podatke o ustanovitelju organizacij, kopijo veljavnega ustanovitvenega akta, podatke iz letnih poročil organizacije za zadnji 2 leti, za organizacijo, ki je na podlagi zakona zavezana k revidiranju računovodskih izkazov, pa pridobi tudi oceno revizorja, podatek, ali je bila organizaciji pravnomočno izrečena sankcija globe za hujši davčni prekršek ali prekršek, katerega narava je posebno huda, in ali je bila pravnomočno obsojena zaradi kaznivega dejanja, in podatek, ali je nad organizacijo začet stečajni postopek ali postopek likvidacije.

¹¹² Ti pogoji so: da ima zadostno število članov, če gre za društvo, ali zaposlenih, če gre za zavod, ali zadosti premoženja, če gre za ustanovo; da je nevladna organizacija ustanovljena zaradi delovanja na področju varstva okolja; da deluje neodvisno od organov oblasti in političnih strank.

pogojev (glede števila članov oziroma zaposlenih oziroma premoženja) nevladna organizacija v vsakem času dokazovati na pisno zahtevo ministrstva. V obravnavanih 2 primerih nove podelitve ni razvidno, da bi MOP preveritve v fazi izdaje predhodnega soglasja oziroma odločbe izvedlo, pri čemer nevladni organizaciji dokazil¹¹³ nista predložili, MOP pa ju k dopolnitvi tudi ni pozvalo. Po naši oceni bi morale MOP izvedene preveritve dokumentirati in s tem zagotoviti sled o izvedbi preveritve izpolnjevanja pogojev in kriterijev.

Pojasnilo MOP

MOP nima izdelanih kontrolnih listov. Vsaka vloga se skladno z ZUP konča z izdajo odločbe ali sklepa, zato MOP meni, da kontrolni listi o opravljenih pregledih vlog niso potrebni in tudi niso predpisani. Izpolnjevanje kriterijev po pravilniku MOP o pogojih in merilih je preverila pooblaščenca oseba za vodenje postopkov in izvedla točkovanje, vendar MOP nima izdelanih ocenjevalnih listov.

Kljub temu da kontrolni in ocenjevalni listi niso predpisani, so po naši oceni lahko uporabno orodje za dokumentiranje izvedenih preveritev in pomoč pri vodenju postopka v primerih, kadar bi moral postopke izvajati drug javni uslužbenec. Prav tako po naši oceni zgolj podpisana izjava nevladne organizacije ni zadostna podlaga za potrditev izpolnjevanja pogojev za podelitev statusa in bi ministrstvo to moralo preveriti na podlagi dokazil. Če ta dokazila pridobi z vpogledi v druge registre in evidence, bi to moralo ministrstvo dokumentirati.

2.4.2.b V obravnavanih primerih so nevladne organizacije predložile dokazila o aktivnem delovanju na področju varstva okolja kot del poročila o delu, ki so se nanašala na pretekli 2 leti delovanja. Za 2 primera smo ugotovili, da nevladni organizaciji nista predložili vseh zahtevanih dokazil, MOP pa jih k dopolnitvi ni pozvalo.

Pojasnilo MOP

Ministrstvo je izvedene aktivnosti preverilo glede na navedbe v poročilu in glede na dostopne informacije na spletnih straneh društev in drugih spletnih straneh.

Po naši oceni je preverjanje izvedbe aktivnosti nevladnih organizacij s pregledom informacij na spletnih straneh organizacij ustrezno, vendar je preveritve treba dokumentirati. Ker MOP preveritev ni dokumentiralo, ni mogoče potrditi, da jih je izvedlo.

2.4.2.c Nevladne organizacije so o porabi sredstev za izvajanje aktivnosti v preteklih 2 koledarskih letih poročale na različne načine, podatke so navedle v poročilu o izvedenih aktivnostih ali predložile izpise podatkov iz izkaza poslovnega izida in bilance stanja, ki so hranjeni v bazi podatkov na Ajpes. Le v 1 pregledanem primeru podelitve statusa nevladna organizacija poročila o porabi sredstev ni predložila, MOP pa je k predložitvi poročila ni pozvalo.

---

¹¹³ Pogodba s strokovnim delavcem.

Pojasnilo MOP

MOP se v primeru nepriloženih dokumentov poslužuje vpogleda na spletno stran Ajpes. Podatki, ki MOP zadostujejo, se razberejo iz izkaza poslovnega izida in pojasnil k izkazom in poslovnega poročila.

Po naši oceni MOP na podlagi podatkov iz finančnih poročil, objavljenih na spletni strani Ajpes, ne more ugotoviti, koliko sredstev je nevladna organizacija porabila za izvajanje dejavnosti v javnem interesu na področju varstva okolja, še posebej v primeru, ko nevladna organizacija izvaja dejavnosti v javnem interesu na več različnih področjih ali ko izvaja tudi dejavnosti, ki niso v javnem interesu.

2.4.2.d Glede časovnega vidika izvajanja postopkov smo pri pregledanih primerih ugotovili, da je MOP odločbe o podelitvi statusa izdalo v roku 60 dni od prejema popolne vloge. V 2 primerih, ko je bilo pristojno za izdajo odločbe drugo ministrstvo oziroma druga notranja organizacijska enota MOP, je postopek izdaje odločbe trajal dlje. Tudi v primerih izdaje odločbe o odvzemu statusa je MOP v vseh obravnavanih primerih odločbo izdalo v predvidenem roku, to je 60 dni po poteku 30-dnevnega roka za izpolnitev obveznosti. MOP je tudi v vseh pregledanih primerih podelitve statusa po prehodnih določbah, ko je moralo izdati poziv k dopolnitvi, to storilo v roku 15 dni od prejema vloge oziroma poročila. V 1 primeru nove podelitve, ko je MOP izdalo predhodno soglasje, je poziv k dopolnitvi izdalo 2 meseca po prejemu vloge, vendar je predhodno soglasje izdalo v 62 dneh po prejemu vloge. MOP je v pretežni meri pravočasno izdajalo odločbe o podelitvi statusa, predhodna soglasja in pozive za dopolnitev vloge.

2.4.2.e MOP ni bilo vedno ažurno pri vnosu podatkov o podelitvi oziroma odvzemu statusa v ENO. Do večjih zamud je prihajalo predvsem v primeru podelitev po prehodnih določbah ZNOrg, kjer je pri obravnavanih primerih MOP podatek v ENO vpisalo najprej 24. dan po podelitvi statusa, v povprečju pa je za vpis v ENO potrebovalo skoraj pol leta (178 dni). Tudi pri vpisu odločb o odvzemu MOP ni bilo ažurno, v 2 primerih je to storilo več kot 2 meseca po odvzemu. Vpis podelitve statusa nevladnim organizacijam, ki so v obdobju, na katero se nanaša revizija, pridobile status na področju varstva okolja na novo, je MOP izvedlo precej bolj ažurno¹¹⁴.

2.4.2.f ZVO-1 je določal, da za opravljanje nalog države na področju varstva okolja, vključno s seznanjanjem javnosti z okoljskimi podatki, ministrstvo zagotavlja vodenje in vzdrževanje informacijskega sistema okolja, ki vključuje tudi podatke o nevladnih organizacijah na področju varstva okolja in ohranjanja narave. Ugotovili smo, da MOP evidence s podatki o nevladnih organizacijah s področja varstva okolja in s področja ohranjanja narave na tej podlagi ni vodilo.

Pojasnilo MOP

Od začetka vzpostavitve ENO na spletni strani Ajpes MOP na svojih spletnih straneh ne objavlja več evidence nevladnih organizacij. Šteje se, da je ENO del informacijskega sistema okolja po 105. členu ZVO-1. MOP zagotavlja ažurnost podatkov v ENO in ne vodi dodatne evidence o nevladnih organizacijah na področju varstva okolja in ohranjanja narave.

Po obdobju, na katero se nanaša revizija, je bil sprejet ZVO-2, v skladu s katerim podatki o nevladnih organizacijah niso več vključeni v informacijski sistem okolja. ZVO-2 določa, da MOP za izvajanje

---

¹¹⁴ V 0, 6, 6, in 45 dneh (povprečno 14 dni).

nalog in postopkov po tem zakonu zbira, vodi in obdeluje podatke iz evidenc, ki so sestavni del registra varstva okolja. Ta naj bi med drugim vseboval tudi evidenco nevladnih organizacij, ki na področju varstva okolja in ohranjanja narave delujejo v javnem interesu, s podatki o imenu, sedežu in naslovu ter dejavnosti posamezne nevladne organizacije. Določeno je še, da podrobnejšo vsebino in način vodenja registra predpiše vlada, in sicer v 2 letih po uveljavitvi ZVO-2, to je do 13. 4. 2024.

2.4.2.g MOP je sredstva nevladnim organizacijam na področju varstva okolja izplačevalo na podlagi javnih razpisov, prejemale pa so tudi sredstva iz Sklada za podnebne spremembe. Obseg financiranja prikazuje Tabela 15.

Tabela 15 Izplačila MOP nevladnim organizacijam na področjih varstva okolja, ohranjanja narave in prostora

	2019	2020	2021
Izplačila skupaj	742.038	516.092	935.160

v EUR

Vir: podatki MOP.

Ugotovili smo, da MOP za javne razpise, ki so namenjeni samo nevladnim organizacijam, vodi podatke o izplačilih nevladnim organizacijam in za te javne razpise tudi ve, koliko nevladnih organizacij – prejemnic sredstev razpisa je imelo status nevladne organizacije v javnem interesu. Za ostale javne razpise, ki so namenjeni širšemu krogu subjektov, MOP ne vodi posebej podatkov o izplačilih nevladnim organizacijam in znotraj teh tudi ne o izplačilih tistim, ki imajo status nevladne organizacije v javnem interesu, saj podatke o izplačilih vodi po posameznih projektih. Kljub temu bi lahko podatke o izplačilih nevladnim organizacijam MOP ugotovilo z analizo podatkov, ki jih vodi o izplačilih in o prejemnikih sredstev iz javnih razpisov.

2.4.2.1 Sodelovanje med ministrstvi

2.4.2.1.a Na podlagi podatkov v ENO so imele konec leta 2021 status nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja 3 nevladne organizacije, ki so v pristojnosti drugih ministrstev, pri eni pa je pristojno MOP za področje ohranjanja narave. MOP je izdalo predhodno soglasje za podelitev statusa na področju varstva okolja v pregledanem primeru, ko je bilo MOP pristojno za podelitev s področja ohranjanja narave. Pri 2 pregledanih primerih, za katere je bilo pristojno drugo ministrstvo, smo ugotovili različno ravnanje MOP. V obeh primerih je vlogo za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu nevladna organizacija posredovala neposredno na MOP. MOP je v 1 primeru, namesto da bi izdalo predhodno soglasje in izdajo odločbe prepustilo pristojnemu ministrstvu, kot izhaja iz 7. člena ZNOrg, nevladni organizaciji samo izdalo odločbo o podelitvi statusa. V drugem primeru je MOP, kot to predvideva ZNOrg, vlogo nevladne organizacije odstopilo v reševanje pristojnemu ministrstvu, samo pa je izdalo predhodno soglasje za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja. Prenos dokumentov med ministrstvi (vloga in predhodno soglasje) je potekal v fizični obliki.

2.4.2.1.b MOP je sodelovalo z drugimi pristojnimi ministrstvi tudi s tem, da je za namen izdaje odločbe zaprosilo druga ministrstva za predhodna soglasja za področja delovanja nevladnih organizacij, za katera samo ni pristojno. V 1 takem obravnavanem primeru je drugo ministrstvo seznanilo MOP, da bo samo izdalo odločbo o podelitvi statusa nevladni organizaciji, zato je MOP

izdalo odločbo o podelitvi statusa nevladni organizaciji v javnem interesu za 2 področji in ne za vsa 3 področja, za katera je nevladna organizacija podala vlogo.

Pojasnilo MOP

Sodelovanje med ministrstvi na področju nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu na področju varstva okolja poteka v skladu z ZNOrg tvorno in učinkovito. V praksi na področju varstva okolja v primeru vključenosti več ministrstev ni nobenih težav.

Iz primera izhaja, da je postopek podeljevanja potekal drugače, kot predvideva ZNOrg, vendar MOP na odločitev drugega ministrstva o izdaji odločbe ni moglo vplivati.

2.4.3 Poročanje nevladnih organizacij in nadzor ministrstva

2.4.3.a MOP je na spletni strani¹¹⁵ objavilo obveznosti nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju varstva okolja, glede 2-letnega poročanja in obveščanja o spremembah ter informacije o tem, kdaj ministrstvo nevladni organizaciji status odvzame. Prav tako smo pri obravnavanih primerih ugotovili, da je MOP obveznosti glede poročanja vključilo tudi v odločbe o podelitvi statusa, obveznosti nevladne organizacije glede obveščanja o morebitnih spremembah je delno vključilo tudi v odločbe o podelitvi statusa pri obravnavanih primerih (razen v 1 odločbo), informacij glede odvzema statusa pa MOP v odločbe ni vnašalo (razen v 1 primeru). Ocenjujemo, da je MOP z objavljenimi informacijami na spletni strani ustrezno seznanilo nevladne organizacije o njihovih obveznostih glede 2-letnega poročanja, obveščanja o spremembah in o razlogih za odvzem statusa. Po naši oceni pa bi MOP lahko seznanitev nevladnih organizacij z obveznostmi glede obveščanja sprememb in z razlogi za odvzem statusa nadgradilo s tem, da bi vse te informacije vključilo v odločbe o podelitvi statusa.

MOP je v objavi na spletni strani navedlo tudi, da če ima organizacija podeljen status nevladne organizacije v javnem interesu na več področjih, ki so v pristojnosti več ministrstev, predloži poročilo in program ministrstvu, ki je nevladni organizaciji podelilo status v javnem interesu, kar ocenjujemo kot dobro prakso, saj prispeva k pravilnemu poročanju nevladnih organizacij in s tem k skrajšanju postopka pregleda.

Ugotovili smo tudi, da MOP na spletni strani ni navedlo, da lahko po uradni dolžnosti samo preveri izpolnjevanje pogojev, če sumi, da jih nevladna organizacija ne izpolnjuje, oziroma nevladnih organizacij pri obravnavanih primerih ni na kakšen drugačen način seznanilo s to možnostjo. Po naši oceni bi bilo z vidika zagotavljanja obveščenosti nevladnih organizacij koristno, da bi to storilo, čeprav ima za izvedbo preverjanja podlago v ZNOrg.

2.4.3.b Poročanje nevladnih organizacij, ki imajo status v javnem interesu na področju varstva okolja, ureja poleg ZNOrg¹¹⁶ tudi pravilnik MOP o pogojih in merilih. Ugotovili smo, da določbe pravilnika MOP o pogojih in merilih, ki se nanašajo na poročanje, niso usklajene z določbami ZNOrg,

---

¹¹⁵ [URL://<https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-nevladne-organizacije-v-javnem-interesu-na-podrocju-varstva-okolja/>], 24. 10. 2022.

¹¹⁶ Več v točki 1.3.3.

saj je v pravilniku MOP o pogojih in merilih določeno, da mora nevladna organizacija vsako leto do 31. 3. za preteklo koledarsko leto ministrstvu poslati poročilo o delu, iz katerega so razvidne izvedene aktivnosti v preteklem koledarskem letu, ter letni program delovanja nevladne organizacije, ZNOrg pa določa predložitev poročila o delu za 2 pretekli leti in programa dela za 2 prihodnji leti.

2.4.3.c MOP je v letu 2021 na spletni strani objavilo poziv za predložitev poročil v letu 2021¹¹⁷, kar ocenjujemo kot aktivnost dobre prakse v sistemu poročanja. V letu 2019 je MOP izdalo 29 pozitivnih odločb o podelitvi statusa v javnem interesu na področju okolja, kar pomeni, da bi morale MOP v letu 2021 prejeti tudi poročila od približno takšnega števila nevladnih organizacij¹¹⁸. Pri pregledanih primerih smo ugotovili, da je MOP, če ni prejelo poročil od nevladnih organizacij, ki jim je izdalo odločbo o podelitvi statusa v letu 2019, te pozvalo k predložitvi poročila, pri čemer v 1 primeru tega poziva ni poslalo v 15 dneh po poteku roka za predložitev poročil.

Pojasnilo MOP

Za spremljanje izpolnjevanja obveznosti glede poročanja MOP ne uporablja informacijskih rešitev in ne vodi posebnih evidenc v zvezi s poročanjem nevladnih organizacij. MOP za lažje delo z nevladnimi organizacijami za interno uporabo vodi evidenco nevladnih organizacij, v kateri vodi podatke o podeljenem in odvzetem statusu.

MOP na podlagi datuma izdaje odločbe spremlja, katere nevladne organizacije morajo v posameznem letu poročati, in v internih seznamih označi, ali je posamezna nevladna organizacija poročilo oddala, s čimer ima po naši oceni zadosten pregled nad pravočasnostjo poročanja nevladnih organizacij.

2.4.3.d Pri pregledanih primerih smo ugotovili, da MOP do konca obdobja, na katero se nanaša revizija, pri vseh primerih še ni izvedlo pregleda dokumentacije, ki so jo v okviru letnega poročanja predložile nevladne organizacije¹¹⁹, in ni dokumentiralo izvedbe pregleda. Zato razen v primerih odvzema statusa, ko je MOP nekatere informacije o pregledu navedlo v odločbah, ni možno ugotoviti, kaj vse je MOP preverilo v fazi postopka obravnave poročila in kdaj je MOP pregled opravilo. Obravnavanim nevladnim organizacijam, ki jim je MOP status odvzelo, je MOP odločbo o odvzemu izdalo ažurno, to je v 60 dneh.

Pojasnilo MOP

Pregled poročil in drugih dokumentov poteka tako, da se vsako zahtevano dokazilo in dokument prebere in vsebinsko ovrednoti ter oceni v skladu z materialno zakonodajo. Pri pregledu poročil sodeluje 1 javna uslužbenka, ki sicer opravlja tudi druga dela iz pristojnosti Direktorata za okolje. MOP ni pripravilo navodil oziroma usmeritev za izvedbo pregleda. Razlog, da še niso bile obravnavane vse nevladne organizacije, je bolniška odsotnost.

¹¹⁷ [URL://https://www.gov.si/novice/2021-02-01-nevladne-organizacije-ki-delujejo-v-javnem-interesu-na-podrocju-okolja-narave-in-prostora-morajo-porocila-predloziti-do-31-marca/], 21. 10. 2022.

¹¹⁸ Razlika bi nastala za število nevladnih organizacij, ki bi jim status vmesnem obdobju prenehal, ker bi se na primer statusu same odpovedale ali bi prenehale s poslovanjem.

¹¹⁹ Od pregledanih primerov tudi na dan 23. 11. 2022 MOP še ni pregledalo poročil za 3 nevladne organizacije.

MOP bi moralo zagotoviti nemoteno izvajanje pregleda poročil tudi v primeru odsotnosti javne uslužbenke, k čemur bi po naši oceni lahko pripomogla izdelava kontrolnih listov in postopkovnika, kar bi bilo v pomoč uslužbencem v primeru nadomeščanja¹²⁰. Po naši oceni bi bilo potrebno tudi, da se izvedba pregleda dokumentira, in koristno, da za izvedbo pregleda poročil MOP pripravi in uporablja kontrolni list.

2.4.4 Ukrepanje za učinkovitejšo izvedbo postopka

2.4.4.a Med izvajanjem revizije MOP ni izpostavilo težav, ki bi jih zaznalo v postopku podeljevanja ali odvzema statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja.

Pojasnilo MOP

V praksi na področju varstva okolja ni nobenih težav. V sistemu podeljevanja in odvzema statusa v javnem interesu nevladnim organizacijam ter v postopkih pregleda poročil ni pomanjkljivosti.

Ne glede na to, da MOP v praksi ni ugotovilo pomanjkljivosti pri izvajanju postopkov podeljevanja statusa v javnem interesu ali pri preverjanju izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij, smo v teh postopkih ugotovili več težav oziroma odstopanj (sodelovanje z drugimi ministrstvi ni potekalo, kot to predvideva ZNOrg, neuskkljenost določil med predpisi, kadrovske težave)¹²¹. MOP je sicer izpostavilo težave, ker delo opravlja 1 javni uslužbenec, vendar ni izkazalo, da bi sprejelo kakšne s tem povezane ukrepe za izboljšanje poslovanja. Po naši oceni bi bilo smiselno, da bi MOP podrobneje proučilo odstopanja in nastale težave, vezane na izvajanje določb ZNOrg, in z njimi seznanilo MJU ter predlagalo rešitve, ki bi jih MJU lahko uporabilo pri oblikovanju morebitnih popravkov obstoječega sistema.

2.5 Področje ohranjanja narave

2.5.1 Podlage za podeljevanje statusa v javnem interesu

2.5.1.1 Opredeljenost javnega interesa

2.5.1.1.a Ohranjanje narave je na podlagi ZON vsako ravnanje, ki se opravlja zaradi ohranitve biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot¹²². Biotska raznovrstnost je raznovrstnost živih

---

¹²⁰ Več v točki 2.4.1.3.a.

¹²¹ Več v točkah 2.4.2.1.b, 2.4.2.1.a, 2.4.1.3.a

¹²² Naravne vrednote na podlagi drugega odstavka 4. člena ZON obsegajo vso naravno dediščino Republike Slovenije in so zlasti geološki pojavi, minerali in fosili ter njihova nahajališča, površinski in podzemni kraški pojavi, podzemne jame, soteske in tesni ter drugi geomorfološki pojavi, ledeniki in oblike ledeniškega delovanja, izviri, slapovi, brzice, jezera, barja, potoki in reke z obrežji, morska obala, rastlinske in živalske vrste, njihovi osebkii ter njihovi življenjski prostori, ekosistemi, krajina in oblikovana narava. MOP na podlagi 39. člena ZON vodi register naravnih vrednot in v skladu s 42. členom ZON izdaja tudi dovoljenja za ogledovanje in obiskovanje naravnih vrednot.

organizmov, ki vključuje raznovrstnost znotraj vrst in med različnimi vrstami, gensko raznovrstnost ter raznovrstnost živih organizmov, v naravi se ohranja z ohranjanjem naravnega ravnovesja. Sistem varstva naravnih vrednot je sistem, ki določa postopke in načine podeljevanja statusa naravnih vrednot ter izvajanje njihovega varstva. ZON določa ukrepe ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot, kar prikazuje Tabela 16.

Naravne vrednote določi minister, označi jih država, občina ali upravljavec zavarovanega območja¹²³. Dele narave, ki se razvrstijo na naravne vrednote državnega in naravne vrednote lokalnega pomena, ter podrobnejše varstvene in razvojne usmeritve in druga obvezna pravila ravnanja za njihovo varstvo določa Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot¹²⁴, ki kot dele narave določa dele narave, ki imajo lastnosti jame v skladu z zakonom, ki določa varstvo podzemnih jam, ki so razvrščene glede režima vstopa na odprte jame – s prostim ali nadzorovanim vstopom ali zaprte jame. Zakon o varstvu podzemnih jam¹²⁵ (v nadaljevanju: ZVPJ) ureja pomembnejše dosežke nevladnih organizacij na področju varstva podzemnih jam¹²⁶ in določa, da se za ureditev delovanja jamarskega društva, ki deluje v javnem interesu, uporabljajo določbe zakona, ki ureja ohranjanje narave.

---

¹²³ Leta 2019 je bilo določenih 17.470 naravnih vrednot, od teh je 5.321 naravnih vrednot geomorfološke, geološke, hidrološke, ekosistemske, botanične, zoološke, drevesne zvrsti ter 12.148 podzemnih jam, [URL://https://www.gov.si/teme/naravne-vrednote/], 17. 10. 2022.

¹²⁴ Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10, 23/15 in 7/19. Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot določa pravila ravnanja za varstvo naravnih vrednot in v tem okviru varstvene in razvojne usmeritve za varstvo naravnih vrednot oziroma območja vpliva na naravne vrednote po posameznih zvrsteh. Podrobnejše razvojne usmeritve so določene na način varstvenih usmeritev v delu, ki se nanaša na posege in dejavnosti človeka, ki zadevajo prednostno rabo naravnih vrednot, kot so doživljanje narave, izobraževanje, vzgoja, znanstveno-raziskovalno delo in naravi prijazna rekreacija.

¹²⁵ Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg.

¹²⁶ Več prikazuje Slika 11.

Tabela 16 Ukrepi ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot na podlagi ZON

Področje	Vsebina
Ukrepi ohranjanja biotske raznovrstnosti	Z ukrepi se ureja varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, vključno z njihovim genskim materialom in habitatih ter ekosistemi.
Obveznost vključevanja ukrepov	<p>Ukrepi se vključujejo v:</p> <ul style="list-style-type: none"> • urejanje prostora, • rabo in izkoriščanje naravnih dobrin, • varstvo kulturne dediščine. <p>Politike, programi, strategije in načrti razvoja na posameznih področjih morajo izkazovati in zagotavljati izvajanje ukrepov.</p>
Sistem varstva naravnih vrednot	<p>S sistemom varstva naravnih vrednot se zagotavljajo pogoji za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ohranitev lastnosti naravnih vrednot oziroma naravnih procesov, ki te lastnosti vzpostavljajo oziroma ohranjajo, • ponovno vzpostavitev naravnih vrednot.
Ukrepi varstva naravnih vrednot in izvajalci	<p>Ukrepi so:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pogodbeno varstvo, • zavarovanje, • začasno zavarovanje, • obnovitev. <p>Izvajajo jih država in lokalne skupnosti. Država izvaja te ukrepe za varstvo naravnih vrednot državnega pomena in lokalna skupnost za varstvo naravnih vrednot lokalnega pomena</p>

Vir: ZON.

Na podlagi ZON se z nacionalnim programom varstva narave opredeli obseg javnega interesa pri ohranjanju biotske raznovrstnosti in varstvu naravnih vrednot za najmanj 10 let, tako da se na podlagi ocene stanja ohranjenosti narave določijo cilji in usmeritve za:

- ohranitev biotske raznovrstnosti s programom ukrepov varstva rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in ekosistemov;
- varstvo naravnih vrednot s programom ustanavljanja zavarovanih območij in obnovitve naravnih vrednot;
- način izpolnjevanja mednarodnih obveznosti;
- vzgojo in izobraževanje na področju ohranjanja narave
- ozaveščanje javnosti o pomenu ohranjanja narave;
- zagotavljanje finančnih virov za izvajanje varstva narave.

Nacionalni program varstva narave (v nadaljevanju: NPVN) je sestavni del Resolucije o Nacionalnem programu varstva okolja 2005–2012 in vsebuje cilje in ukrepe, zastavljene po operativnih programih, kar prikazuje Tabela 19. Ohranjanje visoke stopnje biotske raznovrstnosti in kakovosti naravnih

vrednot ter krepitev ekosistemskih storitev opredeljuje tudi Strategija razvoja Slovenije 2030¹²⁷, in sicer kot enega od načinov za izvajanje 9. razvojnega cilja Slovenije – trajnostno upravljanje naravnih virov.

Tabela 17 Cilji po področjih/operativnih programih v NPVN

Področje/operativni program	Cilji
Akcijski načrt ohranjanja biotske raznovrstnosti s programom upravljanja območij Natura 2000	<ul style="list-style-type: none"> • Priprava akcijskega načrta ohranjanja biotske raznovrstnosti s programom upravljanja območij Natura 2000. • Ohranjanje visoke stopnje biotske raznovrstnosti in zaustavitev upadanja biotske raznovrstnosti do leta 2010.
Strategija upravljanja populacij velikih zveri	<ul style="list-style-type: none"> • Ohranjanje ugodnega stanja ogroženih vrst velikih zveri in zmanjševanje konfliktov.
Strategija ravnanja s tujerodnimi invazivnimi vrstami	<ul style="list-style-type: none"> • Ohranjanje čim bolj naravne sestave biocenoze.
Operativni program varstva naravnih vrednot	<ul style="list-style-type: none"> • Ohranitev lastnosti, zaradi katerih so deli narave opredeljeni za naravno vrednoto določene zvrsti, ter v največji možni meri tudi vseh drugih lastnosti. • Obnovitev poškodovanih oziroma uničenih naravnih vrednot. • Zagotovitev rabe naravnih vrednot na način, ki jih ne ogroža. • Zagotovitev varstva naravnih vrednot, katerih ohranjanje v naravi, na mestu nahajališča, ni možno. • Doseganje ciljev bo zagotovljeno s pripravo in izvajanjem ukrepov, podrobneje razdelanih v operativnem programu, splošni pokazatelj uspeha pa bo delež ohranjenih naravnih vrednot po zvrsteh.

Vir: NPVN.

Na področju ohranjanja biotske raznovrstnosti in varstva naravnih vrednot so bili sprejeti naslednji dokumenti¹²⁸:

- Program upravljanja območij Natura 2000¹²⁹, ki ureja ohranitev pglavitnega dela biotske raznovrstnosti (rastlinskih in živalskih vrst ter habitatnih tipov, ki so skupna skrb Evropske unije);
- Strategije upravljanja z velikimi zvermi: rjavi medved¹³⁰, volk¹³¹, ris¹³².

¹²⁷ Vlada jo je sprejela 7. 12. 2017.

¹²⁸ V maju 2022 je MOP sprejel še Akcijski načrt za obravnavanje prednostnih poti vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, ki zadevajo Evropsko unijo (2022–2027).

¹²⁹ Sprejela ga je vlada dne 9. 4. 2015. Slovenija je formalno vstopila v Evropsko unijo in sočasno razglasila omrežje Natura 2000. Omrežje Natura 2000 je bilo v slovenski pravni red preneseno z Uredbo o posebnih varstvenih območjih Nature 2000 (Uradni list RS, št. 49/04), ki jo je vlada sprejela 29. 4. 2004, in z dopolnitvami 33. člena ZON (Uradni list RS, št. 41/04 – ZON-B). Določenih je bilo 286 območij na 35 % državnega ozemlja, [URL://https://natura2000.gov.si/natura-2000/razvoj-nature-2000/razvoj-v-sloveniji/], 11. 11. 2022.

¹³⁰ Vlada jo je sprejela 24. 1. 2002.

¹³¹ Vlada jo je sprejela 24. 9. 2009.

¹³² Vlada jo je sprejela 12. 5. 2016.

NPVN je tudi sestavni del nove Resolucije o Nacionalnem programu varstva okolja za obdobje 2020–2030, ki vsebuje cilje in usmeritve, ki se bodo udeležili z ukrepi, določenimi v Programu varstva rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in ekosistemov, Programu ustanavljanja zavarovanih območij in obnovitve naravnih vrednot in Strateškem načrtu ohranjanja biotske raznovrstnosti v Republiki Sloveniji (dolgoročno).

Kot izhaja iz predpisov in nacionalnih programov, javni interes na področju ohranjanja narave ni enoznačno določen, ampak je opredeljen s cilji in usmeritvami v NPVN, ki se nanašajo na ohranjanje biotske raznovrstnosti in varstvo naravnih vrednot. Ne glede na to ocenjujemo, da je imelo MOP pri presoji o tem, ali je delovanje posamezne nevladne organizacije na področju ohranjanja narave v javnem interesu, na razpolago ustrezne podlage v ZON, NPVN in drugih navedenih dokumentih. Glede pravilnika MOP o pogojih in merilih, ki ureja pogoje za dodelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja¹³³ in je bil podlaga MOP za odločanje o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja, pa ocenjujemo, da se posamezna določila vsebinsko prekrivajo s področjem ohranjanja narave, ker urejajo tudi varstvo naravnih vrednot in ohranjanje biotske raznovrstnosti.

2.5.1.2 Pogoji in kriteriji za podelitev statusa

2.5.1.2.a Nevladne organizacije, ki so želele pridobiti status v javnem interesu na področju ohranjanja narave, so morale poleg pogojev, opredeljenih v ZNOrg, izpolnjevati tudi dodatne pogoje, določene v ZON, ki je bil v veljavi do 20. 6. 2020 in je v 137. členu določal, da društvo lahko pridobi status društva, ki deluje v javnem interesu, če izpolnjuje določene pogoje. Te pogoje, ki so bili v veljavi do 20. 6. 2020, prikazuje Slika 11. Zakon o spremembah Zakona o ohranjanju narave¹³⁴ (v nadaljevanju: ZON-E), ki je bil v veljavi od 20. 6. 2020 do konca obdobja, na katero se nanaša revizija¹³⁵, je uvedel nove dodatne pogoje¹³⁶ za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave, ki jih mora izpolnjevati nevladna organizacija poleg pogojev, opredeljenih v ZNOrg. Dodatne pogoje, uvedene z ZON-E, prikazuje Slika 11.

ZON-E je tudi določal, da minister s pravilnikom podrobneje opredeli pogoje, na podlagi katerih nevladna organizacija s svojim delovanjem pomembno prispeva k ohranjanju narave s tem, da dejavno sodeluje pri ohranjanju narave, izvaja promocijo ohranjanja narave ali širi strokovno znanje na področju ohranjanja narave z izobraževanjem in vzgojo. Ugotovili smo, da je MOP 14. 9. 2020 pripravilo le osnutek tega pravilnika, ki ga v obdobju, na katero se nanaša revizija, ni sprejelo.

---

¹³³ Več v točki 2.4.1.2.

¹³⁴ Uradni list RS, št. 82/20.

¹³⁵ V veljavi je bil do 18. 8. 2022, ko so bili ti dodatni pogoji razveljavljeni na podlagi sprejema Zakona za zmanjšanje neenakosti in škodljivih posegov politike ter zagotavljanje spoštovanja pravne države (Uradni list RS, št. 105/22), s katerim je bil spremenjen 137. člen ZON tako, da glasi: "Nevladna organizacija, ki pridobi status nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave v skladu z zakonom, ki ureja status nevladne organizacije v javnem interesu, ima pravico zastopati interese ohranjanja narave v vseh upravnih in sodnih postopkih."

¹³⁶ Na podlagi prehodnih določil ZON-E so nevladne organizacije, ki so pridobile status nevladne organizacije v javnem interesu na podlagi 137. člena ZON (veljavnega do 20. 6. 2020), morale svojo organizacijo in dejavnosti prilagoditi določbam ZON-E v 6 mesecih po njegovi uveljavitvi. Nevladnim organizacijam, ki v 6 mesecih ne prilagodijo svoje organizacije in dejavnostim določbam ZON-E, je prenehal status nevladne organizacije v javnem interesu, kar ugotovi minister z odločbo.

Pojasnilo MOP

Pravni del Sektorja za ohranjanje narave je po vložitvi amandmaja na ZON-E na vodstvo MOP naslovil opozorilo, da je tak pravilnik že sprejet na podlagi določil ZNOrg. Po uveljavitvi ZON-E je Sektor za ohranjanje narave pripravil verzijo pravilnika, ki bi jo moral potrditi minister. Zaradi zapletenosti usklajevanja znotraj MOP, zaradi drugih delovnih obveznosti in ker je obstajal pravilnik, ki ima podlago v ZNOrg in njegova vsebina ni v nasprotju s tistim, ki bi moral biti sprejet po ZON, se pravilnik po ZON ni pripravil do konca.

Ker MOP ni sprejel pravilnika, kot je določal ZON-E, niso obstajale vse pravne podlage, ki bi podrobno opredelile dodatne pogoje za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave. Ne glede na to je MOP v 17 primerih odločil o odvzemu statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave zaradi neizpolnjevanja vseh pogojev, določenih v ZON-E.

2.5.1.2.b Na podlagi petega odstavka 6. člena ZNOrg ministri, pristojni za področja, na katerih nevladne organizacije delujejo, podrobneje določijo kriterije, s katerimi nevladna organizacija lahko izkaže pomembnejše dosežke svojega delovanja na področju, na katerem deluje in za katero se lahko podeli status v javnem interesu. MOP je na tej podlagi sprejelo Pravilnik o določitvi kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja nevladnih organizacij za podelitev statusa v javnem interesu na področju ohranjanja narave¹³⁷ (v nadaljevanju: pravilnik o kriterijih za ohranjanje narave), ki je stopil v veljavo 3. 8. 2019, na podlagi katerega nevladna organizacija izkazuje pomembnejše dosežke svojega delovanja na področju ohranjanja narave, če izpolnjuje najmanj 3 od 5 kriterijev, ki jih prikazuje Slika 11.

Pojasnilo MOP

Do uveljavitve pravilnika o kriterijih za ohranjanje narave, ki je začel veljati 3. 8. 2019, so bili pogoji iz 137. člena ZON hkrati tudi kriteriji. MOP je za podelitev statusa upoštevalo le 1 pogoj oziroma kriterij. Nevladna organizacija je za izpolnitev pogoja oziroma kriterija morala izpolniti le 1 dejavnost, ki je sodila v katero od 3 kategorij, ker je iz določbe 5. točke drugega odstavka 137. člena ZON razvidno, da mora nevladna organizacija alternativno izpolniti 1 izmed 3 kategorij, lahko pa tudi vse.

MOP do sprejema in uveljavitve pravilnika o kriterijih za ohranjanje narave (do 3. 8. 2019) ni imelo oblikovanih kriterijev, s katerimi bi preverjalo izkazovanje pomembnejših dosežkov nevladne organizacije na področju ohranjanja narave, kot je določeno v petem odstavku 6. člena ZNOrg. Iz pojasnil MOP izhaja, da je do njegove uveljavitve kot kriterij za izkazovanje pomembnejših dosežkov nevladne organizacije na področju ohranjanja narave uporabljalo enega od obveznih dodatnih pogojev, določenih v 5. točki drugega odstavka 137. člena ZON (za pridobitev statusa društva oziroma nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave), kar v ZNOrg ni bilo predvideno.

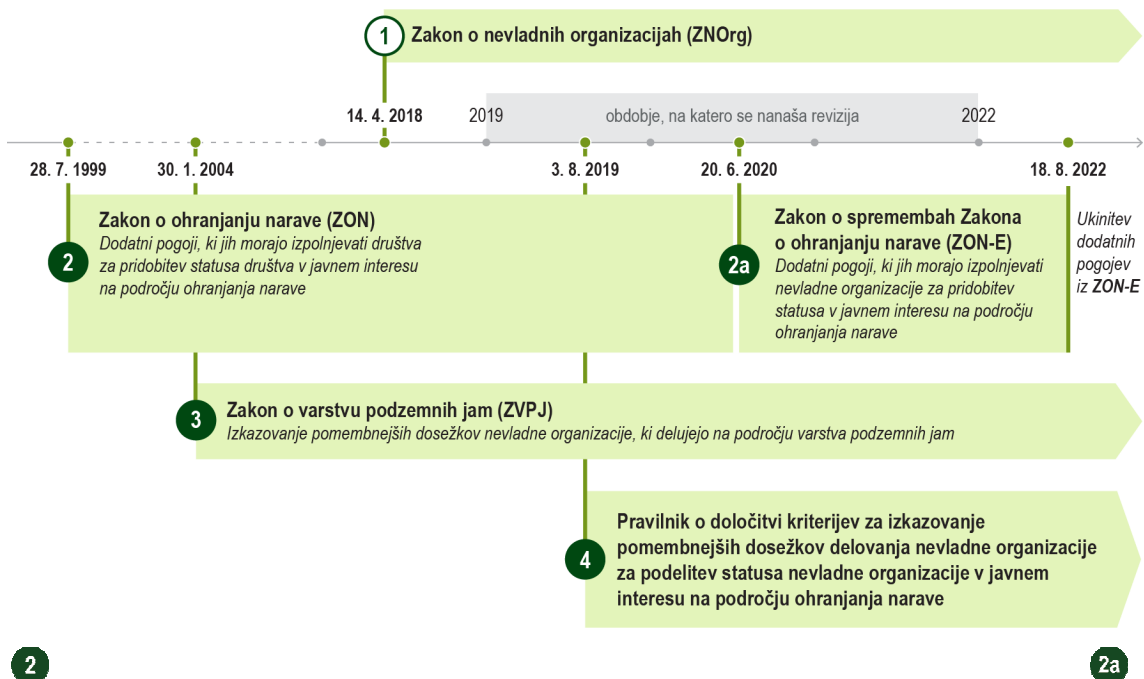
¹³⁷ Uradni list RS, št. 46/19.

Pojasnilo MOP

O izpolnjevanju vsaj ene dejavnosti društva se je MOP prepričalo prek njegove spletne strani, kjer je dostopen bilten društva. V praksi MOP ni zaprosilo nevladnih organizacij za predložitev dokazil, kadar ta morda niso bila priložena, če se je MOP o zadostni količini dokazil lahko prepričalo prek javno dostopnih spletnih strani.

Po naši oceni je preverjanje izvedbe aktivnosti nevladnih organizacij s pregledom informacij na spletnih straneh nevladnih organizacij ustrezno, vendar je preveritve treba dokumentirati. Ker MOP teh preveritev ni dokumentiralo, ni mogoče potrditi, da jih je izvedlo.

Slika 11 Pogoji za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu in kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov na področju ohranjanja narave

2 Pogoji, opredeljeni v 137. členu ZON, ki je bil v veljavi do 20. 6. 2020	2a Pogoji, opredeljeni v 137. členu ZON (po uveljavitvi ZON-E), ki je bil v veljavi od 20. 6. 2020 do konca obdobja, na katero se nanaša revizija
Strokovna in ljubiteljska društva ter druge nevladne organizacije na področju ohranjanja narave opravljajo dejavnost v javnem interesu v delu, v katerem namen ustanovitve in samo delovanje organizacije presega uresničevanje interesov njenih članov ali ustanoviteljev.	NVO na področju ohranjanja narave opravljajo dejavnost v javnem interesu v delu, v katerem namen ustanovitve in samo delovanje organizacije presega uresničevanje interesov njenih članov ali ustanoviteljev.
Nevladna organizacija lahko pridobi status nevladne organizacije v javnem interesu, če izpolnjuje pogoje po zakonu, ki ureja status nevladne organizacije v javnem interesu, in naslednje pogoje:	NVO na področju ohranjanja narave lahko pridobi status NVO v javnem interesu, če izpolnjuje pogoje po zakonu, ki ureja status NVO v javnem interesu, in naslednje pogoje:
1. s svojim delovanjem pomembno prispeva k ohranjanju narave s tem, da dejavno sodeluje pri ohranjanju narave, izvaja promocijo ohranjanja narave ali širi strokovno znanje na področju ohranjanja narave z izobraževanjem in vzgojo.	1. s svojim delovanjem pomembno prispeva k ohranjanju narave s tem, da dejavno sodeluje pri ohranjanju narave, izvaja promocijo ohranjanja narave ali širi strokovno znanje na področju ohranjanja narave z izobraževanjem in vzgojo;

	<p>2. če je NVO organizirana v statusni obliki društva, mora imeti najmanj 50 aktivnih članov, pri čemer se šteje, da je član aktiven, če je tekoče in za zadnji 2 pretekli koledarski leti bil udeležen na zboru članov in je plačal članarino;</p>
	<p>3. če je NVO organizirana v statusni obliki zavoda, mora imeti v tekočem in v zadnjih 2 preteklih koledarskih letih ves čas zaposleni najmanj 2 osebi s polnim delovnim časom, ki imata najmanj 6. raven izobrazbe in 2 leti delovnih izkušenj s področja ohranjanja narave;</p>
	<p>4. če je NVO organizirana v obliki ustanove, mora imeti v tekočem in v zadnjih 2 preteklih koledarskih letih najmanj 10.000 EUR premoženja v vsakem letu.</p>
	<p>NVO, organizirana v obliki društva, pogoje izkaže s predložitvijo dokumentacije, iz katere izhaja udeležba posameznega člana na zboru članov, z evidenco plačanih članarin s priloženimi verodostojnimi knjigovodskimi listinami ali z letnim poročilom, ki vsebuje bilanco stanja in izkaz poslovnega izida s pojasnili k izkazom, v katerih so razkriti prihodki iz članarin;</p> <p>NVO, organizirana v statusni obliki zavoda, pogoje izkaže s predložitvijo potrdila o vključitvi posameznika v obvezno zdravstveno in socialno zavarovanje in s predložitvijo kopije potrdila o izobrazbi za posamezno zaposleno osebo;</p> <p>NVO, organizirana v obliki ustanove, pogoje izkaže s predložitvijo letnih poročil oziroma vseh računovodskih izkazov s pojasnili.</p>
	<p>Status NVO v javnem interesu na področju ohranjanja narave pridobi tudi NVO, oziroma zveza NVO, ki ne izpolnjuje predpisanih pogojev iz 2. do 4. točke drugega odstavka 137. člena ZON, če:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ima z Republiko Slovenijo sklenjeno koncesijsko pogodbo za izvajanje trajnostnega gospodarjenja ali upravljanja z naravnimi viri; • ima z Republiko Slovenijo ali samoupravno lokalno skupnostjo sklenjeno koncesijsko pogodbo o upravljanju zavarovanih območij; • organizira enote, službe in druge operativne sestave za opravljanje nalog zaščite, reševanja in pomoči oziroma javne službe na podlagi odločitve pristojnega organa lokalne skupnosti ali državnega organa. <p>NVO oziroma zveza NVO pogoj izkaže s predložitvijo sklenjene koncesijske pogodbe oziroma sklenjene koncesijske pogodbe njenih članov ali dokazil, da opravlja oziroma njeni člani opravljajo naloge zaščite, reševanja in pomoči, oziroma pogodbe o upravljanju javne službe.</p> <p>Podrobnejše pogoje iz prve alineje drugega odstavka 137. člena ZON predpiše minister s pravilnikom.</p>

3

Za področje varstva podzemnih jam ZVPJ določa, da jamarsko društvo ali druga NVO, ki deluje na področju varstva podzemnih jam, izkazuje pomembnejše dosežke, če:

1. aktivno raziskuje jame in rezultate dokumentira v zapisnikih o odkrivanju in raziskovanju jam ali zbira in obdeluje podatke o jamah iz zapisnikov o odkrivanju in raziskovanju jam ali izvaja dejavnosti ozaveščanja in izobraževanja na področju varstva jam in krasa;
2. ima z ustreznim aktom predpisana pravila jamam prijaznega raziskovanja in obiskovanja;
3. njen ustanovitveni akt zagotavlja tako strukturo organov, da je organ, pristojen za delovanje na področju varstva jam, pri odločanju enakopraven organom, ki obravnavajo druga področja delovanja organizacije;
4. je naravovarstvena vzgoja ustrezno vključena v njene programe usposabljanja za samostojno jamarsko delovanje;
5. tvorno sodeluje z naravovarstvenimi in izobraževalnimi organizacijami.

Za ureditev delovanja jamarskega društva, ki deluje v javnem interesu, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja ohranjanje narave.

4

Kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov NVO na področju ohranjanja narave:

1. izvaja aktivnosti v naravi, ki omejujejo ali preprečujejo ogrožanje narave, vzdržujejo ali izboljšujejo ugodno stanje naravnih vrednot, habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst ter njihovih habitatov ali prispevajo k povečanju znanja o biotski raznovrstnosti;

2. se dejavno in konstruktivno vključuje v procese načrtovanja in izvajanja posegov v naravo, s tem da dejavnost oziroma povzročitelje ogrožanja narave seznanja s posledicami posegov ali ravnanj in možnostmi za posege in ravnanja, ki so za naravo manj ogrožajoči, ali se dejavno in konstruktivno vključuje v procese normativnega urejanja na področjih, ki urejajo ohranjanje narave ali vplivajo na ohranjanje narave;
3. zbira ali analizira podatke o naravi, ki so pomembni za njeno ohranjanje (o neživi naravi, habitatnih tipih, rastlinskih in živalskih vrstah, ekosistemsko vključenih območjih in podobno), o dejavnikih ogrožanja narave ali njihovih vplivih na naravo, zbrane podatke pregledno vodi in omogoča njihovo uporabo za namene preprečevanja ogrožanja narave;
4. izobražuje in ozavešča javnost o naravi in pomenu njene ohranitve z organizacijo seminarjev, okroglih miz, delavnic, predavanj, z izdajanjem elektronskih ali tiskanih publikacij, organiziranjem razstav, pripravo prispevkov za medije in podobno ter širi strokovno znanje;
5. organizira ali spodbuja prostovoljne aktivnosti za ohranjanje narave.

Za pomembnejše dosežke se ne štejejo aktivnosti, ki jih NVO izvajajo v povezavi z rabo naravnih virov, naravnih vrednot ali sestavin biotske raznovrstnosti.

Opomba: NVO – nevladna organizacija.

Vir: ZON, ZON-E, pravilnik o kriterijih za ohranjanje narave, ZVPJ.

2.5.1.2.c Glede vsebinske opredelitve kriterijev v pravilniku o kriterijih za ohranjanje narave ocenjujemo, da se po svoji vsebini nanašajo na izkazovanje delovanja nevladne organizacije oziroma na izkazovanje aktivnosti nevladne organizacije na področju ohranjanja narave in ne na pomembnejše dosežke delovanja nevladne organizacije¹³⁸. Glede opredelitve aktivnosti nevladnih organizacij v pravilniku o kriterijih za ohranjanje narave, ki lahko predstavljajo pomembnejše dosežke v njihovem delovanju, smo ugotovili:

- Aktivnosti nevladne organizacije za izpolnitev 1. kriterija niso jasno opredeljene, saj:
  - ni opredeljeno, katere so tiste vrste ali vsebine aktivnosti nevladne organizacije v naravi, s katerimi nevladna organizacija lahko omejuje ali preprečuje ogrožanje narave in ki predstavljajo pomembnejši dosežek v njenem delovanju;
  - ni opredeljeno, katere vrste ali vsebine aktivnosti nevladne organizacije v naravi so tiste, s katerimi nevladna organizacija vzdržuje ali izboljšuje ugodno stanje naravnih vrednot in ki predstavljajo pomembnejši dosežek v njenem delovanju; ocenjujemo, da tudi ni jasno razvidna vsebinska razlika med to aktivnostjo in aktivnostjo, s katero nevladna organizacija dejavno sodeluje pri ohranjanju narave in ki predstavlja zgolj izpolnitev enega od dodatnih pogojev, ki jih mora nevladna organizacija izpolnjevati na podlagi ZON-E.
- V 3. kriteriju ni opredeljeno, za koga naj bi nevladna organizacija podatke zbiral ali analizirala oziroma katera institucija naj bi jih uporabila, in tudi ni določeno, da naj nevladna organizacija informira ministrstvo o uporabniku, za katerega je zbiral ali analizirala podatke z namenom preprečevanja ogrožanja narave.
- Pravilnik o kriterijih za ohranjanje narave tudi določa, da se za pomembnejše dosežke na področju ohranjanja narave ne štejejo aktivnosti, ki jih nevladne organizacije izvajajo v povezavi z rabo naravnih virov, naravnih vrednot ali sestavin biotske raznovrstnosti. MOP ni opredelilo, katere vrste aktivnosti sodijo mednje oziroma katere se (na primer) ne štejejo za pomembnejše dosežke.

¹³⁸ Več prikazuje Slika 11.

Pojasnilo MOP

Status nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave želijo pridobiti tudi nevladne organizacije, ki izvajajo rabo delov narave, kot sta lov in ribolov (kot koncesionirani dejavnosti), ali posebno rabo naravnih vrednot (komercialna vodenja, ogledovanja ali rekreacijske dejavnosti). Lov, ribolov ali drugačno izkoriščanje narave ni aktivnost ohranjanja narave, raba naravnih virov je za naravo mnogokrat ogrožajoča. Zakoni, ki določajo rabo naravnih virov, kot obvezujoč standard praviloma postavljajo upoštevanje načel trajnosti, vendar gre tudi v primeru rabe naravnih virov po načelih trajnosti le za izpolnjevanje pogoja za rabo, ne pa za aktivnost, ki bi se lahko štela za pomemben dosežek na področju ohranjanja narave.

2.5.1.2.d Izkazovanje pomembnejših dosežkov je za jamarsko društvo ali drugo nevladno organizacijo, ki deluje na področju varstva podzemnih jam, določeno v ZVPJ, kar prikazuje Slika 11.

Po naši oceni zahteve glede vsebine ustanovitvenega akta o delovanju nevladne organizacije ne sodijo med pomembnejše dosežke delovanja nevladne organizacije glede na določilo ZNOrg, ki med pogoji za pridobitev statusa v javnem interesu določa, da nevladna organizacija izkaže pomembnejše dosežke svojega delovanja na določenem področju. Če MOP ocenjuje, da je vsebina določil v aktih o delovanju nevladnih organizacij s področja varstva podzemnih jam pomembna pri odločanju o podelitvi statusa v javnem interesu, bi to moralo uvrstiti med pogoje za pridobitev statusa v javnem interesu na področju ohranjanja narave (oziroma v tem okviru na področju varstva podzemnih jam).

2.5.1.3 Opredeljenost postopkov na Ministrstvu za okolje in prostor

2.5.1.3.a Status nevladne organizacije na področju ohranjanja narave se je podeljeval ali odvzel v Sektorju za ohranjanje narave do 1. 9. 2021, po tem datumu v Sektorju za pravno sistemske in upravne zadeve, ki je del Direktorata za okolje. V preverjanje izpolnjevanja pogojev in preverjanje poročanja so bili v obdobju od leta 2019 do konca leta 2021 poleg uslužbencev iz navedenih sektorjev vključeni tudi uslužbenci Urada za upravne zadeve, Splošne pravne službe in Sektorja za celovito presojo vplivov na okolje. V postopek podelitve in odvzema statusa nevladne organizacije v javnem interesu je bila redno vključena 1 javna uslužbenka, ki je bila do 1. 9. 2021 del Sektorja za pravno sistemske in upravne zadeve na Direktoratu za okolje. Število izdanih odločb nevladnim organizacijam na področju ohranjanja narave po letih prikazuje Tabela 18.

Tabela 18 Število izdanih odločb o statusu na področju ohranjanja narave po letih

Vrsta izdanih odločb/število	2019	2020	2021
Izdane pozitivne odločbe	44	2	0
Izdane negativne odločbe	7	3	2
Izdane odločbe o odvzemu statusa	0	1	17
Skupaj izdane odločbe	51	6	19

Vir: podatki MOP.

Ocenjujemo, da bi bilo smiselno, da bi MOP pripravilo postopkovnik, v katerem bi bile opredeljene aktivnosti, ki jih je treba izvesti in se nanašajo na podeljevanje ali odvzem statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave in na aktivnosti za preverjanje izpolnjevanja pogojev za ohranitev tega statusa. S tem bi zagotovilo podlago za neprekinjeno delo

(v primeru nadomeščanja uslužbenca, če dotedanji zaposleni prekine ali preneha opravljati delo na tem področju) oziroma zmanjšalo tveganje za zastoj dela ter podlago za poenoteno in celovito izvajanje postopkov.

2.5.2 Izvedba postopka podelitve statusa

Po podatkih iz ENO je imelo konec leta 2021 na področju ohranjanja narave status nevladne organizacije v javnem interesu 30 nevladnih organizacij. Pred uvedbo ZNOrg je imelo ta status 29 nevladnih organizacij, v vmesnem obdobju se je njihovo število spreminjalo.

2.5.2.a MOP je na spletni strani¹³⁹ objavilo pogoje iz četrtega odstavka 6. člena ZNOrg in dodatne pogoje iz 137. člena ZON, ki jih mora izpolnjevati društvo oziroma nevladna organizacija za pridobitev statusa v javnem interesu na področju ohranjanja narave. V objavi je naveden tudi seznam dokumentov¹⁴⁰, ki jih mora predložiti nevladna organizacija za pridobitev statusa v javnem interesu na področju ohranjanja narave, obrazec vloge, ki ga izpolni nevladna organizacija in posreduje na MOP, kriteriji iz pravilnika o kriterijih za ohranjanje narave in način izkazovanja vsakega od dodatnih pogojev, določenih v ZON. S spletne strani tudi izhaja, naj se nevladna organizacija že v vlogi opredeli, katere od kriterijev iz pravilnika o kriterijih za ohranjanje narave izpolnjuje in s katerimi aktivnostmi, ter naj kriterije oziroma aktivnosti v vlogi ustrezno označi. MOP je v objavi navedlo, naj nevladne organizacije vlogo pošljejo po pošti na naslov MOP ali jo skupaj s prilogami natisnejo, podpišejo, žigosajo, skenirajo in pošljejo po elektronski pošti.

Iz objave ni razvidno, kakšne so posebnosti za nevladne organizacije, ki delujejo na področju varstva podzemnih jam oziroma katere aktivnosti mora kot pomembnejše dosežke izkazati nevladna organizacija na podlagi 44. člena ZVPJ.

Ukrep MNVP

MNVP je na spletni strani¹⁴¹ dopolnilo objavo s podatki o tem, katere aktivnosti morajo izkazati nevladne organizacije, ki delujejo na področju varstva podzemnih jam, kot pomembnejše dosežke, in izločilo dodatne pogoje, določene z ZON, ker so bili 18. 8. 2022 razveljavljeni.

MOP v pravilniku ali na drug način ni opredelilo seznama dokumentov, ki naj jih predloži nevladna organizacija kot dokazila za izpolnjevanje kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov

¹³⁹ [URL://<https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-nevladne-organizacije-v-javnem-interesu-na-podrocju-ohranjanja-narave/>], 20. 10. 2022.

¹⁴⁰ Obrazec vloge, poročilo o delu (iz katerega so razvidni programi, projekti ali druge aktivnosti, z navedbo pomembnejših dosežkov, ki jih je organizacija izvajala v javnem interesu na področju ohranjanja narave v zadnjih 2 letih za vsako leto posebej, dokazila o aktivnostih in pomembnejših dosežkih, poročilo o porabi sredstev za izvajanje aktivnosti v javnem interesu za zadnji 2 leti za vsako leto posebej, sprejet program bodočega delovanja za najmanj 2 leti delovanja na področju ohranjanja narave, ki vsebuje redno izvajanje dejavnosti v javnem interesu, statut nevladne organizacije, v katerem mora biti opredeljena dejavnost, ki je v javnem interesu).

¹⁴¹ [URL:// <https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-nevladne-organizacije-v-javnem-interesu-na-podrocju-ohranjanja-narave/>], 3. 5. 2023.

nevladne organizacije na področju ohranjanja narave. Tudi s spletne strani MOP ni jasno razvidno, katera dokazila mora nevladna organizacija predložiti za izkazovanje pomembnejših dosežkov.

Pojasnilo MOP

Način predložitve dokazil za prikaz izpolnjevanja pomembnejših dosežkov v pravilniku o kriterijih za ohranjanje narave ni določen. Nevladna organizacija po lastni presoji predloži dokazila v kakršnikoli obliki, uradna oseba, ki vodi postopek, pa dokaze presoja po lastni presoji v skladu z načelom proste presoje dokazov iz 10. člena ZUP. MOP v pravilniku o kriterijih za ohranjanje narave namenoma ni omejevalo in sprejemalo nabora dokazil. Lahko bi namreč prišlo do tega, da pravilnik ne bi zajel kakšnega dokazila, ki bi ga želela predložiti nevladna organizacija in ki bi dejansko izkazoval izpolnjevanje pomembnejšega dosežka.

Ocenjujemo, da bi opredelitev seznama dokazil v pravilniku ali njihova objava na spletni strani MOP omogočila popolnejšo seznanitev nevladnih organizacij s podatki oziroma dokumenti, ki naj jih predložijo k vlogi za pridobitev statusa v javnem interesu na področju ohranjanja narave. Pri tem ni potrebno, da je seznam dokazil izključujoč, torej bi lahko nevladna organizacija svoje dosežke dokazovala tudi z morebitnimi drugimi dokazili.

2.5.2.b ZNOrg določa, da ministrstvo, pristojno za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu, v postopku podelitve tega statusa iz uradnih evidenc pridobi določene podatke¹⁴². Ugotovili smo, da je v primeru 2 podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave MOP pridobilo iz uradnih evidenc zgolj kopije veljavnega ustanovitvenega akta nevladnih organizacij od pristojnih upravnih enot, o pridobivanju morebitnih drugih podatkov iz uradnih evidenc pa ni dokazil. V drugih obravnavanih primerih ni dokazil, da bi MOP preverjalo vsebino izjav, ki jih nevladna organizacija priloži k vlogi za pridobitev statusa v javnem interesu, s preveritvami na podlagi pridobljenih podatkov iz uradnih evidenc.

Pojasnilo MOP

MOP v primeru dvoma preverja podatke, ki jih nevladna organizacija navede na obrazcu Vloga za pridobitev statusa, z vpogledom v podatke, ki jih vodi Ajpes v Poslovnem registru Slovenije (datum registracije, letna poročila, dodatni podatki k izkazu poslovnega izida in pojasnila k izkazu in poslovno poročilo ter podatki v zvezi s postopki zaradi insolventnosti). MOP teh preveritev ne dokumentira, skladnost izpolnjevanja pogojev iz ZNOrg je razvidna iz obrazložitve v izdani odločbi.

Ocenjujemo, da zgolj podpisana izjava nevladne organizacije ni zadostna podlaga za potrditev izpolnjevanja pogojev, opredeljenih v ZNOrg, za pridobitev statusa v javnem interesu. MOP ni pridobivalo dokazil in ni dokumentiralo morebitne pridobitve podatkov iz uradnih evidenc v zvezi z izpolnitvijo pogojev nevladnih organizacij, njihova izpolnitev je bila v obravnavanih primerih razvidna zgolj iz pisnih izjav nevladnih organizacij (razen v 2 primerih, ko je MOP pridobilo kopije ustanovitvenih aktov nevladnih organizacij), ki so jih priložile k vlogi za pridobitev statusa v javnem

---

¹⁴² Več v točki 1.3.2.

interesu. MOP tudi ni pripravilo internega oziroma kontrolnega obrazca, s katerim bi dokumentiralo izvedene aktivnosti v teh postopkih preverjanja.

Pojasnilo MOP

Oseba, ki je pooblaščenca za vodenje postopkov, ob pregledu dokumentacije fizično označuje izpolnjevanje kriterijev iz pravilnika o kriterijih za ohranjanje narave, vendar taka kontrola ni zavedena ne v SPIS ne v sistem Krpan. Izpolnjevanje kriterijev je pojasnjeno v obrazložitvi odločbe o podelitvi statusa.

Ugotavljamo, da je MOP v obravnavanih primerih v obrazložitvah odločb o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave navedlo izpolnjevanje zakonskih pogojev in kriterijev. Ne glede na to ocenjujemo, da bi uvedba kontrolnih listov predstavljala uporabno orodje za dokumentiranje izvedbe postopkov na MOP zlasti v primeru, če bi se za izvajanje teh postopkov zamenjal uslužbenec.

2.5.2.c Ugotovili smo, da MOP v vseh obravnavanih primerih ni izkazalo, da je pridobilo vse potrebne dokumente ali dokazila od nevladnih organizacij. V 1 obravnavanem primeru iz dokumentacije nevladne organizacije k vlogi za pridobitev statusa MOP ni izkazalo, da je pridobilo dokazila o tem, katere pomembnejše dosežke je nevladna organizacija izvajala, ti so le opisno predstavljeni v odločbi o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave. V 2 obravnavanih primerih ni razvidno, da bi nevladna organizacija k vlogi za pridobitev statusa v javnem interesu na področju ohranjanja narave priložila poročilo o porabi sredstev, iz katerega bi bilo razvidno, da je zadnji 2 leti pred vložitvijo vloge sredstva pretežno uporabljala za opravljanje dejavnosti, kot določa ZNOrg. V 1 obravnavanem primeru je nevladna organizacija predložila pojasnila k računovodskim izkazom (objavljena na Ajpes), v 1 primeru pa je nevladna organizacija MOP predložila poročilo o porabi sredstev zgolj za 1 preteklo leto. V 2 obravnavanih primerih MOP ni izkazalo, da je pridobilo dokazila o izvajanju pomembnejših dosežkov nevladnih organizacij oziroma dokazila o izpolnjevanju vsaj 3 kriterijev iz pravilnika o kriterijih za ohranjanje narave.

Pojasnilo MOP

Navedene nevladne organizacije imajo zgledno urejene spletne strani oziroma Facebook strani, kjer dokumentirajo svoje aktivnosti. MOP se je o izpolnjevanju kriterijev prepričalo na spletnih straneh oziroma na Facebook strani. V primeru manjkajočih dokumentov MOP pridobi letna finančna poročila, dodatne podatke k izkazu poslovnega izida in pojasnila k izkazu in poslovno na spletni strani Ajpes.

Ker iz dokumentacije v vseh obravnavanih primerih nevladnih organizacij ni razvidno, na kakšen način je MOP preverjalo, ali nevladne organizacije izpolnjujejo vsaj 3 kriterije iz pravilnika o kriterijih za ohranjanje narave, in ni razvidno, da je MOP preveritve izvedlo, preden je odločilo o podelitvi statusa v javnem interesu, ocenjujemo, da bi bilo smiselno, da MOP vse izvedene preveritve dokumentira (na primer z izpolnjevanjem kontrolnega lista).

Glede preveritev izpolnjevanja pogojev, ki so bili določeni v ZON-E, ocenjujemo, da je MOP zagotovilo ustrezno dokumentiranje, saj je o izvedenih pregledih dokumentacije, ki jo je prejelo od nevladnih organizacij, izdalo sklepe, ki so vsebovali ugotovitve o izpolnjevanju pogojev in odločitve MOP o ustavitvi postopka.

2.5.2.d Glede časovnega vidika izvajanja postopkov smo pri obravnavanih primerih ugotovili, da je MOP odločbe o podelitvi statusa na področju ohranjanja narave izdajalo v predvidenem roku 60 dni od prejema vloge. Tudi v primerih izdaje odločbe o odvzemu statusa je v vseh obravnavanih primerih odločbo izdalo v predvidenem roku, razen v 1 primeru, ko je odločbo na podlagi prehodnih določil ZNOrg izdalo po več kot 100 dneh od izteka 30-dnevnega roka od poziva nevladne organizacije k predložitvi dokumentov.

2.5.2.e Ugotovili smo, da ima MOP pregled nad nevladnimi organizacijami, ki imajo status v javnem interesu na področju ohranjanja narave, ker vodi evidenco o podeljenih in o odvzetih statusih v javnem interesu. Glede vnosa podatkov o podelitvi ali odvzemu statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave v ENO smo ugotovili, da MOP ni ažurno vnašalo podatkov v ENO v vseh obravnavanih primerih. V 2 primerih, ko je MOP odločilo o podelitvi statusa na podlagi prehodnih določb ZNOrg, je vpis v ENO izvedlo po več kot 230 dneh od dneva podelitve statusa v javnem interesu in v 1 primeru, ko je odločilo o odvzemu statusa, je vpis izvedlo po več kot 100 dneh od datuma pravnomočnosti odločbe.

Pojasnilo MOP

Šteje se, da je ENO del informacijskega sistema okolja po 105. členu ZVO-1. V ENO vnaša podatke 1 javna uslužbenka. Vsi tisti, ki vodijo postopke podelitve in odvzema statusa nevladne organizacije v javnem interesu, pa tej javni uslužbenki takoj po podpisu odločbe dostavijo originalni izvod odločbe in pripišejo datum, ko bo odločba postala pravnomočna, če ni zoper odločbo vloženo pravno sredstvo.

V obravnavanih primerih novih podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave je MOP vpisovalo podatke o podelitvi ali odvzemu statusa v javnem interesu v ENO bolj ažurno, razen v 2 primerih, ko je vpis odvzema statusa v ENO izvedlo z daljšim časovnim zamikom od datuma pravnomočnosti odločbe (v prvem primeru je vpisalo odvzem statusa po 56 dneh in v drugem primeru po 124 dneh).

2.5.2.1 Sodelovanje med ministrstvi

2.5.2.1.a MOP je v obdobju od leta 2019 do konca leta 2021 na podlagi sodelovanja z drugimi ministrstvi izdalo 8 predhodnih soglasij za področje ohranjanja narave, ki jih je posredovalo pristojnim ministrstvom in nevladnim organizacijam. MOP je v vseh obravnavanih primerih, kadar se je vloga nevladne organizacije deloma ali v celoti nanašala na področje iz pristojnosti drugega ministrstva, posredovalo dokumentacijo drugemu ministrstvu v elektronski obliki, razen v 1 primeru, pri katerem je sodelovalo z Ministrstvom za obrambo.

V 1 primeru je MOP pridobilo dokumentacijo neposredno od nevladne organizacije in ne od pristojnega ministrstva. Kljub temu da je nevladna organizacija že imela dodeljen status na področju iz pristojnosti drugega ministrstva, MOP ni predalo dokumentacije pristojnemu ministrstvu, da bi na podlagi poziva tega ministrstva izdalo predhodno soglasje. MOP je izdalo predhodno soglasje in ga posredovalo nevladni organizaciji in pristojnemu ministrstvu (skupaj s spremnim dopisom in prilogami, prejetimi od nevladne organizacije), ne da bi ga pristojno ministrstvo za izdajo (ne)soglasja predhodno zaprosilo. Ocenjujemo, da je MOP s tem, ko je predhodno soglasje izdalo na podlagi dokumentacije, prejete od nevladne organizacije, in brez poziva pristojnega ministrstva, časovno skrajšalo postopek.

Pojasnilo MOP

V praksi se zgodi, da nevladna organizacija, ki ima status že dodeljen na drugem področju, pošlje vso dokumentacijo na MOP in ne na pristojno ministrstvo. Ne glede na to MOP vlogo obravnava ter izda soglasje ali pa soglasje zavrne, ker ocenjuje, da je postopek birokratski in časovno zamuden. Če MOP izda soglasje, ga vroči stranki in pristojnemu ministrstvu, če pa izda odločbo o zavrnitvi soglasja, jo posreduje zgolj nevladni organizaciji.

Ob tem iz pojasnil MOP izhaja, da v primeru negativne odločitve MOP dokumentacije, prejete od nevladne organizacije, in svoje odločitve ne posreduje pristojnemu ministrstvu, ampak zgolj nevladni organizaciji. Ocenjujemo, da na takšen način MOP ne zagotavlja podlage pristojnemu ministrstvu za izdajo odločbe glede nepodelitve statusa. MOP bi morale zagotoviti ažurno posredovanje izdanih predhodnih soglasij na pristojna ministrstva tudi v primerih, ko je njegova odločitev negativna.

Ugotovili smo tudi, da sodelovanje MOP z drugimi ministrstvi ni vedno potekalo na način, predviden v ZNOrg, kar je predstavljeno z naslednjimi primeri.

Primer 1

MOP je zaradi neizpolnitve vseh kriterijev iz pravilnika o kriterijih za ohranjanje narave izdalo negativno predhodno soglasje in ga vročilo pristojnemu ministrstvu, ki pa se z MOP ni strinjalo glede roka za poročanje nevladne organizacije in ni izdalo odločbe o odvzemu statusa na področju ohranjanja narave, za katero je prejelo negativno soglasje od MOP. 2 meseca kasneje je MOP zaradi nastale dileme pridobilo mnenje MJU in na tej podlagi še pisno opozorilo pristojno ministrstvo na izdajo odločbe. Ne glede na to pristojno ministrstvo odločbe ni izdalo. MOP je 4 mesece kasneje (zaradi uveljavitve ZON-E) zaradi neizpolnjevanja pogojev, določenih v ZON-E, izdalo odločbo o odvzemu statusa na področju ohranjanja narave. Ugotovili smo, da sta bila zaradi neodzivnosti pristojnega ministrstva šele v maju 2021 izvedena odvzem statusa te nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave in izbris iz ENO, kar je bilo skoraj leto dni po izdaji nesoglasja MOP na podlagi ZNOrg.

Primer 2

MOP je na podlagi prejete dokumentacije od nevladne organizacije v maju 2019 izdalo predhodno soglasje za status v javnem interesu na področju ohranjanja narave na podlagi prehodnih določb ZNOrg in ga posredovalo pristojnemu ministrstvu, ki ni izdalo odločbe nevladni organizaciji o podelitvi statusa na področju ohranjanja narave kljub prejetemu predhodnemu soglasju od MOP. Pristojno ministrstvo ni izdalo odločbe o podelitvi statusa nevladni organizaciji na področju ohranjanja narave in status v javnem interesu na področju ohranjanja narave za to nevladno organizacijo v ENO do konca leta 2021 ni bil vpisan.

Pojasnilo MOP

V primeru pridobivanja poročil in programov od nevladnih organizacij, ki imajo status na več področjih, MOP ne zaproša pristojnega ministrstva za predložitev poročil in samo pozove nevladno organizacijo k predložitvi poročil in programov.

MOP je kljub neizdani odločbi po izteku 2 let pozvalo nevladno organizacijo k predložitvi poročila in na podlagi preveritve izdalo sklep o ustavitvi postopka na podlagi ZUP.

Primer 3

Pristojno ministrstvo je izdalo odločbo o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave šele 15 mesecev po izdaji predhodnega soglasja MOP.

2.5.3 Poročanje nevladnih organizacij in nadzor ministrstva

2.5.3.a MOP je na spletni strani¹⁴³ objavilo, da mora nevladna organizacija, ki ima status v javnem interesu, pristojnemu ministrstvu vsako drugo leto od podelitve tega statusa do 31. 3. predložiti poročila in programe, kot določa ZNOrg. MOP je v objavi navedlo dokumente, ki jih morajo predložiti nevladne organizacije ob poročanju¹⁴⁴, obveznost sporočanja sprememb, ki lahko vplivajo na izpolnjevanje pogojev za podelitev statusa v javnem interesu, in informacijo, v katerih primerih bo organizacijam, ki svoje obveznosti ne bodo izpolnile, status odvzet.

Iz objave izhaja, naj bodo iz poročila o delu nevladne organizacije razvidni podatki, ki se nanašajo na področje raziskovalne dejavnosti in ne na področje ohranjanja narave, čeprav gre za obveznosti poročanja nevladnih organizacij, ki delujejo v javnem interesu na področju ohranjanja narave. Iz objave tudi ni razvidno, da morajo nevladne organizacije k poročilu priložiti dokazila o aktivnostih in pomembnejših dosežkih, kot določa prva alineja drugega odstavka 8. člena ZNOrg, in ni navedeno, v kakšni obliki oziroma na kakšen način (po pošti ali elektronsko) lahko nevladne organizacije posredujejo poročilo in druge dokumente vsaki 2 leti na MOP. Ocenjujemo, da bi se morala s temi podatki javna objava glede poročanja nevladnih organizacij o delovanju v javnem interesu na področju ohranjanja narave dopolniti oziroma popraviti.

Ukrep MNVP

MNVP je na spletni strani¹⁴⁵ spremenilo in dopolnilo vsebino javne objave glede poročanja nevladnih organizacij o delovanju v javnem interesu na področju ohranjanja narave s podatki o poročanju, ki se nanašajo na področje ohranjanja narave, z navedbo glede obveznosti predložitve dokazil o aktivnostih in pomembnejših dosežkih in z navedbo o možnih načinih posredovanja dokumentov na MNVP.

2.5.3.b MOP je po izteku 2 let od podelitve statusa v vseh obravnavanih primerih posredovalo nevladnim organizacijam poziv k predložitvi poročil o delu, finančnih poročil ter programov dela in določilo 30-dnevni rok za njihovo predložitvev. MOP je v pozivih navedlo, naj se nevladna organizacija v poročilu o delu za pretekli 2 leti opredeli do izpolnjevanja kriterijev iz pravilnika o kriterijih za

¹⁴³ [URL://<https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-nevladne-organizacije-v-javnem-interesu-na-podrocju-ohranjanja-narave/>], 20. 10. 2022.

¹⁴⁴ Poročilo o delu, iz katerega so razvidni programi, projekti ali druge aktivnosti, z navedbo pomembnejših dosežkov, ki jih je organizacija izvajala v javnem interesu na področju raziskovalne dejavnosti v preteklih 2 koledarskih letih za vsako leto posebej, poročilo o porabi sredstev za izvajanje aktivnosti za pretekli 2 koledarski leti za vsako leto posebej in sprejet program bodočega delovanja za najmanj 2 koledarski leti (za tekoče in naslednje koledarsko leto)

¹⁴⁵ [URL:// <https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-nevladne-organizacije-v-javnem-interesu-na-podrocju-ohranjanja-narave/>], 13. 4. 2023.

ohranjanje narave. Ugotovili smo, da je MOP pravočasno posredovalo pozive nevladnim organizacijam, vendar v pozivih ni navedlo, naj predložijo tudi dokazila o izvajanju pomembnejših dosežkov, ampak je nevladne organizacije zgolj pozvalo naj se opredelijo glede izpolnjevanja kriterijev iz pravilnika o kriterijih za ohranjanje narave. Ocenjujemo, da glede na določila ZNOrg¹⁴⁶ zgolj navedba nevladne organizacije ne zadošča in da bi morale MOP nevladne organizacije pozvati, naj predložijo tudi dokazila o izvajanju pomembnejših dosežkov.

2.5.3.c V vseh obravnavanih primerih je MOP obveznost poročanja nevladne organizacije vsako drugo leto do 31. 3. za pretekli 2 koledarski leti in obveznost sporočanja morebitnih sprememb ustanovitvenega akta vključilo v odločbe o podelitvi statusa in jih objavilo tudi na svoji spletni strani. Ocenjujemo, da je MOP na ustrezen način seznanilo nevladne organizacije z njihovimi obveznostmi.

Ugotovili smo, da MOP na spletni strani ni navedlo, da lahko po uradni dolžnosti samo preveri izpolnjevanje pogojev, če sumi, da jih nevladna organizacija ne izpolnjuje, oziroma nevladnih organizacij pri obravnavanih primerih ni na kakšen drugačen način seznanilo s to možnostjo. Po naši oceni bi bilo z vidika zagotavljanja popolne obveščeniosti nevladnih organizacij koristno, da bi to storilo tudi za področje ohranjanja narave, čeprav ima za izvedbo preverjanja podlago v ZNOrg.

Po zaključenem postopku preverjanja poročanja oziroma izpolnjevanja pogojev je MOP v posameznih primerih dokumentiralo preveritve na način, da je pripravilo uradne zaznamke, ki so vsebovali naveden seznam dokumentov¹⁴⁷, ki so jih predložile nevladne organizacije, ter ugotovitve MOP, da nevladna organizacija še naprej izpolnjuje kriterije po pravilniku o kriterijih za ohranjanje narave oziroma izkazuje pomembnejše dosežke svojega delovanja na področju ohranjanja narave. Uradni zaznamek je MOP pripravilo v vseh obravnavanih primerih, razen v 1 primeru.

Pojasnilo MOP

MOP je uradni zaznamek posredovalo le tistim nevladnim organizacijam, ki so želele povratno informacijo, vsem ostalim pa ne.

V povezavi z izvajanjem preverjanja izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu na področju ohranjanja narave na MOP smo ugotovili:

- S pripravo uradnih zaznamkov je MOP ravnalo ustrezno, ker je dokumentiralo preverjanje izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij v delu, ki se nanaša na poročila o delu, programe dela in izpolnjevanje kriterijev iz pravilnika o kriterijih za ohranjanje narave. Iz uradnih zaznamkov pa ni razvidno, katere 3 kriterije iz pravilnika o kriterijih za ohranjanje narave je nevladna organizacija izpolnjevala in s katerimi dokazili je to izkazovala. MOP v uradnih zaznamkih ali na drug način ni izkazalo, da je v obravnavanih primerih nevladnih organizacij preverjalo izpolnjevanje vseh predpisanih pogojev¹⁴⁸.

---

¹⁴⁶ Več v točki 1.3.3.

¹⁴⁷ Poročilo o delu za 2 leti, finančna poročila za 2 leti, programi dela za prihodnji 2 leti.

¹⁴⁸ Več v točki 1.3.3.

- MOP je uradne zaznamke pripravilo tudi za 3 obravnavane primere nevladnih organizacij, za katere ni izkazalo, da je pridobilo dokazila o izpolnjevanju kriterijev za pomembnejše dosežke. V nekaj obravnavanih primerih so bili pomembnejši dosežki nevladnih organizacij razvidni zgolj iz navedb v poročilih o delu nevladnih organizacij za pretekla leta. MOP je pojasnilo¹⁴⁹, da je preveritve izvajalo z vpogledom na spletne strani nevladnih organizacij, vendar teh preveritev ni izkazalo (v uradnih zaznamkih ali na drug način).
- MOP ni pripravilo kontrolnega lista, s katerim bi dokumentiralo vse izvedene aktivnosti v postopkih preverjanja izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij. Ocenjujemo, da bi bila priprava kontrolnega lista na MOP smiselna tudi v postopkih preveritev izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij in ne le v postopkih podeljevanja statusa v javnem interesu¹⁵⁰, saj bi MOP s tem zagotovilo večjo preglednost in enotnost izvajanja postopkov preverjanja.
- MOP ni na enoten način in v enakih časovnih rokih (v 1 primeru v 70 dneh, v 1 primeru pa v 10 dneh) izvajalo preveritev. V 1 obravnavanem primeru je pozvalo nevladno organizacijo k dopolnitvi poročanja, v nekaj drugih obravnavanih primerih, pri katerih je odločilo, da nevladne organizacije ne izpolnjujejo več pogojev za ohranitev statusa v javnem interesu zaradi nepopolnega poročanja, pa MOP ni izkazalo, da je pozivalo nevladne organizacije k dopolnitvam poročanja.
- Ker MOP ni vodilo posebne evidence za spremljanje pravočasnosti in popolnosti poročanja nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu na področju ohranjanja narave, ocenjujemo, da bi bila vzpostavitev takšne evidence smiselna, saj bi MOP omogočila bolj sistematično in preglednejše izvajanje spremljanja izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij.

2.5.4 Ukrepanje za učinkovitejšo izvedbo postopka

2.5.4.a Med izvajanjem revizije je MOP izpostavilo težave, povezane z izdajo odločb o podelitvi statusa v primerih, ko je bilo potrebno sodelovanje z drugimi ministrstvi, oziroma v primerih izdaje zbirnih odločb, v zvezi s katerimi je ob nastanku težave v posameznem primeru pridobilo mnenje MJU. MOP je v marcu 2019 posredovalo tudi pisno predhodno vprašanje na MJU v zvezi z določitvijo pristojnega organa za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu v primeru nevladne organizacije, ki ima status v javnem interesu na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, za katero je pristojno drugo ministrstvo. Ocenjujemo, da je MOP ravnalo ustrezno, ker je v posameznih obravnavanih primerih, ko je sodelovalo z drugimi ministrstvi, pridobilo informacijo oziroma mnenje od MJU ob nastanku težave oziroma dileme.

Pojasnilo MOP

Po mnenju MOP je postopek v primeru izdaje odločb po 7. členu ZNOrg oziroma sodelovanje z drugimi ministrstvi pri podeljevanju statusa v javnem interesu birokratsko in časovno zamudno. MOP je pri sodelovanju z drugimi ministrstvi ugotovilo, da je to neustrezno z vidika postopka oziroma izvedbe s

¹⁴⁹ Več v točki 2.5.2.c.

¹⁵⁰ Več v točkah 2.5.2.b in 2.5.2.c.

strani določenih ministrstev. MOP je glede težav v zvezi z zbirnimi odločbami v preteklosti seznanilo MJU na sestanku, ki je potekal na daljavo s predstavniki relevantnih ministrstev.

Iz obravnavanih primerov nevladnih organizacij s področja ohranjanja narave, pri katerih je bilo za odločanje o statusu v javnem interesu potrebno sodelovanje MOP z drugimi ministrstvi¹⁵¹, izhaja neustrezen način ravnanja pristojnih ministrstev zaradi neodzivnosti ali pozne odzivnosti po prejemu predhodne odločitve oziroma soglasja MOP, kar ne zagotavlja preglednosti in pravočasnosti postopkov. MOP je v postopkih, pri katerih sodeluje z drugimi ministrstvi, ugotovilo težave pri izvajanju določil ZNOrg na področju ohranjanja narave in je ukrepalo tako, da je o tem seznanilo MJU. Ne glede na to, da MOP drugih težav pri izvajanju postopkov na podlagi ZNOrg do sedaj ni zaznalo, ocenjujemo, da bi bilo smiselno preveriti obstoj morebitnih drugih težav, povezanih z izvajanjem določb ZNOrg na področju ohranjanja narave, s katerimi naj MOP prav tako seznanijo MJU in predlaga rešitve, da bi jih MJU upoštevalo pri oblikovanju morebitnih popravkov obstoječega sistema.

2.6 Področje razvoja nevladnih organizacij

2.6.1 Podlage za podeljevanje statusa v javnem interesu

2.6.1.1 Opredeljenost javnega interesa

2.6.1.1.a Javni interes na področju razvoja nevladnih organizacij ni enoznačno opredeljen v smislu enotne definicije. Da je razvoj nevladnih organizacij cilj Republike Slovenije, izhaja že iz ZNOrg, ki v ta namen določa podporno okolje in ukrepe za učinkovitejši razvoj nevladnih organizacij. ZNOrg tudi določa, da se razvoj nevladnih organizacij v Republiki Sloveniji načrtuje v 5-letni strategiji, ki jo sprejme vlada. Strategija med drugim vsebuje temeljne politike razvoja nevladnih organizacij, strateške razvojne cilje nevladnih organizacij in glavna področja razvoja nevladnih organizacij.

V obdobju, na katero se nanaša revizija, je veljala Strategija razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023¹⁵², ki določa 3 strateške usmeritve:

1. dobro razvite, učinkovite in inovativne nevladne organizacije, ki so sposobne ustrezno identificirati in obravnavati potrebe svojega okolja ter se nanje učinkovito in uspešno odzivajo;
2. povezane, stabilne, manj razdrobljene in trajnostno naravnane nevladne organizacije in
3. kakovostno organizirano in trajnostno naravnano prostovoljstvo, ki je široko prepoznano kot vrednota in pomembno prispeva k družbeni blaginji.

Strategija razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023 vključuje program ukrepov, ki jih morajo izvesti državni organi, predvideno pa je, da na njeni podlagi nevladne organizacije tudi

---

¹⁵¹ Več v točki 2.5.2.1.

¹⁵² Odlok o strategiji razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023 (Uradni list RS, št. 37/18).

same izvedejo ukrepe za povezovanje in sodelovanje ter okrepijo zanesljivost, učinkovitost, kakovost in preglednost svojega delovanja.

MJU je po naši oceni imelo na razpolago podlage, iz katerih izhaja javni interes na področju razvoja nevladnih organizacij in ki jih je lahko uporabilo pri presoji o tem, ali nevladna organizacija, ki je podala vlogo za pridobitev statusa v javnem interesu, s svojo dejavnostjo uresničuje javni interes oziroma opravlja splošno koristno dejavnost na področju razvoja nevladnih organizacij.

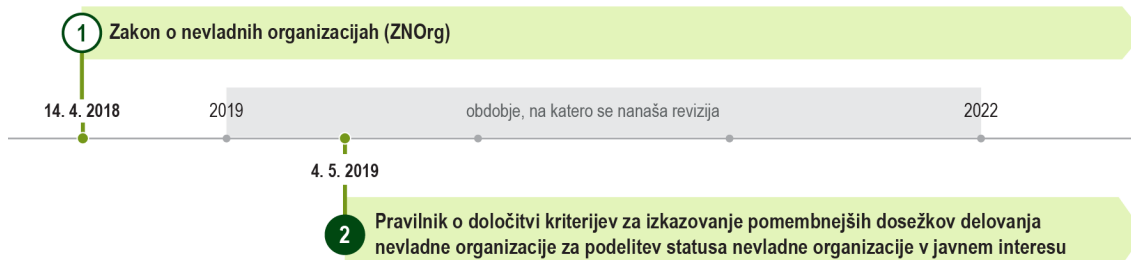
2.6.1.2 Pogoji in kriteriji za podelitev statusa

2.6.1.2.a MJU pri odločanju o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu upošteva določbe ZNOrg, ki opredeljujejo nevladno organizacijo in pogoje za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu. V letu 2019 je MJU sprejelo Pravilnik o določitvi kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja nevladne organizacije za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu¹⁵³ (v nadaljevanju: pravilnik o kriterijih za pomembnejše dosežke). V njem so določeni kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja nevladne organizacije za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na več področjih, med drugim na področju razvoja nevladnih organizacij. Pravilnik o kriterijih za pomembnejše dosežke določa, da nevladna organizacija izkaže pomembnejše dosežke svojega delovanja, če izpolnjuje najmanj 3 kriterije od skupaj 6 kriterijev. Kriterije prikazuje Slika 12.

---

¹⁵³ Uradni list RS, št. 25/19.

Slika 12 Pogoji za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu in kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov na področju razvoja nevladnih organizacij

2

Kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja nevladnih organizacij:

1. širjenje strokovnega znanja in promocija področja, na katerem deluje, predvsem z izdajo ali objavo strokovnih člankov, strokovnih publikacij ali z organiziranjem izobraževanj, posvetov, kongresov, seminarjev ali drugih oblik strokovnih srečanj na nacionalni ali mednarodni ravni;
2. prejem priznanja ali nagrade na lokalni, državni ali mednarodni ravni za delo na področju, na katerem deluje;
3. aktivno sodelovanje z drugimi strokovnimi organizacijami, ki izvajajo sorodne aktivnosti, z namenom izmenjave izkušenj in dobrih praks ter razvoja strokovnega dela na področju, na katerem deluje;
4. proaktivno sodelovanje s pristojnimi organi z namenom reševanja vprašanj na področju, na katerem deluje;
5. sodelovanje pri sistemskem razvoju prostovoljstva, usposabljanje mentorjev in koordinatorjev prostovoljcev in promocija prostovoljskega dela;
6. izvajanje drugih aktivnosti, ki pomembno prispevajo k razvoju področja, na katerem deluje.

Nevladna organizacija mora izpolnjevati 3 kriterije, tako da dosega izstopajoč rezultat, neposredno učinkuje na razvoj področja, na katerem deluje, in so njene dejavnosti po kakovosti primerljive z dejavnostmi državnega organa, organa samoupravne lokalne skupnosti ali javnega zavoda ali takšno pa dejavnost dopolnjuje.

Vir: pravilnik o kriterijih za pomembnejše dosežke.

Ugotovili smo, da:

- vsi kriteriji niso opredeljeni tako jasno, da bi bilo zagotovljeno objektivno presojanje (na primer 3., 4. in 6. kriterij);
- se kriteriji (razen 2. kriterija) po svoji vsebini nanašajo na izkazovanje delovanja oziroma aktivnosti nevladnih organizacij, ki omogočajo pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu, nimajo pa narave pomembnejšega dosežka¹⁵⁴.

Ne glede na to pa je MJU s pravilnikom o kriterijih za pomembnejše dosežke opredelilo, kdaj se šteje, da je nevladna organizacija kakovostno izpolnila kriterije, kar ocenjujemo kot pozitivno aktivnost MJU pri odločanju o izpolnjevanju kriterijev.

¹⁵⁴ Več v točki 2.1.1.a.

2.6.1.2.b Način izkazovanja izpolnjevanja kriterijev je opredeljen v pravilniku o kriterijih za pomembnejše dosežke, ki določa, da nevladna organizacija izkaže izpolnjevanje kriterijev s poročiloma o delu in o porabi sredstev ter s programom bodočega delovanja, kot opredeljuje ZNOrg, in z morebitnimi drugimi dokazili in listinami, s katerimi izkaže pomembnejše dosežke in rezultate svojega delovanja v javnem interesu. Po naši oceni takšna opredelitev ne opredeljuje dokazil dovolj jasno. MJU tudi na kakšen drugačen način, kot na primer v objavi na spletni strani, ni navedlo primerov dokazil, ki bi jih morala nevladna organizacija predložiti kot dokaz za izpolnjevanje posameznega kriterija.

Pojasnilo MJU

Nevladne organizacije morajo o izpolnjevanju posameznih kriterijev predložiti ustrezna dokazila (vsebinska poročila, objave v medijih, finančna poročila o porabi sredstev, slikovna dokazila s posameznih dogodkov, publikacije, povezave na spletne strani in podobno). Ker je področje razvoja nevladnih organizacij zelo široko, horizontalno področje, ni mogoče predpisati posameznih dokazil oziroma seznama dokazil. MJU z vsako organizacijo, ki zaprosi za podelitev statusa v javnem interesu na področju razvoja nevladnih organizacij, opravi razgovor po telefonu ali osebno in ji ustrezno pojasni, katera dokazila se pričakujejo pri posameznem kriteriju oziroma pogoju. Komunikacija poteka tudi prek elektronske pošte. Končno vsebinsko presojo podelitve statusa opravita vodja Sektorja za nevladne organizacije in s strani ministra pooblaščen oseba v Sektorju za nevladne organizacije. Pomoč pri vsebinski presoji nudijo tudi ostali zaposleni v tem sektorju.

Kljub temu da imajo na področju razvoja nevladnih organizacij status nevladne organizacije v javnem interesu le 4 nevladne organizacije in se zato MJU z njimi lahko individualno usklajuje, bi bilo za večjo jasnost tudi v fazi 2-letnega poročanja po naši oceni smiselno, da MJU čim bolj opredeli dokazila, ki lahko izkazujejo izpolnjevanje posameznega kriterija. To, da končno vsebinsko presojo podelitve statusa opravita 2 osebi, po naši oceni sicer prispeva k večji objektivnosti v postopku ocenjevanja vloge, vendar bi bilo treba za to tudi čim bolj jasno opredeliti ustrezna dokazila.

2.6.1.3 Opredeljenost postopkov na MJU

2.6.1.3.a Področje razvoja nevladnih organizacij na MJU spada v pristojnost Sektorja za nevladne organizacije znotraj Direktorata za lokalno samoupravo, nevladne organizacije in politični sistem.

Pojasnilo MJU

V postopek podelitve statusa na področju razvoja nevladnih organizacij so na MJU vključene osebe, ki so zaposlene v Sektorju za nevladne organizacije (8 oseb). Samo podeljevanje statusov nevladne organizacije v javnem interesu na področju razvoja nevladnih organizacij ne zadošča za eno zaposlitev za polni delovni čas. Veliko časa vzameta usklajevanje in pomoč resorjem pri podeljevanju statusov in presoji poročil. Časovni roki pri izvajanju podeljevanja statusov v ZNOrg niso določeni, zato se v posameznih primerih uporablja ZUP.

Število izdanih odločb o podelitvi in odvzemu statusa v obdobju od leta 2019 do konca leta 2021 prikazuje Tabela 19.

Tabela 19 Število izdanih odločb o statusu na področju razvoja nevladnih organizacij po letih

Vrsta izdanih odločb/število	2019	2020	2021
Izdane pozitivne odločbe	2	1	1
Izdane negativne odločbe	0	0	0
Izdane odločbe o odvzemu statusa	0	0	0
Skupaj izdane odločbe	2	1	1

Vir: podatki MJU.

MJU v postopku podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu upošteva določbe ZNOrg in ZUP. MJU je v letu 2019 izdelalo postopkovnik podelitve statusa na področju razvoja nevladnih organizacij, ki vključuje glavne aktivnosti, ki jih izvede pooblaščen osebja za izvedbo postopka podelitve statusa. V postopkovnik so vključene tudi informacije o tem, kateri podatki in na kakšen način se preverijo v zvezi z izpolnjevanjem pogojev. Po naši oceni je navedeni postopkovnik lahko v pomoč uslužbencu, ki vodi postopek podelitve statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju razvoja nevladnih organizacij, smiselno pa bi ga bilo dopolniti še z aktivnostmi, ki jih je treba izvesti v fazi 2-letnega poročanja nevladnih organizacij.

2.6.2 Izvedba postopka podelitve statusa

2.6.2.a MJU je informacije o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju, ki ga pokriva MJU, objavilo na spletni strani¹⁵⁵. Ugotovili smo, da je MJU v objavi navedlo pogoje, ki so za pridobitev statusa določeni z ZNOrg, pri čemer pa ni navedlo, da so pomembnejši dosežki opredeljeni v pravilniku o kriterijih za pomembnejše dosežke, kar bi bilo po naši oceni tudi smiselno za zagotavljanje celovite informacije o pogojih, ki jih mora nevladna organizacija izpolnjevati za pridobitev statusa. Je pa MJU na spletni strani objavilo pravilnik o kriterijih za pomembnejše dosežke.

Ukrep MJU

MJU je v letu 2023 objavo na spletni strani¹⁵⁶ dopolnilo z navedbami kriterijev za izpolnjevanje pomembnejših dosežkov.

MJU je v objavi na spletni strani navedlo, da morajo nevladne organizacije vlogi priložiti priloge, kot jih določa 8. člen ZNOrg, in da morajo nevladne organizacije vlogo predložiti ministrstvu v fizični ali elektronski obliki. Nevladne organizacije so dokumentacijo MJU predložile na oba načina, MJU pa je z nevladnimi organizacijami večinoma komuniciralo v elektronski obliki (pozivi za dopolnitev, usklajevanje vloge). MJU sicer ni pripravilo posebnega obrazca za vlogo za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu.

¹⁵⁵ [URL:// <https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-nevladne-organizacije-v-javnem-interesu-na-podrocju-ki-ga-pokriva-mju/>], 28. 11. 2022.

¹⁵⁶ [URL://<https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-nevladne-organizacije-v-javnem-interesu-na-podrocju-ki-ga-pokriva-mju/>], 14. 6. 2023.

2.6.2.b Glede preverjanja izpolnjevanja pogojev smo ugotovili, da je MJU pri vseh primerih podelitve statusa pridobivalo dokazila o izpolnjevanju pogojev tudi iz uradnih evidenc. V primeru morebitnih manjkajočih dokazil je MJU nevladne organizacije pozivalo k dopolnitvam. MJU je utemeljilo izpolnjevanje posameznih pogojev, ki jih za pridobitev statusa določata ZNOrg in pravilnik o kriterijih za pomembnejše dosežke, v odločbah o podelitvi statusa. Na podlagi pregledanih primerov ugotavljamo, da je MJU izkazalo, da je preverilo izpolnjevanje zahtevanih pogojev za podelitev statusa. MJU sicer nima izdelanega kontrolnega lista za izvedbo preverjanj, vendar je vse preveritve utemeljilo v obrazložitvah odločb.

2.6.2.c Ugotovili smo tudi, da je MJU odločbe o podelitvi statusa izdajalo v predvidenih rokih. V vseh 4 primerih podelitve statusa je odločbo izdalo v roku 60 dni od prejema popolne vloge. MJU je tudi vpis podelitve statusa v ENO izvedlo ažurno, večinoma še isti dan, ko je bil status podeljen (ko je bila odločba o podelitvi statusa pravnomočna).

2.6.2.d MJU za lažje spremljanje izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij vodi interno evidenco (excelovo tabelo) nevladnih organizacij, ki jim je podelilo status nevladne organizacije v javnem interesu na področju razvoja nevladnih organizacij. V njej med drugim vodi podatke o datumu podelitve statusa, o tem, katero leto mora nevladna organizacija predložiti poročilo in za katero leto je nevladna organizacija predložila poročilo, s čimer si MJU po naši oceni zagotavlja pregled nad poročanjem nevladnih organizacij. Vnos podatkov v to evidenco je predviden tudi v postopkovniku, ki ga je MJU pripravilo za postopek podelitve statusa.

2.6.2.e Na podlagi ZNOrg je bil v letu 2019 vzpostavljen Sklad za razvoj nevladnih organizacij. Vir financiranja sklada so sredstva dohodnine, ki jih davčni zavezanci niso namenili za financiranje splošnokoristnih namenov, za financiranje političnih strank ali reprezentativnih sindikatov, čeprav bi jih v skladu z zakonom, ki ureja dohodnino, lahko¹⁵⁷. S sredstvi sklada upravlja MJU, prejemnike sredstev pa izbere na podlagi javnega razpisa najmanj 1-krat letno. Izplačana sredstva MJU nevladnim organizacijam na podlagi javnih razpisov¹⁵⁸ v obdobju, na katero se nanaša revizija, prikazuje Tabela 20.

¹⁵⁷ Vir financiranja sklada so lahko tudi druga sredstva, če tako določa zakon, mednarodna pogodba ali če tako odloči donator.

¹⁵⁸ Javni poziv za leto 2019 za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij, izbranih na razpisih, sofinanciranih iz proračuna Evropske unije ali Urada za finančni mehanizem, Evropskega združenja za prosto trgovino – EFTA (Uradni list RS, št. 26/19); Javni poziv za leto 2020 za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij, izbranih na razpisih, sofinanciranih iz proračuna EU ali Urada za finančni mehanizem, Evropskega združenja za prosto trgovino – EFTA, [URL: //https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/javni-poziv-za-let-2020-za-sofinanciranje-projektov-nvo/], 30. 11. 2022; Javni poziv za leto 2021 za sofinanciranje projektov nevladnih organizacij, izbranih na razpisih, sofinanciranih iz proračuna Evropske unije ali Urada za finančni mehanizem, Evropskega združenja za prosto trgovino – EFTA, [URL: //https://www.gov.si/zbirke/javne-objave/javni-poziv-za-let-2020-za-sofinanciranje-projektov-nvo/], 30. 11. 2021; Javni razpis za razvoj in profesionalizacijo nevladnih organizacij in prostovoljstva 2019 (Uradni list RS, št. 34/19); Javni razpis za podporno okolje za razvoj nevladnih organizacij 2019–2023 (Uradni list RS, št. 48/19); Javni razpis za krepitev zmogljivosti NVO za zagovornišvo in izvajanje javnih storitev 2015–2019 (Uradni list RS, št. 81/15).

Tabela 20 Izplačila MJU nevladnim organizacijam

	v EUR		
	2019	2020	2021
Izplačana sredstva vsem nevladnim organizacijam	5.976.838	4.735.100	2.298.735
Izplačana sredstva nevladnim organizacijam s statusom v javnem interesu na področju razvoja nevladnih organizacij	673.735	466.773	277.350

Vir: podatki MJU.

Ugotovili smo, da MJU vodi podatke o izplačilih po podprtih projektih in prejemnikih, pri čemer ne vodi ločeno podatkov za nevladne organizacije, ki imajo status nevladne organizacije v javnem interesu, in za tiste, ki ga nimajo. Razpisi MJU tudi niso namenjeni samo nevladnim organizacijam, ki delujejo na področju razvoja nevladnih organizacij, ampak tudi tistim, ki delujejo na drugih področjih. MJU lahko podatke o sredstvih, ki jih je izplačalo nevladnim organizacijam, ki imajo status v javnem interesu na področju razvoja nevladnih organizacij, kadarkoli ugotovi, saj so bile ob koncu obdobja, na katero se nanaša revizija, takšne le 4 nevladne organizacije, obenem pa tudi niso imele podeljenega statusa nevladne organizacije v javnem interesu na katerem drugem področju.

2.6.2.1 Sodelovanje z drugimi ministrstvi

MJU v postopku podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju razvoja nevladnih organizacij ni bilo treba sodelovati z drugimi ministrstvi, saj nobena nevladna organizacija, ki ima status nevladne organizacije v javnem interesu na področju razvoja nevladnih organizacij, nima podeljenega statusa v javnem interesu še na kakšnem drugem področju. MJU tako ni bilo treba izdajati predhodnih soglasij v postopku podeljevanja statusa oziroma mnenj v postopku preverjanja izpolnjevanja obveznosti v okviru 2-letnega poročanja.

Je pa MJU sodelovalo z drugimi ministrstvi v vlogi ministrstva, pristojnega za področje nevladnih organizacij (več o tej vlogi MJU je navedeno v točki 2.6.5).

2.6.3 Poročanje nevladnih organizacij in nadzor ministrstva

2.6.3.a MJU v objavi na spletni strani ni navedlo obveznosti nevladnih organizacij glede 2-letnega poročanja, sporočanja sprememb¹⁵⁹ in informacije glede odvzema statusa. Obveznosti glede 2-letnega poročanja je MJU v 2 primerih vključilo v odločbo o podelitvi statusa v 2 primerih pa ne. Obveznost sporočanja sprememb in informacije o tem, kdaj MJU nevladni organizaciji status odvzame, pa niso bile vključene v odločbe o podelitvi statusa. Zato ocenjujemo, da je MJU na pomanjkljiv način seznanjalo nevladne organizacije z njihovimi obveznostmi in da bi bilo z vidika obveščeniosti

¹⁵⁹ Nevladna organizacija v javnem interesu mora v 30 dneh sporočiti ministrstvu, ki je nevladni organizaciji podelilo status v javnem interesu, spremembe, ki lahko vplivajo na izpolnjevanje pogojev za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu (prvi odstavek 12. člena ZNOrg).

nevladnih organizacij glede njihovih obveznosti koristno, da bi MJU dopolnilo objavo na spletni strani oziroma te informacije vključilo v prihodnje odločbe o podelitvi statusa.

Ukrep MJU

MJU je v letu 2023 objavo na spletni strani¹⁶⁰ dopolnilo z navedbami obveznosti glede 2-letnega poročanja in obveščanja o spremembah ter z informacijo glede odvzema statusa nevladne organizacije v javnem interesu.

2.6.3.b MJU na spletni strani ni navedlo informacije, da lahko po uradni dolžnosti samo preveri izpolnjevanje pogojev, če sumi, da jih nevladna organizacija ne izpolnjuje, kot to določa ZNOrg, oziroma nevladnih organizacij ni na kakšen drugačen način seznanilo s to možnostjo. Po naši oceni bi bila z vidika zagotavljanja obveščeniosti nevladnih organizacij takšna objava koristna, čeprav ima za izvedbo preverjanja MJU podlago že v ZNOrg.

2.6.3.c V letu 2021 sta morali MJU poročati 2 nevladni organizaciji, ki sta pridobili status nevladne organizacije v javnem interesu na področju razvoja nevladnih organizacij v letu 2019. 1 nevladno organizacijo je MJU k predložitvi poročila predhodno pozvalo, obe nevladni organizaciji pa sta poročilo posredovali v roku. MJU je opravilo pregled poročil in po potrebi pozvalo nevladne organizacije k dopolnitvi. V postopku pregleda poročil je MJU pridobilo tudi podatke od drugih organov¹⁶¹ in izpolnilo kontrolni list, pregled pa je v obeh primerih zaključilo v 60 dneh od prejema popolnega poročila. V kontrolnem listu je MJU obrazložilo izpolnjevanje vsebinskih pogojev¹⁶² za ohranitev statusa. V obeh primerih je po končanem pregledu MJU nevladni organizaciji obvestilo, da izpolnjujeta pogoje in kriterije za ohranitev statusa nevladne organizacije. Pri tem smo ugotovili, da je MJU z izpolnitvijo kontrolnega lista in s podatki, ki jih je pridobilo od drugih organov, izkazalo, da je preverilo izpolnjevanje večine, ne pa vseh pogojev iz 2. in 6. člena ZNOrg¹⁶³. V povezavi s točko 2.6.2.d in glede na število nevladnih organizacij, ki mu morajo poročati, je MJU po naši oceni na ustrezen način spremljalo izpolnjevanje obveznosti nevladnih organizacij po tem, ko so pridobile status nevladnih organizacij v javnem interesu. Kljub temu pa bi morale zagotoviti dokumentiranje preveritev za vse pogoje za ohranitev statusa, ki jih določa ZNOrg.

2.6.4 Ukrepanje za učinkovitejšo izvedbo postopka

2.6.4.a Za področje razvoja nevladnih organizacij MJU v reviziji ni izkazalo, da bi imelo kakšne težave z izvedbo postopkov in da bi posledično morale sprejeti ukrepe za izboljšanje poslovanja. Je pa MJU

¹⁶⁰ [URL://<https://www.gov.si/zbirke/storitve/pridobitev-statusa-nevladne-organizacije-v-javnem-interesu-na-podrocju-ki-ga-pokriva-mju/>], 14. 6. 2023.

¹⁶¹ Potrdilo, da nevladni organizaciji ni bila izrečena kazenska sankcija, in potrdilo o tem, da nevladni organizaciji ni bila pravnomočno izrečena sankcija globe za hujši davčni prekršek ali prekršek, katerega narava je posebno huda.

¹⁶² To pomeni, da nevladna organizacija dosega pomembnejše dosežke svojega delovanja na področju v poročanem obdobju zadnjih 2 let in da ima izdelan 2-letni program bodočega delovanja, ki vsebuje nadaljnje izvajanje dejavnosti na področju razvoja nevladnih organizacij

¹⁶³ Ni razvidno na primer, da je MJU preverilo tudi pogoj, da nad nevladno organizacijo ni začel stečajni postopek ali postopek likvidacije.

v vlogi ministrstva, pristojnega za razvoj nevladnih organizacij, zaznalo nekatere pomanjkljivosti pri izvajanju ZNOrg na drugih področjih. Glavne težave, ki zadevajo več ministrstev, so navedene v točki 2.6.5.

2.6.5 Analiza obstoječega sistema podeljevanja statusa

2.6.5.a Ministrstva so v obdobju, na katero se nanaša revizija, na MJU naslavljala več vprašanj v zvezi z izvajanjem posameznih določb ZNOrg¹⁶⁴. MJU je v reviziji izkazalo, da je ministrstvom nudilo podporo pri izvajanju ZNOrg, saj jim je podajalo različna pojasnila, navodila in usmeritve¹⁶⁵, odgovarjalo na njihova vprašanja, jih pozvalo, da določijo kontaktne osebe, ki pokrivajo področje podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu na določenem področju, in organiziralo skupni delovni sestanek s predstavniki ministrstev.

Pojasnilo MJU

V začetnem obdobju je bilo usklajevanj zelo veliko, po prvih težavah v povezavi z izvajanjem zakona ter po sprejetju podzakonskih aktov, ki podrobneje urejajo pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na določenih področjih, ki so v pristojnosti posameznih ministrstev, pa večjih težav z izvajanjem ZNOrg ni bilo več oziroma ministrstva o tem niso seznanjala MJU.

MJU je izpostavilo, da se določene težave pojavljajo, kadar ima ali želi nevladna organizacija pridobiti status v javnem interesu na več področjih in je zato potrebno sodelovanje več ministrstev. Da bi bili postopki izvedeni skladno z ZNOrg in da bi odločbe izdajalo za to pristojno ministrstvo, je MJU ministrstvom posredovalo navodilo, naj se odločbe, ki so izdane na podlagi predhodnega soglasja ministrstva, ki je pristojno za določeno področje, pošljejo v vednost ministrstvu, ki je izdalo predhodno soglasje. MJU je ministrstvom posredovalo tudi seznam nevladnih organizacij, ki imajo podeljen status na več področjih. Težave se pojavljajo tudi pri poročanju nevladnih organizacij, ki imajo podeljen status nevladne organizacije v javnem interesu na več področjih. Nevladna organizacija mora namreč poročati vsako drugo leto od podelitve statusa in če ima status podeljen na več področjih, predloži poročilo in program ministrstvu, ki je nevladni organizaciji podelilo status v javnem interesu. To pomeni, da nevladne organizacije lahko poročajo 1 leto za 1 področje, naslednje leto pa za drugo področje. MJU do konca obdobja, na katero se nanaša revizija, še ni sprejelo ukrepov, ki bi preprečili vsakoletno poročanje.

Pojasnilo MJU

Ker gre za zelo kratko obdobje izvajanja ZNOrg, v tem obdobju še ni mogoče oceniti, ali gre za določbo ZNOrg, kjer je potreben razmislek o spremembi, ali gre za ureditev, ki se bo po začetnih težavah izkazala in uveljavila kot ustrezna.

---

¹⁶⁴ Na primer glede ugotavljanja, ali gre za nevladno organizacijo, vprašanja glede preverjanja izpolnjevanja obveznosti, poročanja in druga vprašanja.

¹⁶⁵ Na primer glede vnosa podatkov v ENO in medsebojnega obveščanja ministrstev o izdanih odločbah o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu.

Do konca obdobja, na katero se nanaša revizija, MJU še ni izvedlo evalvacije izvajanja ZNOrg. MJU je bilo seznanjeno s težavami, ki so jih imela druga ministrstva, v primeru, da so jih ta naslovila nanj, česar pa ministrstva niso vedno izvajala¹⁶⁶. MJU je bilo z nekaterimi težavami seznanjeno tudi s strani posameznih nevladnih organizacij¹⁶⁷.

---

¹⁶⁶ Več v točkah 2.2.4.a in 2.4.4.a.

¹⁶⁷ Na primer s težavo glede neuskladenosti Zakona o humanitarnih organizacijah (Uradni list RS, št. 98/03, 61/06 – ZDru-1) in ZNOrg.

3. Mnenje

Revidirali smo učinkovitost poslovanja Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ), Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ), Ministrstva za okolje in prostor (MOP) in Ministrstva za javno upravo (MJU) pri podeljevanju statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področjih športa, socialnega varstva, varstva okolja, ohranjanja narave in razvoja nevladnih organizacij v obdobju od 1. 1. 2019 do 31. 12. 2021.

Mnenje smo oblikovali na podlagi presoje, ali so bile vzpostavljene ustrezne podlage za podeljevanje statusa v javnem interesu, ali so ministrstva o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu odločala na učinkovit način, ali so izvajala nadzor nad izpolnjevanjem obveznosti, ki izhajajo iz podeljenega statusa nevladne organizacije v javnem interesu, in ali so ministrstva analizirala/evalvirala sistem podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu.

3.1 Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Menimo, da je bilo MIZŠ **neučinkovito** pri podeljevanju statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa.

Javni interes na področju športa je določen v Zakonu o športu in na njegovi podlagi sprejetih strateških dokumentih. MIZŠ je imelo na razpolago podlage, v katerih je opredeljen javni interes na področju športa, pri čemer smo ugotovili, da je javni interes na področju športa opredeljen zelo široko. Javni interes na področju športa se uresničuje tako na državni kot tudi na lokalni ravni. Ob koncu obdobja, na katero se nanaša revizija, je imelo status nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa 1.759 nevladnih organizacij, pri čemer več kot 90 % predstavljajo športna društva, ki uresničujejo javni interes na lokalni ravni.

Večina nevladnih organizacij (1.459) je status v javnem interesu pridobila že pred uveljavitvijo Zakona o nevladnih organizacijah, zato je MIZŠ zanje moralo izvesti postopek podelitve statusa nevladne organizacije v javnem interesu po prehodnih določbah Zakona o nevladnih organizacijah. MIZŠ izvedbe aktivnosti pri postopku podeljevanja ali odvzema statusa ni opredelilo s posebnim postopkovnikom, ampak je izhajalo iz določil Zakona o nevladnih organizacijah in Zakona o splošnem upravnem postopku.

Pogoje za pridobitev statusa v javnem interesu na področju športa določa Zakon o nevladnih organizacijah. Za izpolnjevanje pogoja izkazovanja pomembnejših dosežkov na področju športa je MIZŠ sprejelo poseben pravilnik, v katerem je te kriterije podrobneje določilo, vendar ne povsem ustrezno, saj je na podlagi 1 izvedene aktivnosti možno hkrati izkazati izpolnjevanje 2 kriterijev in vsi kriteriji tudi nimajo narave pomembnejšega dosežka, pač pa se nanašajo na izkazovanje delovanja oziroma aktivnosti nevladne organizacije. Poleg tega MIZŠ ni ne v pravilniku ne na kakšen drugačen način opredelilo dokazil, s katerimi nevladne organizacije lahko izkazujejo izpolnjevanje posameznega kriterija za pomembnejši dosežek.

MIZŠ ni ustrezno preverjalo izpolnjevanja vseh pogojev, ki so določeni za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa. V nekaj pregledanih primerih ni pozvalo nevladnih organizacij k predložitvi manjkajoče dokumentacije iz vloge za pridobitev statusa

nevladne organizacije v javnem interesu. V teh primerih vlogam niso bili priloženi obrazci, kot sta poročilo o delu za določeno leto in program dela za določeno leto, oziroma ni bilo priloženo poročilo o porabljenih sredstvih ali pa so bili dokumenti predloženi za napačna leta. V večini pregledanih primerov tudi niso bila predložena dokazila o izkazovanju pomembnejših dosežkov oziroma so bila nepopolna. Kljub manjkajoči dokumentaciji je MIZŠ v teh primerih status nevladne organizacije v javnem interesu nevladnim organizacijam podelilo oziroma jim ga ni odvzelo. MIZŠ v vseh obravnavanih primerih ni pridobilo podatkov iz uradnih evidenc, da bi preverilo izpolnitev vseh pogojev nevladnih organizacij za pridobitev statusa, in se je zanašalo na pisne izjave nevladnih organizacij. MIZŠ za preveritev izpolnjevanja pogojev za podelitev statusa tudi ni uporabljalo kontrolnega lista oziroma izvedenih preveritev ni kako drugače dokumentiralo, zato ni moglo izkazati, da je preverjalo izpolnjevanje vseh pogojev za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu, določenih z Zakonom o nevladnih organizacijah.

Kadar je bilo pri podeljevanju statusa v javnem interesu potrebno sodelovanje z drugimi pristojnimi ministrstvi, MIZŠ v pregledanih primerih ni sledilo določbam Zakona o nevladnih organizacijah, saj je namesto predhodnega soglasja izdalo odločbo o podelitvi statusa.

Pri pregledanih primerih novih podelitev statusa je MIZŠ odločbe o podelitvi statusa izdajalo v 60 dneh od prejema popolne vloge, do zamud je prihajalo pri podelitvah statusa po prehodnih določbah Zakona o nevladnih organizacijah. Pri takih obravnavanih primerih MIZŠ poziva za izpolnitev obveznosti ni izdalo pravočasno, to je v roku 15 dni po poteku roka za izpolnitev obveznosti. MIZŠ tudi ni bilo vedno ažurno pri vpisu podatkov v evidenco nevladnih organizacij v javnem interesu (ENO). Pri pregledanih podelitvah statusa po prehodnih določbah Zakona o nevladnih organizacijah je MIZŠ za vpis v ENO potrebovalo v povprečju več kot pol leta. Nove podelitve statusa je MIZŠ vnašalo bolj ažurno.

MIZŠ je nevladne organizacije seznanilo z obveznostmi na način, da je obveznost poročanja nevladne organizacije vsako drugo leto navedlo v odločbah o podelitvi statusa, pri čemer pa pri pregledanih primerih, razen v 1 primeru, v odločbe ni vključilo tudi določila glede poročanja, kot izhaja iz Zakona o športu. Vsebinsko obveznosti 2-letnega poročanja je MIZŠ objavilo tudi na spletni strani, prav tako tudi informacije glede odvzema statusa v primeru neizpolnjevanja obveznosti poročanja. Informacije glede obveznosti sporočanja morebitnih sprememb pa MIZŠ ni navedlo niti na spletni strani niti v odločbah o podelitvi statusa.

Pri preverjanju pravočasnosti in popolnosti poročanja nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu MIZŠ za obravnavane primere ni predložilo poročil nevladnih organizacij, ki so status nevladne organizacije v javnem interesu pridobile v letu 2019, in ni izkazalo, da jih je k predložitvi poročil pozvalo. Poleg tega MIZŠ za potrebe spremljanja ni vodilo evidence, na podlagi katere bi bilo mogoče ugotoviti, da spremlja, da so poročila in ostalo zahtevano dokumentacijo oddale vse tiste nevladne organizacije, ki so to dolžne, in da so jih oddale v predvidenih rokih. Zato ni imelo pregleda nad izpolnjevanjem obveznosti poročanja.

MIZŠ je zaznalo več težav v postopku podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa, kot na primer veliko število prejetih vlog, neodzivnost nevladnih organizacij v primerih pozivanja k dopolnitvam in posledično težave z vročanjem, ponovne vloge za podelitev statusa v kratkem času po odvzemu statusa zaradi neizpolnjevanja obveznosti, pomanjkanje digitalizirane podpore postopkom podeljevanja in odvzema statusa. MIZŠ s temi težavami ni seznanilo MJU kot ministrstva, pristojnega za delovanje nevladnih organizacij v javnem interesu.

MIZŠ je prav tako izpostavilo kadrovske podhranjenosti, saj je postopke podeljevanja statusa in preverjanja izpolnjevanja obveznosti na MIZŠ vodila 1 oseba, vendar pa MIZŠ ni sprejelo ukrepov, ki bi te težave rešili.

Kadrovska podhranjenost je bila skupaj z velikim številom nevladnih organizacij s podeljenim statusom nevladne organizacije na področju športa in obsegom dela, ki ga določa Zakon o nevladnih organizacijah za pridobitev in ohranitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu, po naši oceni glavni razlog za nastale odklone, povezane s preverjanjem izpolnjevanja pogojev za pridobitev in ohranitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa, in za nastale zamude v postopkih podeljevanju statusa nevladne organizacije v javnem interesu po prehodnih določbah Zakona o nevladnih organizacijah. MIZŠ v obdobju, na katero se nanaša revizija, tako ni obvladovalo tveganja neupravičene podelitve oziroma ohranitve statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju športa.

3.2 Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

Menimo, da je bilo MDDSZ **delno učinkovito** pri podeljevanju statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva.

Javni interes na področju socialnega varstva v nobenem predpisu ali aktu ni enoznačno opredeljen. MDDSZ je pri presoji o tem, ali je delovanje posamezne nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva splošno koristno, upoštevalo opredelitev dejavnosti socialnega varstva iz Zakona o socialnem varstvu in vsebine programov, opredeljenih v Resoluciji o nacionalnem programu socialnega varstva.

Ob koncu leta 2021 je imelo na področju socialnega varstva status nevladne organizacije v javnem interesu 110 nevladnih organizacij, 93 jih je ta status pridobilo že pred uveljavitvijo Zakona o nevladnih organizacijah. V vmesnem obdobju se je to število spreminjalo.

Pogoji za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva so določeni z Zakonom o nevladnih organizacijah in z Zakonom o socialnem varstvu. Za izpolnjevanje pogoja izkazovanja pomembnejših dosežkov je MDDSZ sprejelo pravilnik, v katerem je določilo kriterije za izkazovanje pomembnejših dosežkov nevladnih organizacij na področju socialnega varstva. MDDSZ vseh kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov nevladne organizacije na področju socialnega varstva ni opredelilo na način, da bi se nanašali na izkazovanje pomembnejših dosežkov pri delovanju nevladne organizacije in da bi bili vsi v celoti objektivno preverljivi, poleg tega pa sta med njimi tudi 2 kriterija, ki ju je možno hkrati izkazati z izvedbo 1 aktivnosti.

MDDSZ izvedbe aktivnosti pri postopku podeljevanja ali odvzema statusa ni opredelilo s posebnim postopkovnikom in je izhajalo iz Zakona o nevladnih organizacijah in Zakona o splošnem upravnem postopku.

MDDSZ v pravilniku ali na drug način ni podrobneje opredelilo seznama dokumentov oziroma podatkov, ki naj jih za izpolnjevanje pogojev in kriterijev predložijo nevladne organizacije. MDDSZ v vseh obravnavanih primerih, ko je podelilo status nevladne organizacije v javnem interesu, od nevladnih organizacij ni pridobilo dokazil o izpolnjevanju vseh predpisanih pogojev in kriterijev.

V vseh obravnavanih primerih MDDSZ ni pridobivalo podatkov iz uradnih evidenc, na podlagi katerih bi preverilo podatke, pridobljene od nevladnih organizacij. Postopkov podeljevanja statusa nevladnim organizacijam v javnem interesu na področju socialnega varstva v vseh obravnavanih primerih MDDSZ ni dokumentiralo in ni izvedlo pravočasno, ker je v nekaj primerih prepozno pozivalo nevladne organizacije k dopolnitvi vloge in ker odločb o podelitvi ali odvzemu statusa v vseh primerih ni izdalo v 60 dneh.

Kadar je bilo potrebno sodelovanje z drugimi ministrstvi, je MDDSZ v večini primerov sledilo določilom Zakona o nevladnih organizacijah. V 1 obravnavanem primeru MDDSZ ni izdalo odločbe nevladni organizaciji glede statusa v javnem interesu na področju socialnega varstva v 60 dneh, čeprav je bilo pristojno za izdajo odločbe.

Vse obveznosti nevladnih organizacij je MDDSZ objavilo na svoji spletni strani, vključno s primeri, v katerih lahko odvzame status v javnem interesu. MDDSZ je nevladne organizacije seznanilo z obveznostjo glede poročanja nevladnih organizacij vsako drugo leto na način, da je v vseh obravnavanih primerih to navedbo vključilo v odločbe o podelitvi statusa v javnem interesu, glede obveznosti sporočanja morebitnih sprememb pa jih MDDSZ v odločbah ni seznanjalo. Preverjanje izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu na področju socialnega varstva oziroma preverjanje pravočasnosti in popolnosti poročanja nevladnih organizacij je MDDSZ dokumentiralo v 2 obrazcih, ki ju je pripravilo v ta namen. Obrazca ne vsebujeta vseh izvedenih postopkov MDDSZ, ker ne omogočata vključitve podatkov o vseh izvedenih aktivnostih. V vseh obravnavanih primerih MDDSZ teh obrazcev ni izpolnilo v celoti.

V vseh obravnavanih primerih, ko je odločalo o podelitvi statusa po prehodnih določilih Zakona o nevladnih organizacijah, MDDSZ ni ažurno vneslo podatkov o podeljenem statusu v javnem interesu v ENO. V obravnavanih primerih novih podelitev statusa v javnem interesu je MDDSZ vpisovalo podatke v ENO bolj ažurno. MDDSZ vodi evidenco nevladnih organizacij, ki imajo status v javnem interesu na področju socialnega varstva, in nevladnih organizacij, ki morajo predložiti poročila, in na ta način spremlja pravočasnost in popolnost poročanja nevladnih organizacij. MDDSZ razpolaga tudi s podatkom o višini izplačanih sredstev nevladnim organizacijam s statusom v javnem interesu na področju socialnega varstva po posameznih letih, ker vodi evidenco teh izplačil.

MDDSZ je ugotovilo več težav pri izvajanju postopkov podeljevanja statusa nevladnim organizacijam v javnem interesu na področju socialne varnosti, ki se nanašajo na časovni zamik pri sodelovanju z drugimi ministrstvi in na neuporabo informacijskih rešitev pri izvajanju vseh postopkov, povezanih s statusom nevladnih organizacij v javnem interesu. Za njihovo reševanje oziroma odpravo težav MDDSZ ni sprejelo nobenih ukrepov. Glede vseh ugotovljenih težav pri izvajanju Zakona o nevladnih organizacijah ni seznanilo MJU in mu tudi ni predlagalo nobenih rešitev.

3.3 Ministrstvo za okolje in prostor

Menimo, da je bilo MOP **delno učinkovito** pri podeljevanju statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja in na področju ohranjanja narave.

3.3.1 Področje varstva okolja

Javni interes na področju varstva okolja ni enoznačno opredeljen, je pa določen s cilji in ukrepi v Zakonu o varstvu okolja in na njegovi podlagi sprejetimi nacionalnimi programi varstva okolja. MOP je dejavnosti, za katere podeli status v javnem interesu na področju varstva okolja, podrobneje opredelilo v pravilniku o podrobnejših pogojih in merilih za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja, ki ga je sprejelo na podlagi Zakona o varstvu okolja, vendar se pri tem nekatere dejavnosti prekrivajo s področjem varstva narave, na katerem nevladne organizacije prav tako lahko pridobijo status nevladne organizacije v javnem interesu.

Konec leta 2021 je imelo na področju varstva okolja status nevladne organizacije v javnem interesu 28 nevladnih organizacij. Pred uveljavitvijo Zakona o nevladnih organizacijah je ta status pridobilo 26 nevladnih organizacij. MOP izvedbe aktivnosti pri postopku podeljevanja ali odvzema statusa ni opredelilo s posebnim postopkovnikom, ampak je izhajalo iz določil Zakona o nevladnih organizacijah in Zakona o splošnem upravnem postopku.

Pogoji za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja so določeni z Zakonom o nevladnih organizacijah, Zakonom o varstvu okolja in na njegovi podlagi sprejetim pravilnikom o pogojih in merilih za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja. Pri tem pa MOP do konca obdobja, na katero se nanaša revizija, ni sprejelo pravilnika o določitvi kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov delovanja nevladnih organizacij na področju varstva okolja na podlagi Zakona o nevladnih organizacijah. MOP je kot podlago za preverjanje izkazovanja pomembnejših dosežkov delovanja uporabilo nabor aktivnosti, s katerimi se izkaže izpolnjevanje pogoja aktivnega delovanja, in tudi način točkovanja posameznih aktivnosti, kot jih določa pravilnik o pogojih in merilih za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja.

Pri preverjanju izpolnjevanja pogojev za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu smo ugotovili več pomanjkljivosti. Pri nekaterih pregledanih primerih MOP ni pozvalo nevladnih organizacij k predložitvi manjkajoče dokumentacije in je status nevladne organizacije v javnem interesu nevladnim organizacijam kljub temu podelilo oziroma jim ga ni odvzelo. V teh primerih vlogam ni bilo priloženo poročilo o porabljenih sredstvih oziroma niso bila predložena vsa dokazila o izkazovanju pomembnejših dosežkov. MOP v obravnavanih primerih tudi ni pridobilo podatkov iz uradnih evidenc, da bi preverilo izpolnitev vseh pogojev nevladnih organizacij za pridobitev statusa, in se je zanašalo na pisne izjave nevladnih organizacij. Pri pregledanih primerih MOP vseh preveritev ni dokumentiralo in tako ni moglo izkazati, da je preverjalo izpolnjevanje vseh pogojev za podelitev statusa v javnem interesu na področju varstva okolja, kot jih določajo Zakon o nevladnih organizacijah, Zakon o varstvu okolja in pravilnik o pogojih in merilih za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja.

Kadar je bilo pri podeljevanju statusa v javnem interesu potrebno sodelovanje z drugimi pristojnimi ministrstvi, je MOP v večini pregledanih primerov sledilo določbam Zakona o nevladnih organizacijah, v 1 primeru pa je namesto izdaje predhodnega soglasja nevladni organizaciji samo izdalo odločbo o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu.

MOP je pri pregledanih primerih izdajalo odločbe o podelitvi statusa v roku 60 dni od prejema popolne vloge, prav tako je v roku pozivalo nevladne organizacije k dopolnitvam vlog in izdalo odločbe o odvzemu. Izmed pregledanih primerov je MOP le v 1 primeru, ko je moralo izdati

predhodno soglasje, izdalo poziv za dopolnitev šele 2 meseca po prejemu vloge. MOP ni bilo vedno ažurno pri vnosu podatkov o podelitvi oziroma odvzemu statusa v ENO. Do večjih zamud je prihajalo predvsem v primerih podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu po prehodnih določbah Zakona o nevladnih organizacijah, kjer je pri obravnavanih primerih MOP v povprečju za vpis v ENO potrebovalo skoraj pol leta (178 dni). Vpis podelitve statusa nevladnim organizacijam, ki so v obdobju, na katero se nanaša revizija, pridobile status na področju varstva okolja na novo, je MOP izvedlo bolj ažurno.

MOP je prek objav na svoji spletni strani nevladne organizacije seznanilo z obveznostjo glede poročanja vsako drugo leto, glede sporočanja sprememb in o razlogih za odvzem statusa. Obveznost glede 2-letnega poročanja je v obravnavanih primerih vključilo tudi v odločbe o podelitvi statusa, obveznosti sporočanja morebitnih sprememb in informacije o odvzemu statusa pa ne v vseh primerih. MOP je na spletni strani objavilo poziv za predložitev poročil v letu 2021 zaradi obveznosti 2-letnega poročanja. Predhodna objava poziva k poročanju je po naši oceni dobra praksa v sistemu poročanja. Pri preverjanju pravočasnosti in popolnosti poročanja nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu je MOP, če ni prejelo poročil od nevladnih organizacij, te pri pregledanih primerih k predložitvi poročila pozvalo, pri čemer v 1 primeru tega poziva ni poslalo v predvidenem roku. MOP vodi interni seznam nevladnih organizacij, ki imajo podeljen status nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja, na katerem označi, ali je posamezna nevladna organizacija poročilo oddala. Glede na obvladljivo število nevladnih organizacij s podeljenim statusom na tem področju ima MOP na ta način zadosten pregled nad pravočasnostjo poročanja nevladnih organizacij. MOP do konca obdobja, na katero se nanaša revizija, pri vseh primerih še ni izvedlo pregleda dokumentacije, ki so jo v okviru letnega poročanja v letu 2021 predložile nevladne organizacije. MOP tudi ni dokumentiralo izvedbe pregleda, zaradi česar ni razvidno, katere preveritve je opravilo v fazi postopka obravnave poročila in kdaj je pregled opravilo.

V postopku podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju varstva okolja MOP ni zaznalo težav, s katerimi bi seznanilo MJU kot ministrstvo, pristojno za razvoj nevladnih organizacij. MOP je izpostavilo težave, ker delo opravlja 1 javni uslužbenec, vendar ni izkazalo, da bi sprejelo kakšne s tem povezane ukrepe za izboljšanje poslovanja.

3.3.2 Področje ohranjanja narave

Javni interes na področju ohranjanja narave ni enoznačno določen. MOP je pri presoji o tem, ali je delovanje posamezne nevladne organizacije na področju ohranjanja narave v javnem interesu, upoštevalo Zakon o ohranjanju narave, Nacionalni program varstva narave in dokumente, sprejete na njunih podlagah.

Ob koncu leta 2021 je imelo na področju ohranjanja narave status nevladne organizacije v javnem interesu 30 nevladnih organizacij, 29 jih je ta status pridobilo že pred uveljavitvijo Zakona o nevladnih organizacijah. V vmesnem obdobju se je to število spreminjalo.

MOP izvedbe aktivnosti pri postopku podeljevanja ali odvzema statusa in pri preverjanju izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu na področju ohranjanja narave ni opredelilo s posebnim postopkovnikom in je izhajalo iz Zakona o nevladnih organizacijah in Zakona o splošnem upravnem postopku.

Pogoji za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave so določeni z Zakonom o nevladnih organizacijah. Do konca obdobja, na katero se nanaša revizija, so bili z Zakonom o ohranjanju narave določeni dodatni pogoji za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave. MOP na podlagi uveljavitve sprememb Zakona o ohranjanju narave v letu 2020 ni sprejelo pravilnika, v katerem bi podrobneje opredelilo dodatne pogoje, ki so jih morale do konca obdobja, na katero se nanaša revizija, izpolnjevati nevladne organizacije za pridobitev statusa v javnem interesu na področju ohranjanja narave. Za izpolnjevanje pogoja izkazovanja pomembnejših dosežkov je MOP sprejelo pravilnik o kriterijih za ohranjanje narave, v katerem je določilo kriterije za izkazovanje pomembnejših dosežkov nevladnih organizacij na področju ohranjanja narave. MOP je do njegove uveljavitve (do 3. 8. 2019) kot kriterij za izkazovanje pomembnejših dosežkov nevladne organizacije na področju ohranjanja narave uporabljalo enega od dodatnih pogojev, ki jih je določal veljavni Zakon o ohranjanju narave.

Večino kriterijev v pravilniku o kriterijih za ohranjanje narave je MOP opredelilo na način, da se po svoji vsebini nanašajo na izkazovanje delovanja nevladne organizacije na področju ohranjanja narave in ne na pomembnejše dosežke delovanja nevladne organizacije. Kriteriji za izkazovanje pomembnejših dosežkov nevladnih organizacij, ki delujejo na področju varstva podzemnih jam, so določeni z Zakonom o varstvu podzemnih jam. MOP na njegovi podlagi kot enega od kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov nevladne organizacije, ki deluje na področju varstva podzemnih jam, upošteva vsebino ustanovitvenega akta nevladne organizacije, kar pa ne izkazuje njenega delovanja.

MOP v pravilniku ali na drug način ni opredelilo seznama dokumentov, ki naj jih predloži nevladna organizacija kot dokazila za izpolnjevanje kriterijev za izkazovanje pomembnejših dosežkov na področju ohranjanja narave. V nekaj obravnavanih primerih MOP ni izkazalo, da bi od nevladnih organizacij pridobilo dokazila o izkazovanju pomembnejših dosežkov nevladnih organizacij in vse priloge, ki jih mora nevladna organizacija priložiti k vlogi za pridobitev statusa v javnem interesu na področju ohranjanja narave.

MOP v vseh obravnavanih primerih ni pridobilo podatkov iz uradnih evidenc, da bi preverilo izpolnitev vseh pogojev nevladnih organizacij za pridobitev statusa, in se je zanašalo na pisne izjave nevladnih organizacij. MOP je dokumentiralo preveritve izpolnjevanja pogoja, določenega v Zakonu o ohranjanju narave, ki so ga morale izpolnjevati nevladne organizacije. Drugih preveritev, s katerimi bi MOP preverjalo izpolnjevanje vseh drugih pogojev, ki jih morajo nevladne organizacije izpolniti na podlagi Zakona o nevladnih organizacijah, MOP ni dokumentiralo.

Postopke podeljevanja statusa v javnem interesu je MOP, razen v 1 primeru odločanja po prehodnih določilih Zakona o nevladnih organizacijah, zaključilo v predvidenih rokih. MOP vodi evidenco o podeljenih in o odvzetih statusih v javnem interesu na področju ohranjanja narave. V vseh pregledanih primerih, ko je status podelilo na podlagi prehodnih določil Zakona o nevladnih organizacijah, MOP podatkov ni ažurno vnašalo v ENO. Za spremljanje pravočasnosti in popolnosti poročanja nevladnih organizacij MOP ni vzpostavilo in vodilo evidence.

Kadar je bilo potrebno sodelovanje z drugimi ministrstvi, je MOP v večini primerov sledilo določilom Zakona o nevladnih organizacijah, razen v 1 obravnavanem primeru, ko je MOP izdalo predhodno soglasje brez poziva pristojnega ministrstva k njegovi izdaji, kot to predvideva Zakon o nevladnih organizacijah.

MOP je nevladne organizacije seznanilo z obveznostjo glede poročanja vsako drugo leto in z obveznostjo glede sporočanja morebitnih sprememb na način, da je to v vseh obravnavanih primerih navedlo v odločbah o podelitvi statusa v javnem interesu. MOP je vse obveznosti nevladnih organizacij objavilo tudi na svoji spletni strani, vključno s primeri, v katerih lahko odvzame status nevladne organizacije v javnem interesu. Pri preverjanju pravočasnosti in popolnosti poročanja nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu je MOP v večini pregledanih primerov pravočasno pozivalo nevladne organizacije k predložitvi podatkov, če jih niso predložile pravočasno. Ob tem ni pozvalo nevladnih organizacij, naj predložijo tudi dokazila o izvajanju pomembnejših dosežkov. MOP ni izkazalo, da je v vseh obravnavanih primerih v postopku preverjanja izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij preverilo izpolnjevanje vseh predpisanih pogojev in ni pripravilo kontrolnega lista, s katerim bi dokumentiralo vse izvedene aktivnosti. MOP je pripravilo uradne zaznamke, v katerih je navedlo ugotovitev glede izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij le v delu, ki se nanaša na kriterije za izkazovanje pomembnejših dosežkov in ne na izpolnjevanje vseh predpisanih pogojev. MOP je v nekaj pregledanih primerih v uradnih zaznamkih ugotovilo, da nevladne organizacije še vedno izpolnjujejo kriterije za ohranitev statusa v javnem interesu na področju ohranjanja narave, čeprav ni izkazalo, da je od nevladnih organizacij pridobilo vsa potrebna dokazila.

MOP je ugotovilo težave v postopkih, pri katerih sodeluje z drugimi ministrstvi zaradi izvajanja določil Zakona o nevladnih organizacijah, in je ukrepalo tako, da je o tem seznanilo MJU, ki je na podlagi Zakona o nevladnih organizacijah pristojno za pripravo, izvajanje in vrednotenje politik, predpisov in ukrepov, ki vplivajo na razvoj in delovanje nevladnih organizacij.

3.4 Ministrstvo za javno upravo

Menimo, da je bilo MJU **delno učinkovito** pri podeljevanju statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju razvoja nevladnih organizacij.

Javni interes na področju razvoja nevladnih organizacij ni enoznačno določen. Opredeljen je v Zakonu o nevladnih organizacijah in na njegovi podlagi sprejeti Strategiji razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva do leta 2023, ki ju je MJU upoštevalo pri presoji o tem, ali je delovanje posamezne nevladne organizacije na področju razvoja nevladnih organizacij v javnem interesu.

Ob koncu leta 2021 so imele na področju razvoja nevladnih organizacij status nevladne organizacije v javnem interesu 4 nevladne organizacije, vse so status nevladne organizacije v javnem interesu pridobile na novo, po uveljavitvi Zakona o nevladnih organizacijah. V obdobju, na katero se nanaša revizija, so imele vse te nevladne organizacije podeljen status v javnem interesu samo na področju razvoja nevladnih organizacij, zaradi česar je MJU celoten postopek podelitve statusa oziroma pregleda poročil lahko izvedlo samo in mu v postopku podeljevanja statusa in v postopku preverjanja izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij v fazi 2-letnega poročanja ni bilo treba sodelovati z drugimi ministrstvi.

MJU v postopku podeljevanja statusa nevladne organizacije v javnem interesu upošteva določbe Zakona o nevladnih organizacijah in Zakona o splošnem upravnem postopku, izdelalo pa je tudi interni postopkovnik. V njem je opredelilo aktivnosti, ki jih je treba izvesti v postopku podelitve statusa nevladne organizacije v javnem interesu, niso pa vanj vključeni tudi postopki preverjanja izpolnjevanja obveznosti v okviru 2-letnega poročanja, kar bi bilo prav tako smiselno opredeliti.

Pogoji za podelitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju razvoja nevladnih organizacij so določeni z Zakonom o nevladnih organizacijah. Za izpolnjevanje pogoja izkazovanja pomembnejših dosežkov delovanja na področju razvoja nevladnih organizacij je MJU sprejelo poseben pravilnik, v katerem je te kriterije podrobneje določilo, vendar ne povsem ustrezno, saj vsi kriteriji niso opredeljeni tako jasno, da bi bilo zagotovljeno objektivno presojanje, in vsi kriteriji tudi nimajo narave pomembnejšega dosežka, pač pa se nanašajo na izkazovanje delovanja oziroma aktivnosti nevladne organizacije. Je pa MJU opredelilo, kdaj se šteje, da je nevladna organizacija kakovostno izpolnila kriterije, presojo izpolnjevanja kriterijev pa opravita 2 uslužbenca. MJU ni ne v pravilniku ne na kakšen drugačen način opredelilo dokazil, s katerimi nevladne organizacije lahko izkazujejo izpolnjevanje posameznega kriterija.

MJU je izkazalo, da je preverilo izpolnjevanje zahtevanih pogojev za podelitev statusa, vse preveritve je utemeljilo v obrazložitvah odločb. Kadar nevladne organizacije niso predložile vseh zahtevanih dokumentov, jih je k temu pozvalo.

Vse odločbe o podelitvi statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju razvoja nevladnih organizacije je MJU izdalo v roku 60 dni od prejema popolne vloge. Prav tako je ažurno izvedlo vpis podatkov o podelitvi statusa v ENO, večinoma še isti dan, ko je bil status podeljen.

MJU je v obdobju, na katero se nanaša revizija, na pomanjkljiv način seznanjalo nevladne organizacije z njihovimi obveznostmi, saj obveznosti 2-letnega poročanja ni navedlo niti na spletni strani niti je ni vključilo v vse odločbe o podelitvi statusa. Prav tako v objavi na spletni strani ali v odločbah ni navedlo obveznosti nevladnih organizacij glede sporočanja morebitnih sprememb in informacije glede odvzema statusa. MJU za preverjanje pravočasnosti in popolnosti poročanja nevladnih organizacij s statusom nevladne organizacije v javnem interesu vodi interno evidenco, s katero si zagotavlja pregled nad poročanjem nevladnih organizacij. MJU je opravilo pregled poročil in po potrebi pozvalo nevladne organizacije k dopolnitvi. V postopku pregleda poročil je MJU pridobilo tudi podatke od drugih organov. Izdelalo je tudi kontrolni list, v katerem je obrazložilo izpolnjevanje doseganja pomembnejših dosežkov delovanja v obdobju zadnjih 2 let. Z izpolnitvijo kontrolnega lista in s podatki, ki jih je pridobilo od drugih organov, je MJU izkazalo, da je preverilo izpolnjevanje večine, ne pa vseh pogojev za ohranitev statusa, saj vse preveritve niso dokumentirane.

MJU na področju razvoja nevladnih organizacije ni izkazalo, da bi imelo kakšne težave s postopkom podeljevanja statusa. Je pa bilo MJU v vlogi ministrstva, pristojnega za razvoj nevladnih organizacij, v obdobju, na katero se nanaša revizija, seznanjeno z nekaterimi težavami, ki so jih imela v postopku podeljevanja statusa druga ministrstva. Pri tem je MJU izkazalo, da je ministrstvom nudilo podporo pri izvajanju Zakona o nevladnih organizacijah, kadar so se ta obrnila nanj, saj jim je podajala različna pojasnila, navodila in usmeritve. Analize izvajanja določb Zakona o nevladnih organizacijah v praksi MJU do konca obdobja, na katero se nanaša revizija, še ni izvedlo, bi bilo pa to po naši oceni smiselno storiti, saj se je že odvil cikel 2-letnega poročanja in so nekatere težave, ki izhajajo iz ureditve, kot na primer ta, da nevladne organizacije lahko poročajo 1 leto za 1 področje, naslednje leto pa za drugo področje, že znane in jih brez spremembe ureditve ne bo mogoče odpraviti.

4. Zahteva za predložitev odzivnega poročila

Ministrstvo za javno upravo mora v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

- navedbo revizije, na katero se nanaša,
- kratek opis nesmotrnosti v poslovanju, ki so bile ugotovljene z revizijo, in
- izkaz popravljalnih ukrepov.

Izkaz popravljalnih ukrepov mora obsegati navedbo popravljalnih ukrepov in ustrezna dokazila o izvedenih popravljalnih ukrepih za odpravo ugotovljenih nesmotrnosti. Zahtevani načrt aktivnosti mora vsebovati opredelitev aktivnosti, odgovornih oseb in rokov za izvedbo aktivnosti.

Ministrstvo za javno upravo mora v odzivnem poročilu izkazati, da je:

1. pozvalo vsa ministrstva, ki so pristojna za podeljevanje statusa nevladne organizacije v javnem interesu, naj mu sporočijo pomanjkljivosti in slabosti, s katerimi se srečujejo v postopkih, povezanih s podeljevanjem in odvzemom statusa nevladne organizacije v javnem interesu, in v postopkih preverjanja izpolnjevanja nadaljnjih (2-letnih) obveznosti nevladnih organizacij, ki so ta status pridobile, in izhajajo iz določb Zakona o nevladnih organizacijah – točka 2.6.5.a;
2. pozvalo vsa ministrstva, ki so pristojna za podeljevanje statusa nevladne organizacije v javnem interesu, naj mu sporočijo potrebe po informacijski podpori v postopkih, povezanih s podeljevanjem in odvzemom statusa nevladne organizacije v javnem interesu, in v postopkih preverjanja izpolnjevanja nadaljnjih (2-letnih) obveznosti nevladnih organizacij s statusom v javnem interesu – točki 2.1.1.b, 2.6.5.a;
3. pripravilo načrt aktivnosti za izvedbo analize izvajanja določil Zakona o nevladnih organizacijah glede na pridobljene informacije od ministrstev, s katero bo opredelilo pomanjkljivosti in slabosti pri izvajanju določil Zakona o nevladnih organizacijah v praksi, vključno s časovnico za pripravo in izvedbo ukrepov za odpravo z analizo ugotovljenih slabosti in pomanjkljivosti – točka 2.6.5.a.

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih, in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1. Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za

predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja¹⁶⁸. Prav tako opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da Ministrstvo za javno upravo krši obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

---

¹⁶⁸ 3. točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije.

5. Priporočila

Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport, Ministrstvu za javno upravo, Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo in Ministrstvu za naravne vire in prostor priporočamo, naj:

- izdelajo oziroma dopolnijo postopkovnike, v katerih bosta opredeljena potek aktivnosti pri izvajanju postopka podeljevanja ali odvzema statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju iz njihove pristojnosti in potek aktivnosti v zvezi s preverjanjem izpolnjevanja obveznosti v okviru 2-letnega poročanja;
- dokumentirajo izvedene preveritve izpolnjevanja pogojev za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu in izpolnjevanja obveznosti in pogojev za ohranitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu v fazi 2-letnega poročanja, ki so določeni z Zakonom o nevladnih organizacijah in/ali s področno zakonodajo; kot pomoč pri dokumentiranju izvedenih pregledov naj izdelajo kontrolni list, iz katerega naj bo razvidno tudi, ali nevladna organizacija izpolnjuje posamezne pogoje ter kako in kdaj so na ministrstvu izpolnjevanje pogojev preverili;
- opredelijo dokazila, s katerimi nevladna organizacija lahko izkaže izpolnjevanje posameznega kriterija za izkazovanje pomembnejših dosežkov, ki so jih ministrstva določila s pravilniki, ter naj z njimi seznanijo nevladne organizacije (z objavo na spletni strani ali z vključitvijo v pravilnik ali z vključitvijo v obrazce, ki jih predložijo nevladne organizacije, ali na drug način); pri tem ni potrebno, da je seznam dokazil izključujoč, nevladna organizacija lahko svoje dosežke dokazuje tudi z morebitnimi drugimi dokazili;
- objave na spletnih straneh dopolnijo tudi z informacijo, da lahko ministrstvo po uradni dolžnosti samo preveri izpolnjevanje pogojev, če sumi, da jih nevladna organizacija ne izpolnjuje, oziroma na kakšen drugačen način seznanijo nevladne organizacije s to možnostjo.

Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport priporočamo, naj:

- spremeni naziv obrazca – poročila o delu, ki ga mora predložiti nevladna organizacija, da bo jasno, da se nanaša samo na izkazovanje kriterijev za pomembnejše dosežke; v primeru, da bo ohranilo naziv obrazca, naj ga razširi tudi z informacijami glede programov, ki jih morajo sedaj navesti nevladne organizacije v posebej priloženem poročilu o porabi sredstev;
- vzpostavi vodenje evidence o poročanju nevladnih organizacij, ki bo vsebovala podatke o tem, za katero leto mora nevladna organizacija predložiti poročilo in ali je to storila pravočasno; v evidenco naj vnese tudi druge podatke, potrebne za spremljanje izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij glede poročanja (na primer datum poziva nevladni organizaciji, datum prejetega poročila, datum pregleda, morebiten poziv k dopolnitvi in dopolnitev poročila ter odločitve ministrstva glede ohranitve statusa);
- preoblikuje kriterije za izkazovanje pomembnejših dosežkov na način, da na podlagi istega dokazila nevladna organizacija ne bo mogla izpolniti 2 kriterijev hkrati;
- objavo na spletnih straneh dopolni tudi z informacijo o obveznostih nevladnih organizacij glede sporočanja sprememb in z možnimi razlogi za odvzem statusa.

Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti priporočamo, naj:

- obrazce, ki jih nevladne organizacije posredujejo na ministrstvo za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju socialnega varstva, dopolni s podatkom o zagotavljanju strokovno usposobljenega kadra pri nevladni organizaciji, vključno z obveznostjo predložitve dokazila;
- preoblikuje kriterije za izkazovanje pomembnejših dosežkov na način, da na podlagi istega dokazila nevladna organizacija ne bo mogla izpolniti več kriterijev hkrati;
- prilagodi vsebino obrazcev, ki jih izpolnjene predložijo nevladne organizacije, na način, da se zahtevani podatki v obrazcih po vsebini ne bodo podvajali.

Ministrstvu za naravne vire in prostor priporočamo, naj:

- opredeli in na spletni strani objavi vrste aktivnosti, ki predstavljajo rabo naravnih virov, naravnih vrednot ali sestavin biotske raznovrstnosti, ki se ne uvrščajo med pomembnejše dosežke nevladne organizacije na področju ohranjanja narave;
- presodi o pomembnosti določil v aktih o delovanju nevladnih organizacij s področja varstva podzemnih jam in odloči o morebitni uvrstitvi med pogoje za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave;
- vzpostavi vodenje evidence o poročanju nevladnih organizacij, ki bo vsebovala podatke o tem, za katero leto mora nevladna organizacija predložiti poročilo in ali je to storila pravočasno. V evidenco naj vnese tudi druge podatke, potrebne za spremljanje izpolnjevanja obveznosti nevladnih organizacij glede poročanja (na primer datum poziva nevladni organizaciji, datum prejetega poročila, datum pregleda, morebiten poziv k dopolnitvi in dopolnitev poročila ter odločitve ministrstva glede ohranitve statusa).

Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo priporočamo, naj:

- zaradi jasnosti pravne situacije izvede primerjavo določil obstoječega pravilnika ministrstva o pogojih in merilih z določili Zakona o nevladnih organizacijah in po potrebi spremeni njegova določila ali sprejme nov pravilnik na podlagi Zakona o nevladnih organizacijah in Zakona o varstvu okolja;
- razmeji dejavnosti, za katere se podeli status v javnem interesu na področju varstva okolja, od dejavnosti, za katere se podeli status na področju ohranjanja narave.

Ministrstvu za javno upravo priporočamo, naj:

- poda jasne usmeritve ministrstvom glede upoštevanja let, za katera morajo nevladne organizacije predložiti programe dela in poročila o delu;
- v sodelovanju z ministrstvi prouči kriterije za izkazovanje pomembnejših dosežkov nevladnih organizacij, ki so jih določila posamezna ministrstva v pravilnikih za pomembnejše dosežke z namenom, da ugotovijo, ali gre po vsebini za pogoje ali za pomembnejše dosežke, in jih po potrebi ustrezno preoblikujejo; pri tem naj proučijo tudi, ali bi bilo mogoče vsebinsko podobne kriterije na različnih področjih obravnavati bolj enotno;
- v sodelovanju z drugimi ministrstvi preveri, ali bi bilo smiselno določiti (časovne) omejitve glede podaje ponovne vloge za pridobitev statusa nevladne organizacije v javnem interesu po tem, ko je bil status nevladni organizaciji odvzet.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči in drugimi državnimi organi.

Jana Ahčin,
generalna državna revizorka

Vročiti:

1. Ministrstvu za javno upravo,
2. Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti,
3. Ministrstvu za naravne vire in prostor,
4. Ministrstvu za okolje, podnebje in energijo,
5. Ministrstvu za gospodarstvo, turizem in šport,
6. Rudiju Medvedu,
7. Boštjanu Koritniku,
8. mag. Ksenji Klampfer,
9. Janezu Ciglerju Kralju,
10. dr. Jerneju Pikalu,
11. dr. Simoni Kustec,
12. dr. Igorju Papiču,
13. Juretu Lebnu,
14. Simonu Zajcu,
15. mag. Andreju Vizjaku,
16. Državnemu zboru Republike Slovenije.

*Bdimo nad potmi
javnega denarja*

Računsko sodišče Republike Slovenije
The Court of Audit of the Republic of Slovenia
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0) 1 478 58 00
sloaud@rs-rs.si
www.rs-rs.si